

LØGTINGS- TIDINDI

1887

BERETNING

OM

LAGTINGSSAMLINGEN

1887.

THORSHAVN.

TAKT I FÆRD AMTSSTYRELSEN BOKTRYKKER.

1888.

2. 1. 1977 - 1. 1. 1978

Føroya Landebókasavn

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer.

Amtmand Lorentz Høyer Buchwaldt.
Provst Jens Christian Evensen.

* * *

For Norderøernes Præstegjæld:
Kjøbmand Johan Christian Djurhuus,
Sysselmand Clement Olsen.

For Østersø Præstegjæld:
Kaldsmand Christian Ludvig Weihe,
Skolelærer Johannes Petersen (D. M.),
Skolelærer Joen Poulsen,
Tømmermand Samuel Jacob Rasmussen.

For Nordstrøms Præstegjæld:
Handelsmand Olaus J. M. Joensen,
Kongs- og Odelsbonde Ole Jacobsen.

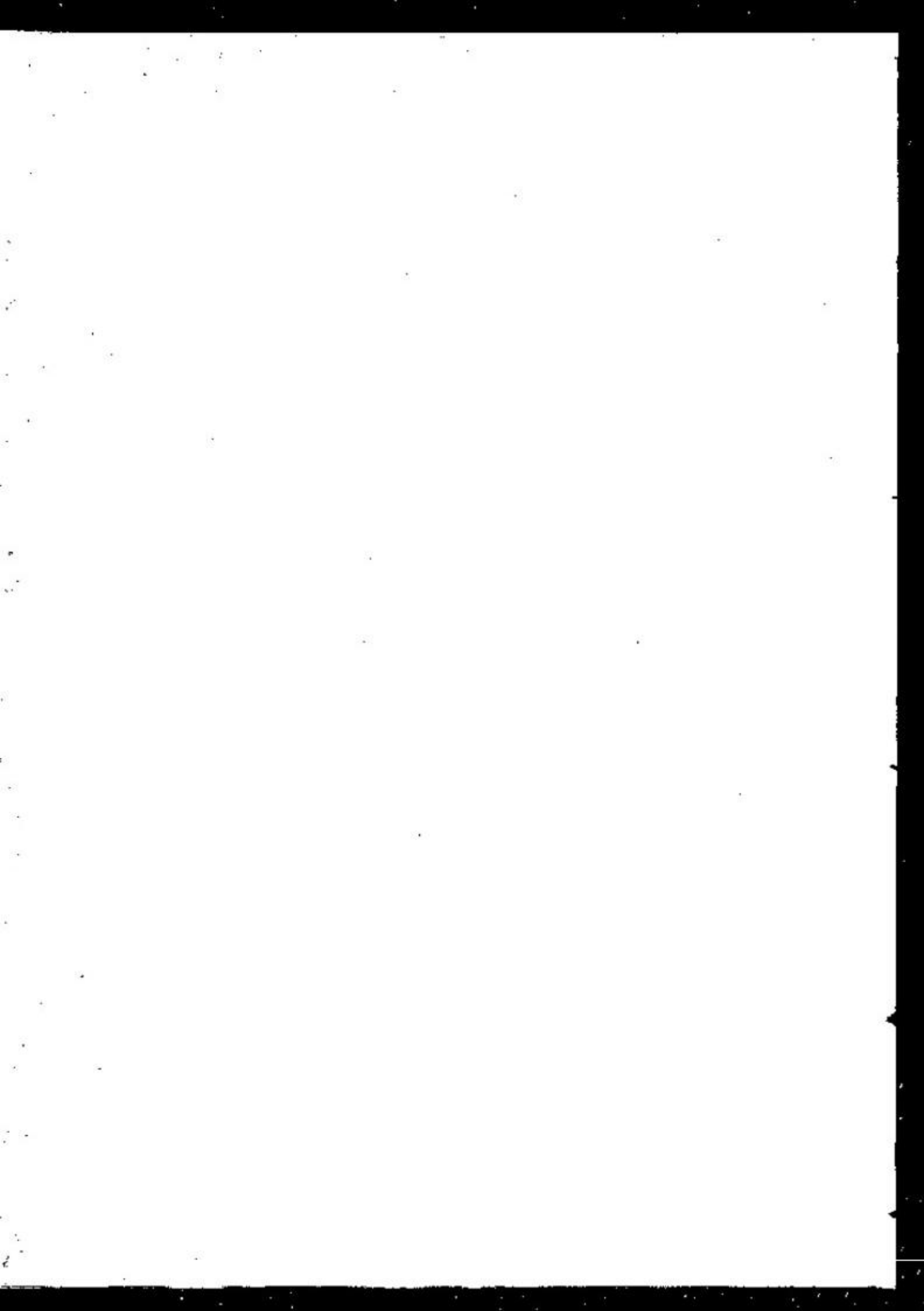
For Sydstrøms Præstegjæld:
Kongsbonde Johannes Danielsen,
Lærer Oliver Petræus Effersø,
Malor Dione Isaksen,
Sysselmand Hans Christoffer Müller (D. M.).

For Vaagø Præstegjæld:
Odelsbonde Michel Danielsen,
Sysselmand Zacharias Nielsen.

For Sandø Præstegjæld:
Kongsbonde Johannes Dalsgaard,
Aftægtsmand Joen Peter Hentze.

For Suderø Præstegjæld:
Kongsbonde Ole Michael Nielsen,
Odelsbonde Johan Henrik Schrøter (Jespersen).

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og D. Isaksen.

I. Sagen om Ansættelse af Konsulenter for det færøske Landbrug.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

Kjøbenhavn, den 19de November 1886.

I den i Gjenpart hosfølgende Skrivelse har det kgl. danske Landhusholdningsselskab bl. a. indstillet, at Justitsministeriet vil søge bevilget forskellige Beløb til Ansættelse af 2 Konsulenter for det færøske Landbrug, den ene bosat paa Færøerne til Vejleder for Landmandene dér, og den anden bosat her som et sagkyndigt Bindeled imellem den lokale, faglige Virksomhed paa Færøerne og de henværende administrative og faglige Autoriteter.

Forinden videre foretages i Anledning heraf, skulde man herved tjenstlig have Hr. Amtmanden anmodet om behagelig at ville indhente Lagtingets Betænkning i Sagen og indsende samme med Deres egne behagelige Ytringer saa betids, at denne Sag eventuelt kan medtages paa Finanslovsforslaget for 1888-89.

Man undlader ikke at tilføje, at Justitsministeriet over for Landhusholdningsselskabet har erklæret sig villigt til at afholde de i samme Skrivelse ommeldte Udgifter til Trykning m. v. af den dér omhandlede af Landbrugskandidat Efferesø paa Selskabets Foranledning udarbejdede Afhandling.

J. Nellesmann.

Anders Dybdal.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ovenstaaende Skrivelse var bilagt med en saalydende Skrivelse fra det kgl. danske Landhusholdningsselskab:

Det kgl. danske
Landhusholdningsselskab.

Kjøbenhavn, den 31te Oktober 1886.

Til det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Forsorg har siden Aarhundredets Begyndelse været overdraget Anvendelsen af Renterne (480 Kr.) af et af Konforensraad Hansen 1802 oprettet og til Selskabet afleveret Legat til Præmier og Opmuntninger for nyttige Anlæg paa Færøerne, Island og Grønland, og af Selskabets egne Midler har der ligeledes i en Række af Aar i Reglen været anvendt et tilsvarende Beløb til Støtte af Jordbrug, Husdyrbrug og Fiskeri i disse nordlige Blande.

Selskabet har i Reglen ikke selv taget Initiativ til Foranstaltninger i dette Øjemed, men har væsentlig kun støttet de Forslag og Ønsker, der derfra ere fremkomne. Men ved Afgjørelsen af disses Betimelighed og Berettigelse har det ofte stærkt følt Savnet af et tilstrækkeligt Lokalkjendskab.

For Islands Vedkommende blev dette Savn til Dels afhjulpet, da man for nogle Aar siden med Ministeriets velvillige Assistance formaaede Hr. Inspektør Feilberg til at berejse Island for at gjøre sig bekendt med Forholdene dér, idet den Vejledning, man senere har haft af Hr. Feilbergs Erklæringer om de fra Island fremkomne Andragender, har vist sig at være heldig og nyttig.

For Færøernes Vedkommende ønskede man en lignende Undersøgelse, og da man ogsaa anmodedes derom fra selve Færøerne og samtidig fik Opmærksomheden henledet paa Landbrugskandidat R. Effersø i Trangisvaag som en Mand, der ved Siden af at være opvoxet paa Færøerne og kjendt med Forholdene dersteds, tillige ved sin tidligere landøkonomiske Uddannelse i Skotland, Danmark og Sverrig maatte anses særlig skikket til at foretage en Undersøgelse og give en Fremstilling af Landbruget paa Færøerne med særligt Hensyn til Husdyrbruget samt en Betænkning om Midlerne til Husdyrbrugets Fremme. — saa henvendte man sig igjennem Færø Amt til Hr. Effersø med Anmodning herom, idet man tilbød ham som Honorar for Beskrivelsen 300 Kr. og som Rejsseudgifter 100 Kr. Hr. Effersø paatog sig Hvervet og har derefter tilstillet Selskabet en udførlig Beskrivelse, som det vil være ønskeligt at faa udgivet i Trykken og spredt paa Færøerne og blandt Mænd, der særlig interessere sig for Ophjælpsningen af disse Øers Jordbrug og Husdyrbrug. Selskabet ser sig imidlertid ikke i Stand til ogsaa at afholde de med Trykning, Korrektur og Papir til denne Beretning forbundne Udgifter, og tillader sig derfor at anmode Regeringen om at ville paatage sig Udgifterne dertil. Disse ville omtrent andrage 300 Kr. for 2000 Exemplarer, og saafremt Ministeriet kun har Brug for Halvdelen deraf, vilde Selskabet sætte Pris paa at disponere over den anden Halvdel til dets Medlemmer, Sognebibliotheker o. lign.

Af denne Beretning, hvorom man fra Inspektør Feilberg har modtaget en Betænkning, der da atter har medført en nærmere mundtlig Forhandling, synes det imidlertid at fremgaa, at Jordbruget og Husdyrbruget paa Færøerne som første Vilkaar for en sund og heldig Udvikling og faglig Forbedring trænge til, at der tilvejebringes en konsultatorisk Assistance, og at denne dels maa bestaa i en lokal Vejledning, der umiddelbart kan komme de enkelte Jordbrugere eller Bygdslag til gode, og dels i at skabe et sagkyndigt Bindeled mellem den lokale faglige Virksomhed paa Færøerne og de henværende administrative og faglige Autoriteter, for hvilke dette Bindeled ved sin Upaavirkethed og Sagkundskab fordomsfrit vil kunne udtale sig om de Andragender, Planer og Forslag, der fremkomme angaaende de færøiske Jordbrug og Husdyrbrug.

At den lokale Konsulent-Virksomhed vil have en overordentlig stor Betydning for Færøernes Jordbrug og Husdyrbrug, turde være udenfor al Tvivl, saa meget mere, som der er Forhold til Stede paa Færøerne, der fremfor de andre nordlige Bilande betinge en rigere Udvikling af Jordbruget og Husdyrbruget, naar de blive ledede paa den rette Maade, og heri har Staten ikke alene ved sin Overhøjhed, men ogsaa som Part i Sagen ved de store Strækninger af Krongods, der findes paa Færøerne, en meget stor Interesse.

Da nu Hr. Kand. Effersø ved de foranævnte Kvalifikationer og ved den Indberetning, han har gjort om Jordbrugs- og Husdyrbrugsforholdene paa Færøerne, formenes at være særlig kvalificeret til at overtage den stedlige Konsulentvirksomhed, skal man tillade sig at henlede Opmærksomheden paa ham i denne Retning, men skal tilføje, at Foranstaltningen da snarest maatte søges iværksat for at forhindre den Mulighed, hvorom der har været Tale, at Hr. Effersø skulde søge andetsteds hen for at erholde lønnet Virksomhed.

Til den anden Konsulentvirksomhed, der ovenfor er betegnet at skulle danne det nødvendige Bindeled mellem den stedlige Konsulent og Autoriteterne hersteds samt med beslægtede Landbrugsrørrelser udenfor selve Færøerne, er man vel ikke i Stand til i Øjeblikket at udpege nogen bestemt kvalificeret Mand, men man haaber paa, at en saadan vil kunne findes, om det end i hvert Fald maa anses nødvendigt, at der gives ham Lejlighed til i Løbet af et Par Somre at berejse Færøerne og muligvis beslægtede Lande (Vestnorge, de skotske Øer og Højlande).

For saa vidt det høje Ministerium kan billige Iværksættelsen af de her anførte Foranstaltninger, skal man kortelig tillade sig en Udtalelse om disses formentlige Bekostninger.

Hvad den lokale Konsulentvirksomhed paa Færøerne angaar, da maatte den i det mindste som Tidsgrænse have et Raaderum af 5 Aar, i det man ikke i kortere Tid vilde kunne drage bestemte Resultater af de Forsøg, der maatte gjøres, og de Forbedringer i Jordbruget og Husdyrholdet, der nu maatte findes Anledning til strax at iværksætte. Til denne Konsulentvirksomhed foreslaar man aarlig anvendt et Beløb af 1500 Kr., hvoraf de 1000 beregnes som Konsulentens Honorar og de 500 Kr. beregnes til Rejsseudgifter etc.

Og hvad den henværende konsulta-

toriske Virksomhed angaar, der nærmest maa betragtes som et for Ministeriet sagkyndigt, raadgivende Mlemled med de faglige, lokale Interesser, da vilde det være nødvendigt for den Vedkommende i Løbet af et Par Somre at berejse saa vel Færøerne som Skotland eller de skotske Øer og det vøstønfjældske Norge, og til Iværksættelse heraf vil man foreslaa, at der i Løbet af 2 Aar anvendes et Beløb af 1500 Kr. aarlig.

Sluttelig skal man tillade sig at bemærke, at ihvorvel man saaledes i Øjeblikket maa lægge Hovedvægten paa den konsultatoriske Virksomhed og formener, at dette er det første Offer, der maa bringes for at fremme det færøske Jordbrug og Husdyrhold, saa vil man dog allerede nu ikke undlade at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at den her foreslaaede Foranstaltning ventelig vil afføde Forslag i landøkonomisk Øjemed, der vilde stille Krav til Statens forøgede Medvirkning; men ved Siden heraf kan man ikke undlade at akcentuere, at Moderlandets Pligt lige over for Bilandene her er parret med Statens egne Interesser som Besidder af store Jordstrækninger paa Færøerne.

N. J. Fjord. Chr. F. Danneskiold-Samsøe.
E. Tesdorff.

J. C. la Cour.

Til
Justitsministeriet.

Den 3dje August foretoges Sagens 1ste Behandling. Efter Forslag af Olsen vedtoges, at det Udvalg, hvortil Sagen skulde henvises, kom til at bestaa af 5 Medlemmer, og overgik Sagen derpaa til 2den Behandling.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Z. Nielson, Rasmussen, Effersø, Olsen og Schrøter.

Den 1ste September fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning over en Skrivelse fra Justitsministeriet, ledsaget af en Hensstilling fra Landhusholdningsselskabet, hvori dette foreslaar ansat 2 Konsulenter for det færøske Landbrug, saaledes, at den ene bliver paa Færøerne for at han med sin konsultatoriske Assistance, grundet paa en lokal Vejledning, bestaaende dels i at komme de enkelte Jordbrugere eller

Bygdelaag tilgode og dels i at skabe et sagkyndigt Bindeled mellem den lokale faglige Virksomhed paa Færøerne og de i Danmark værende administrative og faglige Avtoriteter, har delt sig i et Flertal, bestaaende af Olsen, Effersø, Rasmussen og Nielsen, og et Mindretal, bestaaende af Hr. Schrøter.

Flertallet kan fuldstændig slutte sig til, hvad der i Landhusholdningsselskabets ovennævnte Skrivelse findes anført, idet man særlig skal fremhæve, at da, som bekendt, den høje Gudsbestyrelse, der bestaar af Amtmanden og Landfogden, der ankomme her til uden i Forvejen at have det mindste Kjendskab til de særlige Landbøforhold paa Færøerne, have megen Vanskelighed ved at sætte sig ind i disse Forhold, selv om de opholdt sig her i en længere Aarrække, hvad dog sjældensker, vilde det af Hensyn hertil være af største Vigtighed for Gudsbestyrelsen, om den havde en i Landbøvesenet særlig kyndig Mand til sin Assistance, og det er netop paa Statens Gods, der udgjør over Halvdelen af Jordegodsset og som for Størstedelen bestaar af større Brug, og i Regionen ligger mere samlet, at man kunde vente, at der med Held kunde foretages hensigtsmæssige Forbedringer med Hensyn til Jordbrugets, Kvæg- og Faareavlens Fremme; hvorimod der stiller sig flere Vanskeligheder i Vejen for Indførelsen af Forbedringer paa Odelsgodset, der i Regionen er meget udstykket og ligger meget adspredt saa vel i Udmarken som især i Indmarken.

Da Flertallet ogsaa med Hensyn til de af Landhusholdningsselskabet foreslaaede Bevillingers Størrelse kan slutte sig til samme, tillader man sig at indstille til Tinget at vedtage:

Tinget maa paa det varmeste anbefale Ansættelsen af 2de Landbøkonsulenter og at der søges udvirket bevilget af Statskassen de til Iværksættelsen af denne Foranstaltning nødvendige Beløb.

* * *

Mindretallet, undertegnede Schrøter, anser ikke, at en af Staten ansat Landbøkonsulent for nærværende Tid vil være til nogen væsentlig Nytte for Færøerne og i ethvert Fald ikke at den Nytte, han vilde være for Landbruget, staar i noget passende Forhold til den Udgift, Oprettelsen af dette Embede vilde medføre. Vi have jo Organer her oppe, der kunne paavise, hvad der tiltrænges paa de forskellige Omraader. Vi have Lagtinget

og Rigsdagsmændene, og da jeg som Rigsdagsmand ved personlig Henvendelse til Landhusholdningsselskabet var kommet til Kundskab om, at Selskabets Voterer var i Tvivl om, hvilke Kreaturer der egnede sig bedst til at sende her op som Tillæggsdyr, indgav jeg et Andragende til Selskabet om at foranledige, at den projekterede Landbrugskonsulent rejste omkring og undersøgte dette Forhold og derefter gav Indberetning til Landhusholdningsselskabet herom. Dette er nu sket og tilstedeværende Tvivl er derved hævet, og det vil paa dette Omraade ikke føre videre, om han aarlig foretager en lignende Omrejse.

At Lagtinget ogsaa har haft Øje for, at der burde gøres noget for at ophjælpe Jordbruget, har Tinget vist ved at andrage om; at der for Statskassens Regning maa blive oprettet en Forsøgs- og Mønstergaard her oppe, og jeg tvivler ikke om, at naar denne Plan bliver gennemført, hvis Mønstergaarden bliver anlagt paa et Sted, der egner sig godt til at drive Ploven, vil dette være den bedste og vistnok den eneste Maade, hvorpaa Forbedringer kunne gøres ved Landbruget; Færingerne ville nemlig utvivlsomt stille sig meget tvivlende til de Forklaringer, der gives dem om, hvad de bør gøre for at forbedre Landbruget, indtil de med egne Øjne se Forbedringerne udførte og hvilke Fordele de medføre. At Statskassen vil bære Udgifterne ved en saadan Gaards Anlæggelse og Drift, kan man have grundet Haab om. Regeringen har stillet sig velvillig til Forslaget, og naar der i begge Rigsdagens Ting sidde Mænd, der nyde den Forsamlings Tillid, hvoraf de ere Medlemmer, vil det vistnok lykkes dem at gøre det indlysende for Bevillingsmyndigheden, hvor stort et Gode det vil være for Færøerne, at en saadan Gaard bliver oprettet paa rette Sted og med den rette Mand som Bestyrer.

At et saadant Embede, hvis det bliver oprettet, vil lede til, at der fremkommer Forslag og Planer til Forbedringer og Forandringer, tvivler jeg ikke om; at det derimod udelukkende bliver Statskassen, der kommer til at bære Byrden ved Planernes Gjennemførelse, er mere end tvivlsomt. De, der repræsenterer dem, der fylde Statskassen, kunne meget let indvende, dels at da hen imod den ene Halvdel af Færøernes Jordegods er Odelsjord, vil det være billigt, at der fra selve Øerne ydes et Tilskud til Forbedringernes Gjennemførelse, dels at Staten, naar den som Kjer skal bebyrdes, med Størstedelen af de Udgifter,

som en forbedret Drift af dens Jorder paa Færøerne vil medføre, ogsaa bør nyde Størstedelen af det Udbytte, som disse Jorder give, og hvis dette saa ikke blot blev Ord, men tidlig eller senere blev gennemført, vilde vi virkelig have tabt mere, end hvad vi vandt.

Ved at oprette et Konsulentembede vedrørende Landbruget, kommer vi ind paa en Skraaplan, der rimeligvis vil føre til, at der med Tiden oprettes lignende Embeder paa andre Omraader, saaledes en Konsulent for Fiskeri, en for Skibsfart og Handel og maaske en for Fabriksdrift o. s. v. Lagtinget vil da paa mange Omraader blive overflødig; den meste Brug, der vil blive for Tinget, vilde være gennem Beskatning at skaffe den Andel i de Pengemidler til Veje, som Færøerne ville have at yde til Projekternes Gjennemførelse.

Hvis Statskassen vil unde os 1000 Kr. aarlig til Jordbrugets Forbedring, da finder jeg, det var det retteste at anvende dem til at støtte Bonden i Kirkebo med for at vedblive med de Forsøg, han har opstillet paa Kirkebøgaard. Han er den eneste, der har ofret betydelige Pengemidler i den nævnte Retning, og noget af det, han har gjort, er værdt at efterligne.

I Henhold til foranstaaende tillader Mindretallet sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

At Lagtinget svarer Justitsministeriet, at det ikke for Tiden kan tilraade, at der ansættes nogen Landbrugskonsulent paa Færøerne.

I Udvalget, der er nedsat for at afgive Betænkning i Sagen om Konsulenter, Thorshavn, den 1ste September 1887.

C. Olsen. Z. Nielsen. O. P. Effersø.
S. Rasmussen. J. H. Schrøter.

Den 3dje September foretoges Sagens 2den Behandling. Effersø refererede i Udvalgssflertallets Ordfører (Olsons) Fraværelse Sagen og anbefalede Flertallets Indstilling. Schrøter (Mindretallet) refererede sin Indstilling. Taleren havde i sin Tid, da der var Tale om Oprettelse af et Dyrsløgeembede, fraraadt at bevilge til Ophærelse af en Dyrsløge. Nu havde man et Sidestykke dertil, kun at der her er Tale om et større Belsb. Godsadministrationen behøvede ikke anden sagkyndig Bistand end et af Lagtinget valgt Medlem

i Lighed med, hvad der var Tilfældet i Skoledirektionen. Effersø antog, at Sagen var tilstrækkelig oplyst som den forelå. Naar foregaaende Taler optraadte som Forsvarer af Statskassens Midler, da var dette noget, som man kunde overlade til Rigsdagen. Vi skulde kun bedømme, om Forslaget var hensigtsmæssigt eller ej. Staten maatte lige saa vel som enhver anden Godsbesidder have Fordel af, hvad der kan udrettes til Godsets Forbedring. Hvis der gjøres gjældende, at Odelsgodset ogsaa vilde høste Gavn af Konsulenten, og der i den Anledning foreslaas, at der skal ydes Bidrag af færøske Kasser, da staar det Lagtinget frit for med en passende Begrundelse at nægte en saadan Bevilling. I Rigsdagen har det tidligere været udtalt, hvorledes Færøerne tidligere have ydet stort Overskud til Statskassen. Nu maatte man kun gaa ud fra, at det er Statens Pligt at komme de enkelte Landsdole til Hjælp i Forhold til den Trang, der paa hvert enkelt Sted er til nyttige Forbedringer. Hentze troede, at det vilde være heldigere, hvis Staten vilde bekoste noget paa det færøske Landbrug, da at gjøre det paa en anden Maade end her foreslaaet. Man kan befrygte, at Konsulenten vil blive en Enevoldsherre. Det var jo uheldigt, at vi nu havde en Godsbestyrelse, der ikke er inde i Forholdene; men den kan dog søge Raad hos hvem som helst, den anser for at være kyndig i det foreliggende Tilfælde. Naar vi en Konsulent, bliver det ham, som skal give Besked om det hele. Selv om vi nu have en Mand, der er inde i Forholdene, er det uvist, om vi ikke kunne faa en Konsulent, der er lige saa lidt sagkyndig som Godsbestyrelsen. Taleren havde aldrig været stemt for Mønstergaarden. Naar det gjøres gjældende, at vi ved denne kunne se, hvad der kan udrettes, da vilde man have mere Nytte af at lade en saakaldet kyndig Mand faa en Gaard paa samme Vilkaar som de øvrige Fæstere; kunde han udrette noget, da havde man høstet nyttig Lærdom; kom han paa Fattigvæsenet, da vilde man se, at det er bedst som det er. Z. Nielsen hævdede, at lige saa vist som det er en dristig Paastand at sige, at vi paa Landbrugets Omraade ere fuldkomne, lige saa vist vilde det være uforstandigt at forkaste den Understøttelse, som her frembyder sig. Man maatte erindre, at der her ikke er Tale om Oprettelsen af et varigt Embede, men kun om et Forsøg paa 5 Aar. Man behøvede næppe at befrygte, at Udgifterne vilde falde tilbage

paa Jordegodset. Det var fremhævet, at Regeringen og Landhusholdningsselskabet ikke kjendte Forholdene. Hvorfra skulde de faa Oplysninger, om ikke fra en Sagkyndig? Hvis man afslaar det foreliggende Tilbud, vil det være det samme som en Erklæring om, at vi ere fuldkomne, og i saa Fald ville vi fremtidig have Vanskelighed ved at faa Bidrag fra Statskassen til Landbrugets Fremme. Naar Mindretallets Ordfører mener, at det vilde være bedre at understøtte Bonden i Kirkebo, da er det beklageligt, at han ikke er fremkommen med Forslag i saa Henseende. Taleren kunde ikke andet end slutte sig til det foreliggende Forslag, idet han navnlig mente, at Konsulenten vilde blive en god Støtte for Godsadministrationen, bl. a. paa den Maade, der er tilsigtet ved Forslaget om Foranstaltninger til Fæstegodsets Forbedring. Hentze replicerede. Schrøter mente, at det var ikke af Vejen, om man forestillede sig, hvad Statskassens Forsvarere vilde sige. Man kunde ikke sige, at vi havde faaet noget Tilbud. Der forelå kun et Forslag fra Landhusholdningsselskabet. Statskassen var ikke Landhusholdningsselskabets private Kasse. Foruden Konsulentens Løn, var der ogsaa Udgifter til Udgift i Anledning af hans Projekter. Man kunde dog ikke vente, at Statskassen vilde bekoste hans hele Løn; tvært imod var det antageligt, at der vilde komme et Forslag til Lagtinget om at bevilge 500 Kr. aarlig. Taleren antog, at Landhusholdningsselskabet nu havde faaet tilstrækkelige Oplysninger angaaende hensigtsmæssige Tillægsdyr for Færøerne i det mindste for de nærmeste 20 Aar. Effersø paaviste, at efter Landhusholdningsselskabets Mening vare de for Haanden værende Oplysninger kun et Grundlag, hvorpaa der burde bygges videre. Man burde ikke som foregaaende Taler gaa ud paa at fremtrylle alle mulige Parer ved Ansættelse af en Konsulent, eller anbefale at vente med Forsøget, indtil man har set, om Konsulenten vil blive til Gavn. Man kan trøstigt overlade Sagen til Rigsdagen i Overbevisning om, at fornuftige Mænd af det foreliggende ville kunne drage fornuftige Slutninger. Hvis Rigsdagen mener, at Odelsgodset bør afholde en Del af Udgifterne, kan man henvise til, hvor fattige og bebyrdede Odelsejerne ere. I den øvrige Del af Kongeriget gaar man ikke til Husmændene for at fordre Omkostningerne ved nødvendige Forbedringer afholdte. Der kan ikke være Tvivl om, at Konsulenten vil kunne være virksom

ved Grundforbedringer paa Fæstegodset; hvis det foreliggende Lovforslag i saa Henseende ikke er heldigt, kan det forandres. Ved at gjøre et Forsøg paa 5 Aar med Konsulenten, vilde man nok høste gavnlige Erfaringer om den rigtige Vej til Fæstegodsets Forbedring. Dersom Lagtinget ikke finder Anledning til at gaa ind paa Konsulentens Forslag, staur det altid frit for at nægte de foreslaaede Bevillinger. At der trænges til Forbedringer, er øjensynligt, da vi ikke ere stort længere fremme i Landbruget, end for 200 Aar siden. Johs. Petersen: Lagtinget havde anbefalet Oprettelsen af en Mønstergaard. Ved denne vilde man kun faa Forbedringer paa et enkelt Sted. Konsulenten vilde derimod, med mindre Bekostninger, kunne virke over det hele. Om Ansættelsen af Konsulenten vil give Anledning til fremtidige Udgifter for de færøske Kasser, kunde man ikke vide. For Tiden forelæa der ikke noget om, at det vil koste os noget. Hentze replicerede og gjorde gjældende, at man i denne Sag ikke havde noget med Forslaget om Erstatning for Grundforbedringer paa Fæstegodset at gjøre. Rasmussen mente, at Sagen var udførlig belyst ved Udvalgets Betænkning og de øvrige foreliggende Skrivelser. Naar det ærede Mindretalsmedlem vilde gjøre gjældende, at Lagtinget og Rigsdagen gjorde Konsulenten overflødig, da var det sært, at han aldrig som Rigsdagskandidat havde talt om Landbruget. O. M. Nielsen gik ud fra, at Ministeriet havde spurgt, om Landhusholdningsselskabets Forslag var heldigt. Udvalget burde have paavist, hvad Konsulenten kan gjøre, for at Tingets Medlemmer derved kunde danne sig et Skjøn om Sagen. Betænkningen indeholdt ikke de ønskede Oplysninger. Schrøter havde ikke foreslaaet, at Husmændene paa Færøerne skulde betale til Konsulenten. Lagtinget og Rigsdagen havde beskæftiget sig med Landbusager. Man maa betænke, at jo flere sideordnede, sagkyndige Institutioner, der oprettes, des mere fortrænges de repræsentative Forsamlinger. Flertallets Betænkning kunde have været mere oplysende. Dens Hovedgrund var, at det var vigtigt at faa en med andre Landes Jordbrug kjendt Mand til Medlem af Godsbestyrelsen. Effersø havde, at Udvalgsflertallets Betænkning var udførlig nok, da man fuldstændig havde sluttet sig til Landhusholdningsselskabets Forslag. Hvis Tinget nærer Bekymringer for, at der skal affindes os pekuniære Ydelser, kunne vi paa Forhaand angive

vore Grunde til en eventuel Nægtelse af at yde Bidrag. Nødvendigheden af en Lov om Erstatning for Grundforbedringer var tidligere fremhævet i Tinget. O. M. Nielsen: Da det var antydnet, at Kongsbønderne vare bange for Inspektion fra Konsulentens Side, burde man stille sig klart, om det skulde paaligge Konsulenten at have Opsyn med, at Kongsbønderne opfyldte deres Pligter. Til Bedømmelsen af Forslag til Grundforbedringer vilde Konsulenten nok blive overflødig, da der næppe vilde blive udført Forbedringer til saa stort Beløb, at de kunde komme i Betragtning efter det foreliggende Lovforslag. Talerens Hovedbetænkkelighed var, at Færøerne ikke ville kunne lære ret meget af en omreisende Landbrugslærer, da det er et Spørgsmaal, hvorvidt det kan betale sig hos os at anvende store Bekostninger paa Jordbruget. Isaksen ansaa det ikke for tilstrækkeligt, at Udvalget havde sluttet sig til Landhusholdningsselskabet; der burde være paavist flere Omraader, hvorpaa Konsulenten kunde være nyttig. Der var ingen Tvivl om, at han paa sine Rejser kunde samle Indtryk af, hvorledes de enkelte Gaarde bleve bestyrede, hvilket kunde tjene Godsadministrationen til gavnlig Oplysning. Naar Mindretallet indrømmede, at der var en Mangel ved Godsadministrationen, og dog ikke vilde vide af noget Middel til at afhjælpe denne Mangel, maatte det betragtes som en Slags Nihilisme. Effersø erindrede om, hvorledes Forholdet i sin Tid havde været mellem den holstenske og den danske Smørproduktion. At det danske Smør nu var det første paa Verdensmarkedet, skyldtes navnlig en af Regeringen lønnet Konsulent, nuværende Prof. Segeclcke. Ogsaa hos os vilde der kunne gjøres en Del for Melkeridriften, ligesom der ogsaa vil kunne gjøres meget i Retning af Kreaturenes Røgt m. m. Paa dette Omraade var Landhusholdningsselskabet en nok saa god Autoritet som Lagtinget. En Del af de stedfindende Mangler vilde maaske først vise sig, naar Konsulenten havde begyndt sin Virksomhed. Schrøter vilde senere komme med et Forslag til Omordning af Administrationsforholdene. En Landvæsenkommission vilde kunne afgive Skjøn om indkommende Forslag til Grundforbedringer. Isaksen replicerede. O. Jacobsen var ikke paa det rene med, om Forslaget kun vilde komme som et Tilbud fra Regeringen; det var nok at befrygte, at der senere vilde falde Udgifter paa de færøske Kasser. Det

færøske Landbrug havde i den senere Tid gjort store Fremskridt. At dømme efter de Kohuder, som komne her til fra Udlandet, er Renligheden ved Kreaturenes Røgt dér ikke større end her. Formanden var meget forbauset over Mindretallets Betænkning og Bemærkninger. Efter Landhusholdningsselskabets Skrivelse var der ikke Tale om Pengeudgifter fra Færøernes Side. Det var rigtigt, at Udvalgets Flertal henviste til Landhusholdningsselskabets Skrivelse, der igjen stod i Forbindelse med Landbrugskandidat Effersøes Afhandling om Husdyrbruget og Jordbruget paa Færøerne. Tillige vilde Konsulenten have Betydning som Raadgiver for Godsadministrationen, og med Konsulentvirksomheden kunde meget godt forbindes en inspicerende Virksomhed, der kan have stor Betydning, fordi enkelte Fæstere vise Interesse for Forbedringer, medens mange Gaarde ere i meget daarlig Stand. Af de faidne Udtalelser syntes det, som om enkelte Medlemmer ikke havde gjort sig bekendte med Sagens Gang. Det var hævet over al Tvivl, at Konsulenten vilde kunne give mange smaa Vink, som uden at medføre store Bekostninger kunde bevirke væsentlige Forbedringer. Da det hovedsagelig er paa Fæstegodset, at der findes større, samlede Bedrifter, findes her de bedste Betingelser for Forbedringer, hvorfor Staten ogsaa er nærmest til at bære Udgifterne. At der trængtes til Forbedringer, var øjensynligt; det burde derfor ligge alle Tingets Medlemmer paa Sinde, ikke at skyde dette Tilbud fra sig. Schrøter indrømmede, at der trængtes til Forbedringer, men var overbevist om, at Oprettelsen af dette Embede vilde føre til, at vort Landbrug om 20 Aar kom til at staa paa selv samme Standpunkt som nu. Formanden fandt denne Paastand temmelig dristig. Naar der ytrede Frygt for, at Lagtinget mister sin Indflydelse ved, at der ansættes en Konsulent, da var dette lige saa urimeligt, som om man vilde paastaa, at Landbohøjskolen indskrænker Rigsdagens Autoritet. Hentze fremhævede, at selv hvor Fæstegodset for Udmarkens Vedkommende frembød samlede Brug, var Indengaardsjorden dog som oftest udparcelleret rundt om i Bygderne. Formanden replicerede, Djurhuus antog, at enkelte Medlemmer lode sig skræmme af Pengespørgsmaalet; man burde dog huske paa, at naar dette Forslag blev forkastet, vilde man næppe kunne vente Hjælp til Landbruget hverken fra Regeringen eller Landhusholdnings-

selskabet. En Inspektion af Fæstegodset kunde kun virke gavnligt. Fæsterne ligge mange Steder i Vanrøgt. Frygt for Inspektion kunde faa de ligegyldige til at arbejde mere paa deres Gaarde. De deraf følgende Frugter vilde saa atter bevirke, at der fremtidig blev arbejdet med mere Eyst. Hentze fandt sin Frygt for, at Konsulentembedet vilde blive en Inkvisitions-Institution, steds mere og mere bestyrket. Schrøter nærede ingen Tvivl om, at Konsulenten vilde foraarsage store Udgifter. Hvis han t. Ex. foreslog Oprettelse af Fællesmejerier, vilde dette ikke kunne lade sig iværksætte uden store Bekostninger. Formanden kunde ikke indse, at det var nogen Ulykke, om der muligvis i Fremtiden kunde fremkomme Forslag til Tinget om at afholde gavnlige Udgifter.

Derefter overgik Sagen til 3dje Behandling, som foretoges den 7de September. Z. Nielsen vilde ikke gaa nærmere ind paa Sagen, da den i et tidligere Møde var drøftet saa udførlig, men skulde kun bemærke, at naar det anførtes, at Konsulenten ved det i Grundforbedringsagen fremsatte Forslag vilde blive Enevoldsherre, da hører dette ikke ind under denne Sag, og det staaar enhver frit for at komme med Ændringsforslag under vedkommende Sag. Taleren maatte i Ordførers Fraværelse paa det varmeste anbefale Flertallets Forslag. Rasmussen fandt, at den tidligere Diskussion havde været lang, men lidet oplysende. Nogle Talere vare gaaede ud paa at fremstille Konsulenten som en »Grøle« (Bussemænd) for Bønderne — meget værre end Fortidens Fogder. Da mange af Fæstebønderne havde den Opfattelse, at de kunde raade som Selvejere, var det ikke af Vejen at faa en Mand, der kunde give Godsadministrationen nyttige Fingerpeg. Om Konsulenten kommer til at hedde Por eller Povl, maa man gaa ud fra, at det bliver en Mand, som forstaar sig paa Sagerne. Det er kun en Prøve paa 5 Aar. Viser det sig, at Konsulenten ikke gjør den fulde forønskede Nytte, kan man altid slippe fri for ham. Ofte maa man tigge Staten om Hjælp; derfor er det Synd at afslaa den Hjælp, der frembydes udefra. Schrøter hævdede, at Staten intet Tilbud har gjort. Kongsbønderne vilde komme i Afhængighedsforhold til Konsulenten. Rasmussen var bange for, at Mindretallet saa paa Sagen gjenom politiske, personlige Briller. Schrøter saa ikke Sagen fra et person-

ligt, men vel fra et politisk Standpunkt. Isaksen ønskede sig lige saa klare Briller, som foregaaende Taler havde, under Forudsætning af, at de viste rigtig. Han kunde dog ikke indse, at Konsulenten vilde blive til Gæne for nogen, men derimod vel til Gavn, Opmuntring og Støtte. For de Bønder, som mangle Driftighed, er det gavnligt, at de kunne faa Vejledning, selv om de til Dels komme til at frygte for Inspektion. Det er ikke alene for Bønderne selv og for Statskassen direkte et Tab, at Fæstegodset ligger i Vanrøgt, men hele Samfundet lider et Tab ved, at Produktionen aftager; thi en forhøjet Produktion giver forøget Omsætning, forøget Handel og Beskæftigelse for Haandværkere og andre Arbejdere. Konsulenten vilde kunne gjøre nyttige Forslag ikke alene paa selvo Landbo-produktionens Omraade, men ogsaa med Hensyn til Afsætningsforholdene. Ligesom da der var Tale om Mønstergaarden, vil Thorshavn, skjønt Landbruget her ikke er af den Betydning som i Bygderne, ogsaa kunne vente at faa en Part af Pølsen. Rasmussen mente, at Bygdemændene havde mere Interesse af at faa en Konsulent, end Thorshavnene, som for Tiden havde en kyndig Mand hos sig. Formanden gjentog sine Udtalelser fra foregaaende Behandling og tilraadte enstemmig Vedtagelse af det forelagte Forslag. Schrøter beklagede, at man var hildet i den Vildfarelse, at naar der i en eller anden Retning forelaa en Mangel, saa behøvede man blot at nedsætte en Kommission eller oprette et nyt Embede, saa gik Sagen af sig selv. Det her omhandlede Forslag vilde ikke blive til synderlig Nytte for nogen, undtagen for den, som faar Embedet, og for Byen Thorshavn, som derved vilde faa en Skatteyder mere. Isaksen kunde ikke tro, at foregaaende Taler her havde udtalt sin virkelige Mening. Det var vel ikke afgjort, at Konsulenten skulde bo i Thorshavn. Man maatte antage, at Landhusholdningsselskabets anbefaling havde stor Vægt hos Regeringen. Landhusholdningsselskabet har ingen personlig Interesse i Sagen og kjender Konsulenters Gavnlighed paa andre Steder, bl. a. paa Island, hvor dog Forholdene i mange Retninger ere mindre gunstige end her. Forhaabentlig ville Færingerne ikke vise sig saa konservative at skyde dette Tilbud fra sig. Rasmussen mente, at da vi ikke behøvede at bekoste en Øre paa det af Landhusholdningsselskabet foreslaaede Forsøg,

vilde det være barnagtigt ikke at takke Regeringen for det tilsendte Forslag, selv om dets Gavnlighed ikke var saa aabenbar som Tilfældet er. Effersø sluttede sig til Isaksen og fremhævede, at det omtalte Embede ikke frembød nogen pekuniær Fordel for den, som man antog vilde faa det, da han andetsteds let kunde faa en fordelagtigere Plads. Johs. Petersen udtalte Ønsket om, at Mindretallet vilde tage sit Forslag tilbage. Formanden sluttede sig til den foregaaende Taler. Schrøter fandt ingen Anledning til at fravige sit tidligere Standpunkt.

Flertallets Forslag aattes først under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: Ja stemte: Poulsen, Isaksen, Provsten, Müller, Effersø, O. Jacobsen, M. Danichsen, Z. Nielsen, Weihe, Johnsen, Petersen, Rasmussen og Formanden. — Nej stemte: Schrøter. — J. Daniel sen og O. M. Nielsen stemte ikke, medens Hentze, Dalsgaard, Djurhuus og Olsen vare fraværende. Udvalgsflertallets Forslag var saaledes vedtaget med 13 Stemmer mod 1, hvorved Mindretallets Forslag betragtedes som bortfaldet.

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

Foranlediget af et Forslag, fremsat i det kgl. Landhusholdningsselskabs Skrivelse af 31te Oktober 1886, betræffende Ansættelsen af 2de Landviesenskonsulenter for Færøerne, den ene bosat sammenteds og den anden i Danmark, har Justitsministeriet ved Skrivelse af 19de Novbr. s. A. anmodet Færø Amt om at ville forelægge det i Aar sammentrædende Lagting denne Sag til Betænkning.

Som det vil erfares af den af det i Sagen nedsatte Udvalgs Betænkning af 1ste September d. A., delte Udvalget sig i et Flertal paa 4 og et Mindretal paa 1 Medlem.

Imedens Flertallet fuldstændig sluttede sig til Ønskeligheden af det i Landhusholdningsselskabets Skrivelse fremsatte Forslag, og derhos særlig betonedes, at en Konsulents Ansættelse vilde være et uberegneligt Gode for Godsadministrationen her paa Øerne, der i mange Tilfælde er ubekjendt med de lokale Forhold og derfor trænger til en kyndig Vejleder ved Afgjørelsen af de Landbospørgsmaal, der

villu blive den forelagte, saa meget mere som Staten er Rjer af over Halvdelen af Jordegodset, — ansaa Mindretallet, at et saadant Embede ikke vilde være til synderlig Nytte for Færøerne og i ethvert Fald ikke vilde svare til de Udgifter, der ville være forbundne derved.

Ved Sagens 3dje. Behandling, der fandt Sted den 7de September, vedtoges Flortallets Indstilling, saalydende:

»Tinget maa paa det varmeste anbefale Anseetelsen af 2de Landbokonsulenter, og at der søges udvirket bevilget af Statskassen de til Iværksættelsen af denne Foranstaltning nødvendige Beløb, ved Navneopraab med 13 Stemmer for, 1 imod, 2 stemte ikke og 4 vare fraværende, hvorved Mindretallets Forslag, der kun gik ud paa, at Lagtinget skulde svare Justitsministeriet, »at det ikke for Tiden kan tilraade, at der ansættes nogen

Landbrugskonsulent paa Færøerne, var bortfaldet.

Næst at henvise til den i Sagen afgivne Betsenkning, og i Betragtning af, at Færøerne, der frembyde saa mange Ejendommeligheder og i saa meget staa tilbage med Hensyn til Jordbrug, Kvæg- og Faarceavl, skal Lagtinget ærbødigt tillade sig paa det varmeste at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 8de September 1887.

L. H. Buchwaldt. Z. Nielsen.

Joan Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

II. Spørgsmaal om Nedsættelse af en Kommission i forskjellige Landbovæsenet vedrørende Sager.

Den 11te August fremlagdes saalydende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

Kjøbenhavn, den 28de Juli 1887.

Ved at indberette, at Lagtinget i Løbet af de 10 sidste Aar har tilendebragt Behandlingen af følgende Landbovæsenet vedrørende Sager, der endnu ere beroende hos Amtet:

- 1) det i Henhold til Skyldsaetningsloven af 29de Marts 1867 foretagne og reviderede Taxationsarbejde af det færøske Jordegods; decideret af Lagtinget i Samlingen 1878;
- 2) et Lovforslag om Afhændelse af de Statens Fæstegods paa Færøerne til-

hørende Trøer, endelig vedtaget i Lagtingssamlingen 1879;

- 3) et do. om Afhændelse af det Staten tilhørende Fæstegods paa Færøerne, endelig vedtaget i Lagtingssamlingen 1880;
- 4) et Tinget af Justitsministeriet i Samlingen 1883 forelagt Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne, hvilket Lovforslag, efter med nogle Ændringer at være bleven vedtaget i Samlingen 1884, paa ny behandlede af Tinget i Samlingen 1885, og da endelig vedtoges med nogle yderligere Ændringer, og
- 5) et Lovforslag om Oprettelse af Landvæsenkommissioner for Færøerne, endelig vedtaget i Lagtingssamlingen 1885,

har Hr. Amtmanden i behagelig Skrivelse af 11te d. M. i Betragtning dels af disse Sagers betydelige Omfang og dels af, at de paa mange Punkter gribe ind i hverandre, og derfor formentlig egne sig til at gjøres til Gjenstand for en, som Resultat af Fleres Samarbejde udgaaet, fælles Indstilling til Ministeriet, indstillet, at De af Justitsministeriet maatte erholde Bemyndigelse til at forelægge det nu forestaaende Lagting et Forslag om, at der til Udførelsen af dette Hverv bliver nedsat en Kommission, bestaaende af Amtmanden som Formand, Landfogden og Sørenskriveren samt 4 af Lagtinget valgte Medlemmer.

Saaledes foranlediget undlader man ikke til behagelig Efterretning og videre Foranstaltning tjenstlig at meddele, at Deres fornævnte Indstilling herved bifaldes, saaledes at den eventuelt nedsatte Kommission ogsaa vil have at tage det i en anden Skrivelse her fra af D. D. omhandlede Forslag til Lov om Understøttelse af Statskassen til Brugerne af Statens Fæstegods paa Færøerne for af dem paa Fæstet foretagne Grundforbedringer m. v. under Overvejelse til eventuel Indstilling.

J. Nøllemand.

Anders Dybdal.

Til
Amtmanden over Færøerne.

I Henhold til denne Skrivelse fremlagdes næste Dag et af Amtet affattet Forslag, saalydende:

Forslag fra Formanden

om

Nedsættelse af en Kommission i nogle Landbovæsenet vedrørende Sager.

(Forelagt Lagtinget i Følge dertil af Justitsministeriet givne Bemyndigelse.)

1.

Der nedsættes en Kommission, bestaaende af Amtmanden som Formand, Landfogden og Sørenskriveren samt 4 af Lagtinget valgte Mænd, til hvilken Kommission bliver at henvise de i Justitsministeriets Skrivelse af 28de f. M., hvoraf en Gjenpart er fremlagt i Tinget, omhandlede Landboesager.

2.

Valget foregaar i indeværende Lagtingssamling, saaledes, at Kommissionen

kan tiltræde sin Virksomhed i Løbet af førstkommande Vinter.

3.

For saa vidt noget af de valgte Medlemmer i Kommissionen er bosiddende udenfor Thorshavn, hvor Kommissionens Møder holdes, tilkommer der vedkommende Medlem Diæter à 2 Kr. pr. Dag under dets Fraværelse fra Hjemmet samt Godtgørelse for hafte Rejseudgifter. Disse Omkostninger udredes af Amtsrepartitionsfonden.

Thorshavn, den 11te August 1887.

I. H. Buchwaldt.

Den 16de August foretoges Sagens 1ste Behandling, hvor da, efter Forslag af Hentze, vedtoges, at det Udvalg, til hvilket Sagen skulde henvises, kom til at bestaa af 5 Medlemmer, og overgik Sagen saaledes til 2den Behandling.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Hentze, Z. Nielsen, Schrøter, Djurhuus og Effersø.

Den 29de August fremlagdes saalydende Flørtalsbetænkning:

I Anledning af et fra Formanden, med Justitsministeriets Billigelse til Tinget indgivet Forslag om Nedsættelse af en Kommission i nogle Landbovæsenet vedrørende Sager er undertegnede Udvalg nedsat.

Det Spørgsmaal, der saaledes er opkastet, er en Henstilling til Tinget om, at vælge 4 Mænd til at tiltræde den foreslaaede Kommission. Uagtet Udvalget opfatter denne Henstilling som en Hensynsfuldhed mod Tinget, er man dog bleven enig om at udtale, at en saadan Kommission maa anses for mindre heldig, da den vil komme til at afgive Betænkning over Sager, som allerede ere vedtagne og expederede i Tinget, og mulig foreslaa Ændringer i, hvad hele Tinget har anset for modent til Indsendelse til Regeringen. Ogsaa af den Grund, at en saadan Kommission kommer til at danne et nyt Led imellem Regering og Lagting, maa Udvalget fraaade dens Nedsættelse.

Hermed kunde synes, at det Udvalget givne Hverv var opfyldt; men man har antaget det for rigtigt, dels til nærmere Begrundelse af det anførte og dels af Interesse for Tilendbringelsen af de ommeldte

Sager, at udtale Udvalgets Mening om hver enkelt af Sagerne.

ad 1. Taxationsarbejdet paa det færøske Jordegods.

I Henhold til Skyldsætningsloven af 29de Marts 1867 og Instrux af 10de April s. A. er Taxationsarbejdet foretaget i Aarene 1868—72, derefter revideret af Revisionskommissionen og endelig besluttet af Lagtinget i 1878, hvorefter det hele Arbejde har været indsendt til Justitsministeriet, som i Følge Skyldsætningslovens § 8 skulde affatte Regler til Iværksættelse af Taxationen, hvilke Regler derefter skulde forelægges Lagtinget. Udvalget kan ikke indse andet, end at alt, hvad Skyldsætningsloven fordrer, er opfyldt; kun Iværksættelsen og Ikrafttræden af den nye Matrikul i Følge § 8 mangler, og førend positive Forslag til Gjennemførelsen foreligge, kan Udvalget ikke indse, at Lagtinget har noget med Sagen at gjøre. Det kan kun beklages, at et saa stort og kostbart Arbejde, i Stedet for at iværksættes og derved udjævne det meget ulige Skatte- og Lejeforhold paa det færøske Jordegods, saa længe har ventet paa Iværksættelsen. Udvalget maa udtale som sin Formening, at det i Følge § 8 manglende Arbejde kun er et ligefremt Kontorarbejde, hvorom foreløbigt Forslag maa kunne gives af vedkommende Oppebørselsbetjent, Landfogden. — Naar der, efter at Arbejdet paa lovlige Maade er tilendobragt, er foretaget en kritisk Undersøgelse af samme, i Stedet for at give Regler til Gjennemførelsen af den nye Matrikul, maa det antages, at en Misforstaaelse af den stillede Opgave ligger til Grund herfor. — Det er muligt, at Arbejdet ikke i alle Maader er fuldkomment; men om det helt blev omarbejdet, blev det muligvis lige saa ufuldkomment. Udvalget maa udtale og foreslaa Tinget at anbefale Iværksættelsen af den nye Matrikul efter saa simple Regler som muligt. Specielt maa bemærkes, at saafremt ikke Lejen m. m. paa Fæstegodset ogsaa bliver jævnet efter Taxationen snarlig med Skatternes Udjævnen, har det hele Arbejde, om ikke været forgjæves, saa dog ikke stiftet den fulde Nytte.

ad 2. Lovforslag om Afhændelse af de Statens Fæstegods tilhørende Trøer og

ad 3. Do. om Afhændelse af det Staten tilhørende Fæstegods.

Disse 2 Lovforslag formener Udvalget bør stilles i Bero, indtil den nye Matrikul er traadt i Kraft og Lejen paa Fæstegodset reguleret i Henhold til Taxationen, da en

retfærdigere Pris for en eventuel Afhændelse derved vil udfindes. For øvrigt bleve disse Love i sin Tid vedtagne i Tinget med en kneben Majoritet, saa det mulig senere vil være ønskeligt ogsaa af den Grund at faa dem tilbage til fornyet Behandling i Tinget.

ad 4. Lovforslag om Grandestævne og

ad 5. Do. om Oprettelse af Landvæsenskommissioner.

Hvad derimod disse 2 Lovforslag angaa, forekommer det Udvalget, at de bør indsendes til Regeringen snarest mulig, da de maa anses for at være af paatrængende Nødvendighed, idet der ved det første Forslag afhjælpes et Savn af Lovhjemmel i forskellige Retninger, og ved det sidste Forslag afhjælpes forskellige Mangler med Hensyn til Sagers Anlæggelse m. m., Landvæsenet vedkommende, og ordner forskellige derhenhørende Forhold. Udvalget kan ikke indse, at disse Sager gribe saa meget ind i Forhold, som vedkomme den nye Matrikul, at de af den Grund skulde udsættes; kun Afstemningsmaaden i Grandestævneloven efter Marketal vil muligvis nødvendiggjøre en Ændring, f. Ex. i Bestemmelsen om Tyrehold; men Regler herom have hjemme i Havgeloven, og mulige Spørgsmaal derom kunne afgjøres af Udskiftningskommissionen.

Da det i Justitsministeriets Skrivelse omhandlede Forslag til Lov om Understøttelse af Statskassen til Brugene af Statens Fæstegods ikke endnu er endelig behandlet her i Tinget, vil Udvalget ikke berøre samme.

I Henhold til det fremførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Det til Tinget gjorte Forslag om Valg af 4 Medlemmer til en Kommission i nogle Landbovæsenet vedrørende Sager finder Tinget ikke tilstrækkelig Anledning til at gaa ind paa.
2. Den nye Matrikuls saa vidt mulige Gjennemførelse i Henhold til Skyldsætningsloven anbefales, specielt ogsaa Udjævning af Lejen paa Fæstegodset.
3. De to Lovforslag vedkommende Trøer og Fæstegodset stilles i Bero, indtil den nye Matrikul er traadt i Kraft.
4. De to Lovforslag om Grandestævne og Landvæsenskommissioner anbefales til snarest mulig Indsendelse til Justitsministeriet.

Da det ene Medlem af Udvalget, Hr. Schrøter, ikke i alle Enkeltheder har

kunnet tiltræde ovenstaaende Betænkning og Forslag, vil han indgive et separat Votum.

Thorshavn, i det i ovenstaaende Sags nedsatte Udvalg, den 29de August 1887.

J. C. Djurhuus, O. P. Effersø.
Ordfører.
Z. Nielsen. J. P. Hentze.

Samme Dag fremlagdes saalydende Mindretalsbetænkning, ledsaget af Udkast til Regler for en ny Skyldsætnings Gjennemførelse.

Undertegnede Schrøter, der i flere væsentlige Punkter er enig med Udvalgets øvrige Medlemmer, har imidlertid ikke fuldt ud kunnet slutte sig til dem i enhver Henseende.

Naar Flertallet saaledes foreslaar at udsætte Nedsættelsen af Lagtingets færdiggjorte Lovforslag om Fæstegodsets og Trøernes Overgang til Selvejendom, da anser jeg ikke de af Flertallet anførte Grunde for at være tilstrækkelige til at standse disse Sagers Fremme for nærværende Tid, lige saa lidt som Flertallets Ytringer lader skimte noget Haab om, at en fornyet Behandling af disse Sager i Lagtinget vil lede til en større Enighed end tidligere herom.

Da Matrikuleringsarbejdet nu har ventet i 9 Aar paa, at der af de administra-

tive Myndigheder vil blive forelagt Lagtinget et Lovforslag, sigtende til at gennemføre den nye Matrikul, og denne lange Ventetid ikke har ført længere end til, at der foreligger et Forslag om at nedsætte en Kommission, bestaaende dels af juridiske, administrative, dels af folkevalgte Elementer, til at udarbejde et hertil sigtende Lovforslag, — da mener jeg, at Lagtinget ikke bør tilbagevise det fremkomne Forslag paa dette Omraade, med mindre Tinget fremkommer med positive Forslag, sigtende til at sætte den nye Matrikul i Kraft. Jeg maa vel indrømme, at Tinget er stillet heldigere, naar det erholder de af Administrationen udarbejdede Forslag til Betænkning, end omvendt; men dette, formener jeg, er ikke tilstrækkeligt til at afholde Lagtinget fra at fremkomme med positive Forslag.

Jeg har derfor tilladt mig at fremsætte et Udkast til et saadant, under Forventning af, at det vil tjene Lagtinget som Grundlag til at arbejde videre paa, og vedlægge i den Anledning det omhandlede Udkast. De foreslaaede Regler ville dels være at gennemføre administrativt, dels ved Lov; men da det vistnok vil være temmelig vanskeligt for Lagtinget at bestemme, hvilke der udkræve en ny Lovbestemmelse for at udføres, og hvilke der kunne udføres administrativt efter den gjældende Lov, vil det formentlig være rettest at overlade dette til Ministeriet.

Thorshavn, den 29de August 1887.

J. H. Schrøter.

I Henhold til § 8 i Lov af 29de Marts 1867 om en ny Skyldsætning af Jorder paa Færøerne foreslaaes herved følgende Regler fastsatte for Skyldsætningsens Gjennemførelse.

ad § 1.

Det fremgaar saa vel af hele Taxationsarbejdet som af de Arbejder, der ere gaaede forud for samme, at man stadig har holdt en skarp Adskillelse mellem Indmarken og Udmarken for at berede Vejen for en mulig ved Lov given Tilladelse til at skille Bøen fra Havgen. Imidlertid kunde det maaske være lige saa hensigtsmæssigt at opføre baade Bø og Havge paa samme Konto i Jordebogen, Bøen paa den ene Side og Havgen paa den anden.

§ 1.

Inden Udgangen af Aaret 1888 udarbejdes der af Landfogden en ny Jordebog for Færøerne. Den afattes i to Afdelinger, saaledes, at Indmarken anføres særskilt i den ene og Udmarken i den anden.

ad § 2.

- a) Den foreslaaede Afrunding fremkommer for at gøre det lettere at affatte det i § 9 omhandlede Personalregister om Odelsjorden, idet der ikke ved nogen enkelt Gylden i et Taxationsnummer vil fremkomme nogen Brøk.

Hvor et Taxationsnummer bestaar dels af Odels- og dels af Fæstejord, f. Ex. en Havg, vil det visnok være det reitest og mest praktiske først at skille Odelsjorden fra Fæstejorden og derefter afrunde den førstnævnte efter de under a) og den sidstnævnte efter de under b) anførte Regler.

- c. Det vil være nødvendigt, at de Taxationsnummere, der høre til flere Fæster, deles, og opføres særskilt, hvad der hører til hvert enkelt Fæste, jvf. § 4 Post 11, for at det ved § 5 2det Punktum paabudne kan gennemføres.

Af de fremsatte Exempler er Nr. 74 en Mark Odelsjord, vurderet til 282⁷/₂₄ Rdlr. = 564⁷/₁₂ Kr.; det bliver at afrunde ned efter til 560 Kr., hvilket svarer til 35 Kr. for hver Gylden. Nr. 44 er Indmarken til en Kongsgaard, vurderet til 1214¹²/₂₇ Rdlr. = 2428¹²/₂₇ Kr.; det bliver at afrunde op efter til 2430 Kr. Nr. 225 er en Trø, vurderet til 200 Rdlr. = 400 Kr.; den besiddes af 6 Personer, nemlig 1 med ²/₃, 2 med ¹/₆ hver og 3 med ¹/₆ hver. Den vil altsaa være at afrunde ned efter til 396 Kr., hvilket svarer til 132 Kr. for ¹/₃, 66 Kr. for ¹/₆ og 44 Kr. for ¹/₆ (cfr. dog § 4 Post 10).

ad § 3.

- a) Jvfr. den af Lagtinget i 1878 foretagne Decision, Post 25.

§ 2.

Som Grundlag for Udarbejdelsen af Jordbogen lægges den ved Taxationen af Jorderne affattede Taxationsprotokol, efter at der ved den er foretaget de Forandringer, som i Henhold til §§ 3 og 4 ville være fornødne, dog saaledes, at hvert enkelt i nævnte Protokol anført Nummer først bliver at omsætte til Kronemønt og derefter at afrunde saaledes:

- a) at det, hvor Taxationsnummeret helt eller delvis er Odelsjord og tillige matrikuleret Bø eller Havg, udviser fulde Kroner for hver enkelt Gylden, det indeholder, til hvis Opnaaelse 50 Øre pr. Gylden eller derover regnes for 1 Kr. og under 50 Øre bortfalder.

- b) Hvor Taxationsnummeret bestaar af Fæstegods, henhørende til et enkelt Fæste, eller af beneficeret Gods eller af en Trø eller løst Bøstykke, der er i Enkeltmands Besiddelse, at hele Taxationsnummeret udviser fulde Kroner, til hvis Opnaaelse 50 Øre eller derover regnes for 1 Krone og under 50 Øre bortfalder.

- c. Hvor Taxationsnummeret bestaar af Fæstegods, henhørende til 2 eller flere Fæster, eller af en Trø, der besiddes af 2 eller flere, eller af et løst, o: et ikke tidligere matrikuleret Bøstykke, der besiddes af 2 eller flere, at det udviser fulde Kroner for hvert enkelt Brug, til hvis Opnaaelse 50 Øre eller derover for hvert enkelt Brug regnes for 1 Krone og under 50 Øre bortfalder.

Efter denne Regel vil altsaa følgende Taxationsnummere være at anføre i Jordbogen saaledes:

(Sydstrøms Præstegjæld)

Nr. 74, Britamörk m. T. i M. 1 Mark	560 Kr.
- 44, Steinagarður 4 Mrk.	2430 -
- 225, Trø d, e, f, g	396 -

§ 3.

Forinden Jordbogens Affattelse skal der af Udskiftningskommissionen for Suderø Syssel foretages følgende:

- a) Der anstilles Undersøgelse om, hvorvidt der under Nr. 141—151 i Taxu-

Det vil formentlig være det mest praktiske, at lade de omhandlede Undersøgelser foretage af Udskiftningskommissionen.

b) Jvfr. ovennævnte Decision Post 31.

ad § 4.

1. Jvfr. Decisionens Post 32.

2. " — " 9.

3. " — " 10.

4. " — " 12.

5. " — " 14.

6. " — " 15.

7. Da Lagtingets Indstilling til Ministeriet af 18de Septbr. 1880 ikke blev taget til Følge, og Tørvæn ved en inappellabel Dom faktisk er skilt fra Havgen, bliver det nødvendigt, at den opføres som en særskilt Post.

8. Jvfr. Decisionens Post 20.

hionsprotokollen, ved Bygden Sumbø paa Suderø, er taxeret i Gylden for lidt, og, for saa vidt det forholder sig saa, vil den indløbne Fejl af Udskiftningskommissionen være at rette og den manglende i Gylden Jord af samme være at taxere.

b) Der anstilles Undersøgelse om, hvorvidt Marketallet i Bygden Kvalbø paa Suderø er posteret rigtigt i Taxationsprotokollen, og bliver det derefter at postere i Overensstemmelse med de faktiske Forhold, saaledes som Jorden bruges og besiddes i Bygden.

§ 4:

Ved Jordebogens Affattelse vil følgende være at iagttage:

1. De Jorder, mod hvis Værdiansættelse der for Revisionskommissionen er fremsat Indsigelse, blive at opføre med det Beløb, som ved bemeldte Kommissions Kjendelse er fastsat, hvorhos de af nævnte Kommission paaviste faktiske Fejlskrivninger, Fejltryk og Fejlregninger i Taxationsarbejdet rettes.

2. Jordehvalen i Midvaag og Vestman-

havn henføres henholdsvis til Mid-

vaagsbø og til Vestmanhavns Havge.

3. Værdiansættelsen af Indmarken (den gamle Bø) i Kvalbø forhøjes med den Jordegodsset tilfældende Andel af Døglinger, beregnet paa samme Maade som Grindeindtægter, dog med Fradrag af det saakaldte Kongskjøb, beregnet efter Kapitelstaxt, for Fæstegodssets Vedkommende.

4. De danske Navne paa Jorderne, hvor saadanne findes, sættes i Parenthes efter de færøske.

5. Hvor Kongs- og Odelsjorder ere vurderede under ét, paases det, at Jordehvalsindtægterne kun henføres til Odelsjorden, hvorhos et saadant Taxationsnummer bliver at dele saaledes, at Odelsjorden opføres som en særskilt Post og Kongsjorden som en anden.

6. Tørvejorderne i Havgerne Berget og Østerhödda paa Svins fordeles efter Marketal.

7. Tørveskærsrettighederne paa Nolsø opføres som en særskilt Post med 300 Kr., og vil i den Anledning Taxationsprotokollens Nr. 128 og 129 være at nedsætte med 75 Rdlr. hvert.

8. Den ved Skansen i Thorshavn liggende Jord opføres og medregnes som $\frac{1}{4}$ Kofoder.

9. Jvfr. Decisionens. Post 24.

10. — 30.

11. Dette bliver nødvendigt, for at den i § 5 foreslåede Ordning skal kunne gennemføres.

ad § 5.

Det fremgaar vel af Taxationsarbejdet, at Kommissionen har berægnat 800 Kr. saa vel i Indmark som Udmark for en Normalmark. Den paaberaaber sig i den Henseende Instruxens § 6; af denne fremgaar imidlertid kun, at det er paalagt, at 1 Mark Jord, hvoraf der kunde vinterfødtes $1\frac{1}{2}$ Ko og slagtes 10 Lam af Middelgodhed, skulde vurderes til 1600 Kr. Da en saadan Mark Jord vil blive ringere end af Middelgodhed, for hvilket en Mark, der er vurderet til 2000 Kr. vistnok snarere maa anses, og da det derhos vil blive langt nemmere ved alle Beregninger at blive ved Decimalsystemet, er det formentlig det mest praktiske at lade en Normalmark tjene som en Slags Benævnelse paa Jorder, der ere ansatte til en Værdi af 1000 Kr. Hvad man ikke bør tabe af Sigte ved Matrikulens Gjennemførelse, er, at lade alt blive saa lidt indviklet som mullig. Hvis man ikke har dette for Øje, kunde Følgen let blive, at Arbejdet ved den fremtidige Skatteopkrævning blev næsten ligo saa byrdefuldt som selve Skatterne.

9. Fejlskriften 113 rettes til 155 ved Nr. 88 i Fjallshavgen paa Sandø.

10. Ved Ansættelse af Husegaard i Taxationsprotokollen for Sydstrøms Nr. 178, 180, 183 vil der være at tage Hensyn til den Havgen efter Taxationens Udførelse, paa Grund af Vinterfredning af Trøer i Thorshavn, paakommende Værdiforringelse, og vil i Henhold til det foretagne Overskøn Taxationsværdien af bemeldte Havge Nr. 183 være at nedsætte med 1440 Rdlr., hvorimod Husebø Nr. 178 og 180 vil være at forhøje med $266\frac{2}{3}$ Rdlr. hvert. De resterende $906\frac{2}{3}$ Rdlr. vil være at reparere paa de af nævnte Havge indlagte og vinterfredede Trøer Nr. 184 og 226 i Forhold til den paa dem ansatte Værdi.

11. Hvor et Taxationsnummer omfatter Jord, henhørende til flere Fæster, bliver det at dele og opføre særskilt, hvad der hører til hvert enkelt Fæste.

§ 5.

Jordebogen affattes saaledes, at hver enkelt Bygd opføres for sig. Først tilføjes de Jorder, der henhøre til hvert enkelt Fæste, i hvilken Henseende kun de Trøer medtages, der bruges i Forbindelse med Fæstet — Indmarken for sig —, hvorefter der for hvert enkelt Fæstes Vedkommende finder en Omsætning til Normalmarker Sted, saaledes, at 1000 Kr. Indmark regnes for en Normalmark og 1000 Kr. Udmark for en Normalmark Havge; den herved fremkomne Brøk afrundes til fulde Tiendedele Normalmark, saaledes, at 50 Kr. og derover regnes for $\frac{1}{10}$ og hvad der er under 50 Kr. falder bort; derpaa udfindes, hvor mange Normalmarker Fæstegods der er i Bygden. Hvor der er benificeret Gods, vil det være at opføre umiddelbart efter Fæstegodset; det ansættes til Normalmarker og afrundes paa samme Maade.

Den Odelsjord, som maatte findes i Bygden, vil derpaa være at opføre og dens Værdiansættelse at sammenstælle, hvorefter den omsættes til Normalmarker, uden at nogen yderligere Afrunding finder Sted. Normalmarken deles i ti Tiendedele og en Tiendedel i ti Hundrededele. Derefter udfindes, hvor mange Normalmarker der ere i hver Bygd, i hvert Sogn, i hvert Syssel, og derefter, hvor mange Normalmarker Øernes samlede Jordegods udgjør.

§ 6.

Naar Jordebogen er affattet, skal Landfogden tilstille Syselmændene en Afskrift

ad § 7.

Fortegnelsen maa affattes for at den i § 8 paabudte Udjævning af Lejen kan finde Sted og for at fremtidige Fæstebreve kunne affattes derefter.

ad § 8.

Der er ingen Grund til at lade Lejeafgiften vedblivende være høj paa nogle og lav paa andre Fæstegårde, ligesaa lidt som der er nogen Grund til at beholde den gamle Beregning for Indfæstning.

Lejeafgifter for de af Statskassen udløste, Sunders Præstekald tidligere tilkomme Servitutrettigheder i Kvalvighavgerne, villes formentlig blive medtagne i Beregningen ved en Omregulering af Fæsteafgiften.

ad § 9.

Det vil paa mange Steder blive vanskeligt, om ikke umuligt, at faa Skatter og Afgifter betalte af rette Vedkommende, uden at der er et Personalregister, hvorefter fremgaar, hvad enhver er Bruger af i Bygden. Uagtet det ved Kommunalloven er paalagt at paaligne Kommuneskatten, og altsaa ogsaa Jordegodsskatten, under et, hvilket synes at forudsætte, at Forstanderskabet skal være i Besiddelse af et saadant Personalregister, saa vil det vistnok falde vanskeligt for flere Forstanderskaber at affatte saadanne Personalregistre, uden Sysselmændens Assistance.

af den, for saa vidt vedrører deres respektive Sysler.

§ 7.

Landfogden skal dernæst affatte en Fortegnelse over Statens Fæstegods. I denne Fortegnelse skal opføres, af hvor mange Normalmarker hvert Fæste bestaar, samt give en Oversigt over, hvor meget Fæstegods, der er, saa vel i hver Bygd, Sogn og Syssel, som overalt paa Færøerne. Landfogden tilstiller de kommunale Forstanderskaber en Afskrift af Fortegnelsen, for saa vidt vedrører de til vedkommende Kommune hørende Bygder.

§ 8.

De Lejeafgifter samt Matrikelskat og Kongsskat, der hidtil have hvilet paa Fæstegodsset, blive af Landfogden at repartere paa hvert enkelt Fæste, saaledes, at der af hver Normalmark Bø og Havge svares lige meget. For hvert enkelt Fæste vil Lejeafgiften være at afrunde saaledes, at Smør og Tælle beregnes med fulde Pund, og Faareskind med hele Stkr. Skind, til hvis Opnaaelse $\frac{1}{2}$ Pd. og derover regnes for 1 Pd. og $\frac{1}{2}$ Stk. Skind og derover regnes for 1 Stk. Skind, hvorimod, hvad der er under $\frac{1}{2}$ Pd. eller $\frac{1}{2}$ Stk. Skind, bortfalder.

De Afgifter, der i Følge Forordningerne af 30te Maj 1691 og 8de Febr. 1810 skulle erlægges ved Indfæstning, villes være at fordele paa Fæstegodsset efter Normalmarker.

§ 9.

Sysselmændene skulle inden Udgangen af Aaret 1889 affatte en Fortegnelse over Brugene af Odelsjorden i hver Bygd, saaledes, at hver Brugers Navn opføres særskilt. Under dette Navn opføres, hvor mange Marker, Gylden og Skind, den Paagældende bruger i hver Havgepart; dernæst, hvor mange Marker, Gylden og Skind i hvert enkelt Taxationsnummer af Bøen, og endelig, hvilke Trøer og løse Bøstykker, den Paagældende er Bruger af. Ved hver enkelt af disse Poster anføres det Beløb, som Jorden i Følge Jordebogen er ansat for. Disse Beløb sammenlægges og ansættes til Normalmarker, og vil der saaledes være at udfinde, hvor mange Normalmarker Odelsjord, den Paagældende er Bruger af i Bygden.

De kommunale Forstanderskaber samt Sognekommisionerne skulle være Sysselmændene behjælpelige med at fremskaffe fornødne Oplysninger om, hvem der er Bruger af Jorden.

§ 10.

Saa vel Landfogden som Sysselmændene og Udskiftningskommissionen ere berettigede til saa vel af enhver Embeds- og Bestillingsmand som af Private at forlange sig meddelt alle de Oplysninger, som de maatte finde fornødne til Vejledning ved det dem overdragne Hverv. Meddeles saadanne Oplysninger skriftlig, godtgøres der Vedkommende i Skrivelsen 50 Øre for Arket.

§ 11.

Den nye Matrikul træder i Kraft den 1ste Januar 1890, efter hvilken Tid alle Skatter og Afgifter i offentlig Øjemed, der hidtil er udrædet efter Marketal, ville være at svare af alle Jordejendomme efter den Vurdering, den paagældende Ejendom i den nye Jordebog er ansat til. Den paa Odelsjorden hvilende Kongsskat eller Matrikulskat vil være at repartiere paa den efter Normalmarker.

Løjeafgifter og Skatter af Statens Fæstegods ville ligeledes fra 1ste Januar 1890 være at opkræve efter den nye Matrikul.

§ 12.

Naar en Jordlod skifter Bruger, skal den, der har haft Jorden i Brug, anmelde saadant for Sysselmanen, hvilket kan ske paa dennes aarlige Omrejse. Sysselmanen skal ved hvert Aars Opløbsdag i sin Jordfortegnelse fraskrive de saaledes for ham anmeldte Jorder fra de tidligere Brugere og tilføje dem under deres Navn, der fremtidig skal have de omhandlede Jorder i Brug, ved hvilke Omskrivninger den tidligere Bruger frigøres for at betale Skatter og Afgifter af Jorden.

§ 13.

Sysselmanen skal hvert Aar, efter at den i § 12 omhandlede Omskrivning har fundet Sted, tilstille de kommunale Forstanderskaber i Syslet en Fortegnelse over Brugerne af Odelsjorden i de til vedkommende Kommune hørende Bygder, samt tilføje, hvor mange Normalmarker enhver er Bruger af.

§ 14.

For saa vidt Landfogden maatte behøve Assistance udover sit sædvanlige Konceptarbejde ved Jordebogens Affæ-

ad § 11.

Naar det foreslaas, at den nye Matrikul skal træde i Kraft den 1ste Januar 1890, da sker det, fordi 2 Aar formentlig vil være en passende Tidsfrist til at affatte de Bøger og Fortegnelser, der ville blive nødvendige til Matrikulens Gjennemførelse. Det vil vistnok vise sig praktisk, at fastsætte en Tidsfrist for at fremskynde det nu i saa høj Grad forsinkede Matrikuleringsarbejde.

ad § 12.

Medens det maa anses for hensigtsmæssigt at tillade Folk til enhver Tid at anmelde for Sysselmanen, naar Jorden skifter Bruger, vil det formodentlig være for byrdefuldt for Sysselmanen, at foretage Rettelser i Personalregistret mere end en Gang om Aaret, og maa Opløbsdag vistnok anses for den Tid, der er bedst passende dertil. Naar en Jordlod skifter Bruger, sker det i Reglen den 3dje Maj; fra den Tid til Opløbsdag vil være tilstrækkeligt for Folk til at foretage Anmeldelserne. Den fremtidige Bruger vil da komme til at udrede de Skatter til Amtsrepartitionsfonden m. m., der forfalder til Betaling til Opløbsdag, og den Kommuneskat, der paalægges omtrent ved den paafølgende Oktober Maanedes Begyndelse.

ad § 13.

Den i denne § omhandlede Fortegnelse bør tilstilles Forstanderskaberne til fornøden Underretning ved Kommuneskattens Paalægning.

ad § 14.

Det vil formodentlig være rigtigst, at der fastsættes en Maximumsgrænse, som ikke maa overstiges ved Betaling for den

Assistance, der maatte være fornøden for Landfogden ved Jordebogens Affattelse. Det er formentlig en Selvfølge, at de fornødne Protokoller desuden anskaffes for offentlig Regning.

Den til Sysselmændene stipulerede Godtgørelse er i Forhold til Arbejdet maaske noget lav; men i Betragtning af, at de ere offentlig lønnede Personer, maa den vistnok anses for passende.

Thorshavn, den 29de August 1887.

J. H. Schrøter.

Den 1ste September fremlagdes følgende Endringsforslag fra Formanden:

Endringsforslag

til den af et Flertal i vedkommende Udvalg foreslaaede Indstilling i Sagen Nr. 89 angaaende Nedsættelse af en Kommission i forskellige Landbosager, sammes Punkt 2.

Indstillingspunktet udgaar; i Stedet for foreslaas til Tingets Vedtagelse:

Idet Lagtinget anbefaler, at det i sin Tid foretagne, derefter reviderede og af Tinget deciderede Taxationsarbejde med Hensyn til det færøske Jordegods, trods de mod samme senere fremkomne Ankeposter, benyttes som Grundlag for en ny Skyldsætning, annodes Amtmanden om inden næste Aar gennem Landfogderiet at ville fremskaffe et Forslag til de nærmere Regler, hvorefter en saadan bedst tænkes iværksat, til Vejledning for Lagtinget ved Affattelsen af et eventuelt Forslag til Lov, hvorved den nye Matrikul bliver at indføre og hvori tillige vil være at optage Bestemmelser om Reguleringen af de enkelte Skatter, disses Opkrævning m. v.

Thorshavn, den 1ste September 1887.

L. H. Buchwaldt.

Samme Dag foretoges Sagens 2den Behandling. Flertallets Ordfører (Djurhuus) gennemgik Sagen og Flertallets Indstilling. Schrøter (Udvalgets Mindretal) havde ikke kunnet tiltræde Flertallets Forslag angaaende Trø- og

telse, vil saadanne vinde at godtgjøre ham efter indgiven Regning, dog ikke over 500 Kroner.

For sit Arbejde ved Jordfortegnens Affattelse tilstaaes der Sysselmanen en Godtgørelse af 20 Øre for hver Normalmark Odelsjord, der findes i Syslet.

Fæstesagerne, da disse Sager ved at fremkomme i Tinget kun vilde bevirke en skadelig Spaltning, saa længe der ikke var Udsigt til eller Haab om Overenskomst paa disse Omraader. Ogsaa angaaende Taxationssagen var Taleren uenig med Flertallet, idet han mente, at der nu i Tinget burde udarbejdes Forslag til Gjennemførelsen af den nye Matrikul; han havde ogsaa fremlagt et saadant Forslag, som han mente, Godsbestyrelsen kunde bygge videre paa. Taleren vilde dog ikke udtale sig videre om dette Forslag, før det var afgjort, at det skulde behandles af Tinget. Djurhuus: Udvalgets Flertal havde ment, at Reglerne for Skyldsættningens Gjennemførelse i det væsentlige vilde være et Kontorarbejde, og at Landfogden bedst maatte kunne udføre dette Arbejde. Skyldsættningen vilde dels kunne gennemføres administrativt, og dels vilde der til Gjennemførelsen udfordres en ny Lov. Schrøters Forslag syntes bygget paa begge disse Forudsætninger; men Reglerne vare der saaledes henkastede hult til hult, at det for enhver, som ikke var meget nøje inde i Taxationsarbejdet, var vanskeligt at hitte Rede i dem. Flertallet havde dog sat sig saa meget ind i Schrøters Forslag, at det turde fraraade dets Vedtagelse. Som sin private Mening vilde Taleren fremføre, at det var nødvendigt at faa en ny Jordfortegnelse, og det vilde falde billigere for Færøerne at faa den før eller samtidig med Taxationens Gjennemførelse, idet Staten saa kom til at bære $\frac{3}{4}$ af Udgifterne. Taleren kunde ikke forstaa, hvorledes Skatten af Tørvehederne paa Nolsø skulde kunne opkræves efter Schrøters Forslag. Lejens Udjævning paa Fæstegodsot var vel ønske-

lig; men det maatte være Ejeren's: Statens Sag at foranstalte dette gennem Godsbestyrelsen. Schrøter mente, at hans Forslag, som han havde affattet efter Opfordring af et af de andre Udvalgsmedlemmer, og hvorpaa han havde anvendt meget Arbejde, sikkert vilde have nogen Værdi; det var meget følgerigtigt, hvad Taleren paaviste ved at referere nogle af Hovedpunkterne. Brugere af Tørvehederne paa Nolsø maatte beskattes som andre Jordbrugere. For Ønskeligheden af Lejens Udlævning paa Kongsgodset havde Tinget tidligere udtalt sig. Trods de mod hans Forslag fremkomne Indvendinger, haabede han dog, at Tinget vilde optage det som sit eget Barn. Rasmussen ønskede at faa Klarhed over, hvem der skulde foreskrive Regler for Taxationens Gjennemførelse, om det var Ministeriet, Landfogden eller Lagtinget. Var det Tingets Pligt at gøre det, burde man ikke skubbe Arbejdet fra sig. Naar foregaaende Taler havde ønsket sit Forslag optaget som Tingets eget Barn, kunde der næppe blive Tale derom; det kunde til Nød optages som en Tiggerunge. Schrøter mente, at efter Skyldsætningsloven var det Lagtinget og Ministeriet i Forening, der skulde fastsætte Reglerne for Taxationens Gjennemførelse, og hans Forslag var netop udarbejdet for at fremskynde Sagen. Det vilde ganske vist være nemmere for Lagtinget at kritisere et af Regeringen forelagt Forslag; men dette vilde ikke fremskynde Sagen. Endelig fandt han sig beføjet til at henstille til Formanden, om det af foregaaende Taler brugte Udtryk: »Tiggerunge», burde tåles. Formanden havde ikke fundet Anledning til at paatale dette Udtryk. Forslaget om Kommissionens Nedsættelse var netop fremkommet for at faa en Ende paa Sagen. Taleren meddelte her en fuldstændig Oversigt over Taxationssagens Gang. — I Fjor havde et Udvalg, der var nedsat i en lignende Sag, erklæret det nødvendigt at faa en Eftervurdering ikke alene af de Trøer, der vare indlagte, efter at Taxationen var udført, men ogsaa af de Stykker, der tidligere vare vurderede under ét. Betænkningen var dog i denne Henseende noget uklar. Ved Behandlingen af Skyldsætningsloven havde der ogsaa været Tale om at taxere hver enkelt Bruger's Andel i det større Stykke for sig; men herimod blev hævdet, at det vilde være uoverkommeligt og ikke absolut nødvendigt at gaa saaledes i det enkelte. Man var vel ogsaa

gaaet ud fra, at hvor der i et Skattemummer fandtes flere Brugere, vilde en af disse efter Skik og Brug fungere som Skatteopkræver. I Aar var Udvalget enig i, at nu manglede kun Reglerne for Gjennemførelsen; men hertil udfordredes ogsaa en Lov. — Ved Grandestævne-Lovforslaget paatrængte sig det Spørgsmaal, om det var rigtigt, at Trøbesidderne udelukkedes ved Afstemning efter Marketal, da de dog ogsaa skulde svare Skat. Z. Nielsen antog, at der ved Afstemninger paa Grandestævne kun kunde blive Spørgsmaal om, hvorvidt denne skulde finde Sted efter gamle Marker eller efter nye Normalmarker. Hvor Trøer vare indlagte efter Marketal, havde det gamle Marketal med rette sin Gyldighed. Ved Trøer, der vare indlagte udenfor Marketal, vare Rettigheder og Forpligtelser fastsatte ved Kontrakter, saa der kunde ingen Forandringer ske, undtagen alle vare enige. Angaaende Tyrehold, vilde det dog maaske være uheldigt, at Afgjørelse skulde ske efter det gamle Marketal. Angaaende Kommissionens Nedsættelse, var han fuldt ud enig med de andre Medlemmer. — Det maatte anses for uheldigt, at Tinget gav sig af med at udarbejde Regler for Taxationens Gjennemførelse, inden det kjendte Ministeriets Stilling til Sagen. Landfogden maatte vistnok ogsaa være den, der bedst kjendte til, hvad der vedrørte de praktiske Regler. Det var af væsentlig Betydning, om Skatterne bleve opkrævede for hvert enkelt Nummer for sig eller om hver Skatteyder skulde kræves for alle sine Jordstykker under ét. Det sidste vilde have sine Vanskeligheder paa Grund af de idelige Jordafhændelser. Det havde maaske været heldigere, om der i Formandens Ændringsforslag havde staaet »Behandling af Reglerne i Stedet for »Udarbejdelse af Forslaget. Til Schrøter havde han i sin Tid kun sagt, at naar denne ikke kunde blive enig med de øvrige Medlemmer i Udvalget, men endelig vilde have Reglerne affattede i Tinget i Aar, gjorde han bedst i selv at udarbejde saadanne. Det var næsten overflødigt, at Amtmanden anmodede Landfogden om at udarbejde Reglerne, da denne alt tidligere var beordret dertil. Formanden: Landfogden var vel i sin Tid bleven opfordret til at udarbejde Regler for Taxationssagens Gjennemførelse; men Sagen var den Gang kommen ind i et galt Spor. Nu var der netop Grund til bestemt at udtale, hvad man ønskede. Djurhuus maatte over for Schrøter hævde, at Sagen ikke forhales

ved, at Tinget undlod at gøre positive Forslag. Landfogden vilde dog omarbejde Tingets Forslag og sende det tilbage, inden det blev sendt til Ministeriet. Udvalget vilde tage Formandens Ændringsforslag under Overvejelse; dette Forslag indeholdt dog ikke noget om Udlævning af Lejen paa Kongsgodset. Efter Skyldsatningsloven syntes Lagtinget først at skulle behandle Reglerne efter Forslag fra Ministeriet; men af Motiverne til Loven fremgik noget andet. Formanden havde brugt Udtrykket »med videre«, hvorunder ogsaa kunde indbefattes Fæstetaxer. Naar Skyldsatningsloven siger: »Justitsministeren bemyndiges til at fastsætte«, da udelukker dette ikke, at Tinget kan fremkomme med Forslag. Efter en kort Bemærkning af Dyrhuus udtalte Schrøter, at det var nødvendigt, at Tinget udtalte, hvilket Grundlag, man burde bygge paa: om Sysselmanden eller den største Lodsejer i hvert Skattemæssigt skulde opkræve Skatten. Da Hensigten med Taxationen var en Jævning af Skatten, og enkelte Lodsejere vilde have saa megen Ulejlighed med at opkræve denne, at de hellere maatte foretrække at betale den selv, vilde Taleren være imod en saadan Ordning, som vilde føre til større Ulighed, end den, vi nu havde. Efter Formandens Forslag var der nogen Udsigt til, at Sagen kunde fremmes, medens den efter Udvalgsflertallets Forslag var skudt ud i det uvisse; men hvis nu Landfogden ikke traf Lagtingets Tanke, vilde Sagen blive forhalet. Efter en kort Bemærkning af Formanden udtalte Petersen, at naar man havde ment, at Kommissionen blev betragtet som en ny Myndighed mellem Tinget og Regeringen, da kunde han ikke dele denne Anskuelse. Kommissionen vilde være at betragte som et af Tinget nedsat Udvalg for at spare Arbejde og Omkostninger ved en særdeles omfattende Sag. Den Fare, der kunde ligge i, at Kommissionen mulig kunde arbejde imod Tingets Anskuelser, kunde f. Ex. ogsaa være til Stede, naar Tinget valgte en Landstingsmand. Taleren havde aldrig været for Afstemning efter Marketal paa Grandestævne, og havde navnlig Betænkelighed ved, at Træjere skulde udelukkes fra Medbestemmelsesret angaaende Tyrehold, »Agting«, søjlehøje Gærder m. v. Efter nogle korte Bemærkninger af Z. Nielsen, Dyrhuus og Petersen overgik Sagen til 3dje Behandling.

Den 3dje September fremlagdes saalydende Underændringsforslag fra Formanden:

Underændringsforslag

til

Formandens Ændringsforslag Nr. 139 i Sagen Nr. 89 angaaende Nedsættelse af en Kommission i nogle Landbosager.

Ordene »for Lagtinget« i 12te Linje f. o. udgaa, ligesom

Ordet »Affattelsen« i samme Linje ombyttes med »Behandlingen«.

Ordene i næstsidste og sidste Linje »de enkelte Skatter« udgaa; i Stedet for sættes: »Lejefgifter og Skatter«.

Thorshavn, den 2den Septbr. 1887.

L. H. Buchwaldt.

Samme Dag foretoges Sagens 3dje Behandling.

Udvalgsflertallets Forslags 1ste Punkt vedtoges enstemmig med 10 Stemmer.

Udvalgsflertallet tog sit Forslags 2det Punkt tilbage til Fordel for Formandens Ændringsforslag med Underændringsforslaget.

Formandens Underændringsforslag vedtoges enstemmig med 10 Stemmer.

Formandens Ændringsforslag saaledes ændret sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab. Ja stemte: O. Jacobsen, M. Danielsen, Hentze, Joensen, Rasmussen, Dyrhuus, Schrøter, O. M. Nielsen og Formanden. — Nej stemte: Poulsen og J. Petersen. — Isaksen og Weihe stemte ikke; medens Provsten, Müller, Effersø, Z. Nielsen, J. Danielsen, Dalsgaard og Olsen vare fraværende.

Da Forslaget i Henhold hertil var vedtaget med 9 Stemmer mod 2, var Spørgsmaalet om Behandling af Mindretallets detaillerede Forslag bortfaldet.

Udvalgsflertallets Forslags 3dje Punkt vedtoges med 9 St. mod 3.

Sammes Forslags 4de Punkt vedtoges med 11 St. mod 1.

Næste Dag (4de September) sættes Sagen i dens Helhed, efter de ved 3dje Behandling stedfundne Afstemninger, under Afstemning ved Navneopraab. Ja stemte: Provsten, Müller, Effersø, O. Jacob-

sen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Joensen, Rasmussen, Djurhuus, O. M. Nielsen og Formanden. — Nej stemte: Schrøter. — Poulsen, Isaksen, Welhe og Petersen stemte ikke, medens Dalsgaard og Olsen vare fraværende. Sagen var saaledes vedtagen med 13 St. mod 1.

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

I indeværende Lagtingssamling er af Formanden med Justitsministeriets Billigelse til Tinget indgivet et Forslag om Nedsættelse af en Kommission i nogle Landbovæsenet vedrørende Sager.

Det af Tinget i denne Sag nedsatte Udvalg delte sig i et Flertal (Djurhuus, Effersø, Hentze og Z. Nielsen) og et Mindretal (Schrøter). Til de saa vel af Flertallet som af Mindretallet afgivne Betænkninger med de deri indeholdte Motiver tillader man sig at henvise.

Hele Udvalget var enigt i at anse Nedsættelsen af den foreslaaede Kommission for mindre heldig, hvorfor det maatte fraraade en saadan; men da man af Interesse for de omhandlede Sagers Tilendebringelse ansaa det rigtigst at fremsætte andre positive Forslag i Stedet for det af Formanden fremsatte, opstod der en Meningsforskjel, der bevirkede Udvalgets Deling i et Flertal og et Mindretal.

Ved Sagens 3dje Behandling fremkom et af Formanden stillet Ændringsforslag samt et Underændringsforslag til Flertallets 2det Indstillingspunkt, hvilket af Tinget vedtoges. Flertallets øvrige Indstillingspunkter vedtoges, hvorved Mindretallets Forslag bortfaldt.

Med 13 St. mod 1 vedtoges derpaa ved Navneopraab følgende Indstilling:

1. Det til Tinget gjorte Forslag om Valg af 4 Medlemmer til en Kommission i nogle Landbovæsenet vedrørende Sager finder Tinget ikke tilstrækkelig Anledning til at gaa ind paa.
2. Idet Lagtinget anbefaler, at det i sin Tid foretagne, derefter roviderede og af Tinget deciderede Taxationsarbejde med Hensyn til det færøske Jordegods, trods de mod samme senere fremkomne Ankeposter, benyttes som Grundlag for en ny Skyldsætning, anmodes Amtmanden om, inden næste Aar, at ville gennem Landfogden fremskaffe et Forslag til de nærmere Regler, hvorefter en saadan bedst tænkes iværksat til Vejledning ved Behandlingen af et eventuelt Forslag til Lov, hvorved den nye Matrikul bliver at indføre og hvortillige vil være at optage Bestemmelser om Reguleringen af Lejeafgifter, Skatter og disses Opkrævning m. v.
3. De to Lovforslag vedkommende Trøer og Fæstegodset stilles i Bero, indtil den nye Matrikul er traadt i Kraft.
4. De to Lovforslag om Grandestævne og Landvæsenkommissioner anbefales til snarest mulig Indsendelse til Justitsministeriet.

Færøernes Lagting, den 8de Septbr.
1887.

Paa vedk. Ordførers, Vegne

L. H. Buchwaldt. O. P. Effersø.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

III. Forslag til Lov om Understøttelse af Statskassen til Brugere af Statens Fæstegods paa Færøerne for af dem paa Fæstet foretagne Grundforbedringer m. v.

Den 10de August fremlagdes saalydende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet,

Kjøbenhavn, den 28de Juli 1887.

Da Ministeriet, forinden videre foretages med Hensyn til det med Hr. Amtmandens behagelige Skrivelse af 27de f. M. her til indsendte Forslag til Lov om Understøttelse af Statskassen til Brugere af Statens Fæstegods paa Færøerne for af dem paa Fæstet foretagne Grundforbedringer m. v., maa ønske at erfare Lagtingets Mening om samme, skulde man ved at tilbagevende bemeldte Lovudkast herved tjenstlig have Dem anmodet om behagelig at ville fra det nu forestaaende Lagting tilvejebringe en Udtalelse i saa Henseende, hvorefter Sagen, eventuelt med Deres egne behagelige Ytringer, forventes her til indsendt paa ny.

J. Nellesmann.

Anders Dybdal.

Til

Amtmændene over Færøerne.

Det Skrivelsen medfølgende Lovforslag var saalydende:

Forslag til Lov

om

Understøttelse af Statskassen til Brugere af Statens Fæstegods paa Færøerne for af dem paa Fæstet foretagne Grundforbedringer m. v.

§ 1.

Brugere af det Staten tilhørende Fæstegods paa Færøerne kunne herefter forvente sig af Statskassen tilstaaet en passende Understøttelse dels til saadanne af dem paa Fæstet udførte Jordforbedringsarbejder, hvortil vil medgaa sterlige, be-

tydelige Udgifter og som ikke udkræves for at Jorden kan siges at være holdt i almindelig god Drift efter den her paa Øerne hidtil brugelige Behandlingsmaade, dels til saadanne af dem istandsatte eller nyopførte Bygninger, hvorved Gaardens Drift i en væsentlig Grad vil forbedres og dens Værdi derved forøges.

§ 2.

Understøttelsen er betinget af, at vedkommende Fæster, forinden han skridder til Udførelsen af det paatænkte Jordforbedringsarbejde eller Byggeforetagende, gjør Anmeldelse herom til Godsadministrationen, og at sammes Gavnlighed for Fæstet er godkendt af den her bosatte Konsulent for det færøske Landbrug, der tillige vil have at forfatte et Overslag over de eventuelle Omkostninger herved.

§ 3.

Understøttelsen ydes i Form af et Fæstet som saadant paa hvilende Laan, hvis Størrelse, Forrentning og Afbetaling vil være afhængig af Forbedringens sandsynlige Varighed for Fæstet; idet Laanet dog ingen Sinde bør overstige det paaregnede Omkostningsbeløb, ligesom Laanet strax vil være at tilbagebetale, saafremt Arbejdet ikke er bleven paabegyndt og fuldendt inden en vis nærmere for hvert enkelt Tilfælde af Godsadministrationen fastsat Frist.

§ 4.

Ved Opførelsen af Bygninger, der, som f. Ex. Staldbygninger, ere bestemte til at træde i Stedet for de alt til Fæstet hørende Inventarhuse, skal Fæsteren være berettiget til, efter lovlig Vurdering, at afkøbe Staten disse, hvilke saaledes udgaa af vedkommende Husefortegnelse, imod at de ny opførte Bygninger fremtidig holdes vedlige.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den . . .

Færø Amt, den 27de Juni 1887.

L. H. Buchwaldt.

Den 13de August foretoges Sagens 1ste Behandling, hvor da, efter Forslag af Formanden, vedtoges at henvise den til det Udvalg, der var nedsat i Sagen Nr. 1 ang. Ansættelse af Konsulenter for det færøske Landbrug, og overgik Sagen dermed til 2den Behandling.

Den 3dje September fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist et af Amtet udarbejdet Forslag til Lov om Erstatning til Fæstere af Statens Jordegods paa Færøerne for de af dem anvendte Forbedringer.

Udvalget maa fuldstændig indrømme, at det ofte kan være af største Vigtighed for Forbedringer paa Fæstegodset, dels at Fæsterne erholde en Godtgørelse for anvendte nyttige Forbedringer og dels at kunne sættes i Stand til at foretage samme; men da dels Lovforslaget, saaledes som det foreligger, er baseret paa, at der bliver bevilget Midler til at oprette en Landbrugskonsulentvirksomhed her oppe, og da dels Tiden er saa langt fremrykket, at en grundig Behandling af denne Sag her i Tinget vanskelig kan tænkes gennemført i Aar, har Udvalget anset det rigtigst at foreslaa Tinget:

at udsætte denne Sag, indtil man har erholdt Kundskab om, eller hvorvidt den omhandlede Konsulentvirksomhed bliver gennemført.

I Udvalget for de Landbovæsenet vedkommende Sager, Thorshavn den 1ste September 1887.

Z. Nielsen, S. Rasmussen.

Ordfører.

O. P. Efferse, C. Olsen.

J. H. Schrøter.

Den 5te September kom Sagen til 2den Behandling. Ordføreren (Z. Nielsen) refererede Udvalgets Betænkning

og Indstilling, hvorefter Sagen overgik til 3dje Behandling, der fandt Sted den 6te September og ved hvilken Udvalgets Forslag om foreløbig at udsætte Sagen enstemmig vedtoges med 13 Stemmer. — Ja stemte: Poulsen, Prøvsten, O. Jacobsen, M. Danielsen, Hentze, J. Danielsen, Weihe, Joensen, Petersen, Rasmussen, Schrøter, O. M. Nielsen og Formanden, medens de øvrige Medlemmer vare fraværende.

Den 8de September opkæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

I Henhold til Justitsministeriets Skrivelse til Amtet af 28de Juli d. A. er der forelagt Lagtinget til Betænkning et af Amtet udarbejdet Forslag til Lov om Erstatning til Fæstere for de af dem udførte Forbedringer paa Statens Fæstegods.

Det Udvalg, til hvilket denne Sag blev overgivet, har under 1ste September d. A. afgivet sin Betænkning, hvoraf det fremgaar, at da Lovforslaget er baseret paa den Mulighed, at der bliver bevilget Midler til Indførelsen af en Landbrugskonsulentvirksomhed her paa Øerne, og denne Forudsætning endnu kun er en Mulighed, foreslog Udvalget at udsætte denne Sag, indtil man havde faaet Vished om en Konsulents Ansættelse her paa Øerne, hvilket Forslag ved Sagens 3dje Behandling, der fandt Sted den 6te s. M., blev enstemmig vedtaget med 13 Stemmer.

Hvilket man ikke har villet undlade herved ærbødigst at indberette til det høje Ministerium,

Lagtinget, den 8de September 1887.

L. H. Buchwaldt, Z. Nielsen.

Dione Isaksen.

Til
Justitsministeriet.

IV. Sagen angaaende Paalæg til Nordstrøms Kommune om Refusion til Statskassen af det Beløb, der er medgaaet til Drivning af Lægeboligen i Vestmanhavn.

Den 5te Avgust fremlagdes saalydende Skrivelse fra Amtet til Lagtinget:

Kære Amt:

Thorshavn, den 5te Avgust 1887.

Som behagelig vil erindres, vedtog Lagtinget i forrige Aars Samling at indgaa med en Indstilling til Justitsministeriet om, at samme gunstigt vilde søge bevilget af Statskassen: principalt et Tilskud paa 3000 Kr., subsidiært et rentefrit Laan paa 5000 Kr. til Hjælp ved Afbetalingen af den Gjæld, der hviler paa Nordstrøms Præstegjælds Kommune i Anledning af Lægeboligens Opførelse i Vestmanhavn, idet man under Forudsætning af en saadan Bevillings Meddelelse tilsagde at ville yde et Bidrag fra Amtsfattiggassen paa 1000 Kr. Imidlertid indkom her til Amtet et Andragende fra Distriktslæge Ringberg om at maatte faa Lægeboligen, der ved et over samme paa hans Begjæring afholdt Syn havde vist sig bl. a. at trænge til Drivning baade indvendig og udvendig, Tjæring, Udbedring af Taget m. m., istandsat paa offentlig Bekostning. Efter at jeg først gjentagende havde søgt at formaa Nordstrøms Kommunalforstanderskab og Distriktslæge Ringberg til i alt Fald delvis at afhjælpe de ved Boligen befundne Mangler, men uden dog paa den anden Side at tro mig berettiget til at give noget ligefremt Paalæg herom, besluttede jeg mig senere til at rette en Anmodning til Justitsministeriet om at ville udvirke en Bevilling meddelt af Statskassen paa et Beløb af 500 Kr. til en forestaaende Reparation af Lægeboligen, medens jeg samtidig henstillede til Ministeriet, hvorvidt en saadan yderligere Bevilling kunde skaffes til Veje, som var Gjenstand for Lagtingets ovennævnte Indstilling. Foranlediget heraf tilkjendegav Ministeriet i Skrivelse til Amtet af 7de December f. A. at samme ikke mente at kunne henvende sig til Lovgivningsmagten i denne Sag med Begjæring om Tilskud eller Laan, men maatte have Lagtinget henvist til af de under dets Raadighed staaende offent-

lige Kasser at yde den fornødne Understøttelse til Nordstrøms Kommune, ligesom Ministeriet ved samme Lejlighed anmodede Amtet om at ville give bemeldte Kommunes Forstanderskab Paalæg om uopholdelig at lade foretage de til en Drivning af Lægeboligen saa vel indvendig som udvendig nødvendige Arbejder. Forstanderskabet har imidlertid nægtet godvillig at efterkomme det saaledes givne Paalæg, hvorfor Ministeriet i Skrivelse af 5te Maj d. A. — næst at bemyndige mig til at foranstalte samtlige paa vedkommende Synsforretning med tilhørende Overslag opførte Reparationsarbejder ved Lægeboligen, tilsammen til et Beløb af indtil 1100 Kr., udførte allerede i indeværende Aars Foraar for Statskassens Regning paa forventet Tillægsbevilling, dog saaledes, at Udgifterne til og i Anledning af Drivningen refunderes Statskassen af Nordstrøms Kommune, — har anmodet mig om i den forestaaende Lagtingssamling at foretage det fornødne i saa Henseende. — Med Bemærkning, at de omspurgte Reparationsarbejder nu ere tilendebragte og befundne forsvarlig udførte, og at Udgifterne herved, i Følge det aflagte Regnskab, have beløbet sig til i alt 693 Kr. 71 Øre, hvoraf 424 Kr. 77 Øre for Drivningen, udbeder jeg mig altsaa, efter Ordre fra Justitsministeriet og i Medhold af Bestemmelsen i Landkommunallovens § 34, det ærede Tings Medvirkning til en, om fornødent, tvungen Gjennemførelse af Ministeriets Paalæg til Forstanderskabet for Nordstrøms Præstegjælds Kommune om Refusion til Statskassen af det til Lægeboligens indvendige og udvendige Drivning medgaaede Beløb 424 Kr. 77 Øre, idet jeg sluttelig ikke undlader at oplyse, at Forstanderskabet i sin Tid er bleven gjort bekendt med, at man agtede at indbringe Sagen for Lagtinget som meldt.

L. H. Buchwaldt.

Til

Færøernes Lagting.

Den 8de Avgust foretoges Sagens 1ste Behandling. Efter Forslag af O. Joensen vedtoges, at det Udvalg, til hvilket Sagen skulde henvises, kom til at bestaa af 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Effersø, Müller, O. Jacobson, Schrøter og M. Danielsen.

Den 31te Avgust fremlagdes saalydende Betænkning:

Amtet har, efter Justitsministeriets Ordre og i Medhold af Landkommunallovens § 31, udbedt sig Lagtingets Medvirkning til en, om fornødent, tvungen Gjennemførelse af Ministeriets Paalæg til Forstanderskabet for Nordstrøms Præstegjælds Kommune om Refusion til Statskassen af det til Lægeboligen i Vestmanna medgaaede Beløb til den indvendige og udvendige Drivning 424 Kr. 77 Øre.

Nærværende Udvalg, som er nedsat til at give Betænkning om denne Sag, skal først fremsætte følgende orienterende Fremstilling. Efter en den 20de Septbr. 1884 foretagen Synsforretning, hvori der gjøres Bemærkning om, at Tapetsering af Værelserne ikke har fundet Sted, mulig af Hensyn til en senere eventuel Drivning af Huset, hvortil der dog for Tiden ikke var Grund, forpligtede Forstanderskabets Formand sig under 20de Septbr. s. A. paa Forstanderskabets Vegne til, naar som helst det maatte blive forlangt, at lade Værelserne, tapetsere paa passende og hensigtsmæssig Maade samt, om fornødent, lade Boligen drive i næstkommende Aar, hvorpaa Amtet den 8de Oktbr. 1884 overtog Lægeboligen paa det offentlige Vegne til eventuel senere Aflevering til vedkommende Distriktslæge paa den Betingelse, at den manglende Tapetsering og eventuelle Drivning vilde blive foranstaltet af Nordstrøms Præstegjælds Kommunalforstanderskab.

Den 15de April 1885 foretoges atter Syn over Lægeboligen i Anledning af sammes Aflevering til Distriktslæge Scaenius Nielsen, hvorved blandt Manglerne fandtes, at Apotheket maatte drives, medens en Drivning af Boligen i øvrigt var unødvendig, og at der saaledes ikke var noget til Hinder for Tapetsering af samtlige Værelser, hvorhos Distriktslægen erklærede, at han ikke vilde overtage Lægeboligen, førend de beskrevne Mangler vare afhjulpne og blandt andet Værelserne tapetserede med Papunderlag. Et Overslag over Udgifterne ved en saadan Tapetsering,

hvorefter disse vilde udgjøre 464 Kr. 78 Øre, tilstilledes under 6te Maj s. A. Forstanderskabet fra Amtet med Opfordring til at besørge Tapetseringen udført senest inden 20de Juni s. A.

Den 1ste Avgust 1885 foretoges atter Syn over Lægeboligen i Anledning af sammes Overlevering til den ny Distriktslæge Ringberg, hvorved de under 15de April s. A. forefundne Mangler vare afhjulpne og Bygningen i det hele maatte erklæres for at være i god og forsvarlig Stand.

I en Skrivelse af samme Dato til Forstanderskabet for Nordstrøms Præstegjælds Kommune udtaler derpaa Amtet sin Anerkendelse af, at de i sin Tid paapegede Mangler vare afhjulpne, og under 2den Avgust erklærede derpaa Distriktslægen at have modtaget Boligen i god og forsvarlig Stand med Undtagelse af en ved Synet forefundne Mangel ved Komfuren, som senere er afhjulpent.

Efter hvad der i det hele taget er passeret under og efter Synsforretningerne over Lægeboligen i Aarene 1884 og 1885, indser Udvalget ikke bedre, end at Forstanderskabet har afhjulpent samtlige paa-talte Mangler og endog eftorkommet et senere fremkommet Ønske med Hensyn til et Vejanlæg op til Lægeboligen. Ved de i disse Aar foretagne Syn er kun Drivning af Apotheket anset nødvendig og ogsaa bleven iværksat. Naar hertil kommer, at Drivning i det hele af Synet ikke har været anset for en absolut Nødvendighed, men kun forudsat som en Mulighed, der en Gang i Tiden kunde indtræffe, kan man forstaa, at Forstanderskabet kun har paataget sig en Forpligtelse til Drivning, for saa vidt en saadan skulde foretages inden Udgangen af 1885; thi Erfaring har oftere vist, at et Hus, som i mange Aar er bleven brugt af en Familie, uden at trænge til Drivning, har krævet en saadan, naar en anden Familie, som har brugt stærkere Opvarmning, tog sit Ophold i samme. Ved det Syn, som afholdtes den 20de Maj 1886, viste det sig imidlertid, at den i de foregaaende Aar for unødvendig ansete Drivning var bleven en absolut Nødvendighed, og en fremmed vilde vanskelig kunne forstaa, hvorledes det var muligt, at det sidste Syn kunde komme til et Resultat, der var saa fuldstændig modsat de saa kort Tid i Forvejen afholdte Synsforretninger; men Sagen er dog ganske simpelt den, at Lægeboligen paa Grund af, at Distriktslægeembedet i flere Aar ikke var besat, havde henstaaet ubeboet, hvilket i et saa fugtigt

Klima som vort kun kunde have en skadelig Indflydelse paa Boligen, navnlig hvis den ikke var bleven ordentlig opvarmet, hvilket i nærværende Tilfælde rimeligvis har været Tilfældet. Efter at Distriktslæge Ringberg havde taget Boligen i Brug, er den Fugtighed, som i de foregaaende Aar har sat sig i Tømmeret, ved den stærke Ovvarme om Vinteren, trængt ud; Tømmeret trækker sig sammen og Drivning bliver nødvendig.

Naar der nu af Ministeriet forlanges en, om fornødent, tvungen Gjennemførelse af dets Paalæg om, at Nordstrøms Præstegjælds Kommune skal refundere Statskassen det til Drivningen af Lægeboligen i Vestmanhavn medgaaede Beløb, saa antager Udvalget, at det, efter hvad ovenfor er anført, er meget tvivlsomt, hvorvidt nævnte Kommune juridisk er forpligtet til en saadan Refusion. Vel har Amtet i Oktober 1884 kun overtaget Lægeboligen paa det offentlige Vegne paa den Betingelse, at en eventuel Drivning vilde blive foranstaltet af vedkommende Forstanderskab; men ses hen til, at Forstanderskabet kun har paataget sig Forpligtelsen til Drivningen, for saa vidt den bliver nødvendig i Løbet af Aaret 1885, samt til, at saa vel Distriktslægen som Amtet efter Synet den 15de April 1885, hvor kun en delvis Drivning fandtes nødvendig, forlange Lægeboligens Tapetsering, og efter Synet den 1ste August i det hele erklære sig tilfreds med Lægeboligen, — maa Udvalget antage, at alle vedkommende den Gang have været enige om, at Drivning i det hele ikke var nødvendig, og at Kommunen saaledes i enhver Henseende havde opfyldt sine Forpligtelser. Men selv om man imod Udvalgets Formening skulde antage, at Drivningsomkostningerne skulde paalægges Nordstrøms Præstegjælds Kommune, kan man ingenlunde anse Kommunen forpligtet til at betale den hele Sum 424 Kr. 77 Øre; thi som det ses af Regningen, er der under Drivningsomkostningerne ogsaa beregnet Maling og Tapetsering. Men som tidligere anført, havde Forstanderskabet paa Distriktslægens og Amtets Forlangende udført Maling og Tapetsering af Boligen, før Drivningen fandt Sted, uagtet saadant formentlig, for at spare unødvendige Omkostninger, bør finde Sted efter Drivningen. Udgifterne til den sidst foretagne Maling og Tapetsering kan derfor formentlig ikke paalægges nævnte Kommune; men hvor store disse Udgifter have været, kan ikke ses af det fremlagte Regnskab.

Efter det saaledes anførte, tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Da Lagtinget efter de samme forelagte Dokumenter anser det tvivlsomt, hvorvidt Nordstrøms Præstegjælds Kommune er juridisk forpligtet til at refundere Statskassen de ved Drivningen af Lægeboligen i Vestmanhavn medgaaede Udgifter, og i ethvert Fald ikke kan anse den forpligtet til at betale den fulde Sum 424 Kr. 77 Øre, anser det sig ikke berettiget til at give Nordstrøms Præstegjælds Kommune det af Ministeriet forlangte Paalæg.

Lagtinget, den 30te August 1887.

O. P. Effersø. M. Danielsen.
O. Jacobsen. H. C. Müller.
J. H. Schrøter.

Den 1ste September fremlagdes saalydende

Motiveret Ændringsforslag

til Udvalgets Forslag i Sagen angaaende Paalæg til vedkommende Kommune om at refundere Statskassen de hafte Udgifter i Anledning af en indvendig og udvendig Drivning af Lægeboligen i Vestmanhavn.

Da det offentlige, efter Udvisende af vedkommende over Lægeboligen afholdte Synsforretninger, har været berettiget til at gaa ud fra, at en Drivning af Lægeboligen i Vestmanhavn var nødvendig, og i Tillid hertil bl. a. har formaaet Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune til at lade Boligen male og tapetsere, maa Udgifterne ved den desuagtet senere nødvendig befundne Drivning af samme være det offentlige uvedkommende. Da bemeldte Kommune imidlertid f. T. lider under et stærkt økonomisk Tryk, anser Lagtinget det betænkeligt at give noget Paalæg om Refusion, som omhandlet, medens man tror at burde komme Kommunen til Hjælp ved et Bidrag fra Amtsfattiggassen paa 424 Kr. 77 Øre, eller med andre Ord det Beløb, som ses at være medgaaet til Drivningen og deraf følgende Maling og Tapetsering. I Henhold til foranførte foreslaas i Stedet for Udvalgets Forslag til Tingets Vedtagelse:

Der ydes et Bidrag fra Amtsfattiggassen paa 424 Kr. 77 Øre i ovennævnte Øjemed.

Thorshavn, den 1ste September 1887.

L. H. Buchwaldt.

Den 2den Septbr. foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Effersø) refererede Sagen og Udvalgets Betænkning. — Formanden refererede sit motiverede Ændringsforslag. — Amtet havde ingenlunde ønsket, at Nordstrøms Kommune skulde faa et Paalæg som det foreliggende. Ændringsforslaget var stillet for at faa Sagen ud af Verden paa en pæn Maade. Det vilde være ubehageligt at risikere, at faa fornyet Paalæg fra Ministeriet. Man maatte meget beklage ikke at have haft tilstrækkelig praktisk Sans til at kunne indse, at Boligen, trods Synsmændenes Erklæring, nødvendigvis maatte trænge til en senere Drivning. Efter Sagens Natur og de foreliggende Oplysninger maatte det anses for meget tvivlsomt, om Kommunen kunde slippe fri for at betale Beløbet.

Den 5te September kom Sagen til 3dje Behandling. Formanden oplæste det af ham stillede Ændringsforslag. Ordføreren (Effersø) holdt paa Flertallets Indstilling, idet han mente, at det var tids nok for Kommunen at betale, naar den blev sagsøgt. Man kunde nok gøre Regning paa, at Tinget senere vilde bevilge de 1000 Kroner af Amtsfattiggassen, hvis det blev nødvendigt. Schrøter udbad sig den Oplysning, om der vilde komme til at paahvile Statskassen andre Udgifter, vedrørende Lægeboligen, end de her omhandlede. Formanden oplyste, at Statskassen vilde komme til at bære en Udgift af 300 Kr., som var medgaaet til Tækning og Tjæring. Schrøter mente, at Udvalget havde betragtet Sagen ensidigt fra Nordstrøms Kommunes Standpunkt. Hvis der ikke havde været flere Udgifter, vilde han have stemmet for Amtmandens Ændringsforslag, idet han befrygtede, at der i Rigsdagen vilde blive hentydet til den gamle Historie med Amtmandsboligen. Formanden havde stillet Forslaget for at faa Sagen ud af Verden paa en pæn Maade. Man burde være meget varsom med at sende Sagen tilbage til Regeringen. Djur-

huus fandt det ogsaa betænkeligt at sende Sagen tilbage. Ministeriet havde fundet Sagen utvivlsomt; Udvalget fandt Spørgsmaalet tvivlsomt, men vilde dog sige et bostemt Nej, hvilket var uklogt, da man derved vilde lægge sig ud med Ministeriet. Ordføreren mente, at Lagtinget ikke var berettiget til at udstede et Paalæg, uden hvor der var luldstændig Sikkerhed for Paabudets Lovlighed. Udvalget havde netop ment, at det er utvivlsomt, at der ikke kan paalægges Kommunen at udrede det fulde Beløb. O. Jacobsen mente, at Ministeriet muligvis vilde forandre Anskuelse paa Grund af de tilkomne nye Oplysninger. Djurhuus gjorde gjældende, at Amtmanden havde handlet i god Tro, men Forstanderskabet havde formentlig begaaet en Fejl ved at erklære, at Bygningen ikke behøvede at drives. Ved Lægeboligen paa Norderøerne var der, forinden Maling og Tapetsering blev foretaget, anvendt en Del Kul til Opvarmning af Boligen før Drivningen. O. Joensen oplyste, at en af Amtet tilsat Mand havde fyret i Boligen, inden Tapetseringen foretoges. Hvor mange Kul, han havde anvendt, og om Fyringen ikke havde været saa stærk som den, der brugtes efter Tapetseringen, som foretoges efter Amtets Ordre, kunde Forstanderskabet ikke garantere. Ordføreren replicerede. Djurhuus fandt ingen Overensstemmelse mellem Udvalgsbetænkningen, som er et Referat af Sagens Dokumenter, og Indstillingen, der skulde være Konklusionen. Den sidste var for vag i Forhold til den Bestemthed, der gjorde sig gjældende i Betænkningen. O. Jacobsen fastholdt, at Forstanderskabet maatte være ansvarsfrit, fordi det havde handlet efter Amtets Ordre. Formanden havde ganske vist ansat en Mand til at opvarme Boligen; men det havde senere vist sig, at Opvarmningen var utilstrækkelig. Man maatte beklage Kommunens Fattigdom; men det var dog et Spørgsmaal, om det offentlige efter Tapetseringen var berettiget til at anse Huset for færdigt. Ordføreren hævdede, at Udvalget havde gjort sit bedste for at oplyse Sagen. Naar det gjordes gjældende, at man burde være hensynsfuld mod Regeringen, da maatte man huske paa, at Lægeboligen havde staaet og fugtet i 2 Aar, medens Bøberne havde været uden Læge. Det i forrige Aar indgivne Andragende om et rentefrit Laan til den nedstillede Kommune var ikke en Gang forelagt Bevillingsmyndighederne, skjønt denne Kommune havde anstrængt sig over Evne for at komme de

syge og nødlidende til Hjælp. Formanden havde vanskelig kunnet afholde sig fra at afbryde forogaaende Taler, da han ansaa det for upassende at bebrejde Regeringen Mangel paa Hensynsfuldhed i Retning af at yde Færingerne Lægehjælp. Ministeriet havde i den foreliggende Skrivelse henvist til de Forudsætninger, der laa til Grund for Lægeembedets Oprettelse. Ændringsforslaget gik af Hensyn til Kommunens daarlige Omstændigheder ud paa ikke at bebyrde den med de Omkostninger, som den rettelig burde bære.

Formandens motiverede Ændringsforslag sattes først under Afstemning ved Navncopraab, men forkastedes med 12 St. mod 5. Ja stemte: Poulsen, Provsten, Petersen, Djurhuus og Formanden. Nej stemte: Isaksen, Müller, Effersø, O. Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Weihe, Joensen, Rasmussen og O. M. Nielsen. — Schrøter stemte ikke, medens Dalsgaard og Olsen vare fraværende.

Udvalgets Forslag sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 2. Ja stemte: Isaksen, Müller, Effersø, O. Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Weihe, Joensen, Rasmussen og O. M. Nielsen. Nej stemte: Djurhuus og Formanden. — Poulsen, Provsten, Petersen og Schrøter stemte ikke, medens Dalsgaard og Olsen vare fraværende.

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

Efter Ministeriets Ordre har Amtet i nærværende Lagtingssession forlangt Tingets Medvirkning til en, om fornødent,

tvungen Gjennemførelse af Ministeriet Paalæg til Forstanderskabet for Nordstrøms Præstegjælds Kommune om Refusion til Statskassen af det til Lægeboligen i Vestmanhavn medgaaede Beløb til den indvendige og udvendige Drivning, 424 Kr. 77 Øre.

Efter at der i Anledning af denne Sag var nedsat et Udvalg paa 3 Medlemmer, afgav dette under 30te August sin Betænkning, hvortil henvises. Ved Sagens 3dje Behandling den 5te September forkastedes et af Formanden stillet Ændringsforslag med 12 St. mod 5. Derimod vedtoges med 12 St. mod 2 (4 stemte ikke, 2 vare fraværende) Udvalgets saalydende Forslag:

»Da Lagtinget, efter de samme forelagte Dokumenter, anser det tvivlsomt, hvorvidt Nordstrøms Præstegjælds Kommune er juridisk forpligtet til at refundere Statskassen de ved Drivningen af Lægeboligen i Vestmanhavn medgaaede Udgifter, og i ethvert Fald ikke kan antage den forpligtet til at betale den fulde Sum, 424 Kr. 77 Øre, anser det sig ikke berettiget til at give Nordstrøms Præstegjælds Kommune det af Ministeriet forlangte Paalæg.»

Hvilket man ikke undlader herved ærbødigst at indberette til det høje Ministerium.

Færøernes Lagting, den 8de Septbr.
1887.

L. H. Buchwaldt. O. P. Effersø.

Joan Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

V. Sagen om Fisketiendens Afløsning.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Fisketiendens Afløsning. (Se Lagtingsboretningen for 1886, S. 39—61.)

Den 2den Avgust foretoges Sagens 1ste Behandling, hvor da, efter Forslag af Provsten, vedtoges i denne Sag at nedsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde: M. Danielsen, Djurhuus, Müller, Olsen og Rasmussen.

Den 27de Avgust fremlagdes saalydende Betænkning:

Den fra forrige Aar udsatte Sag, vedkommende Omordning af Fisketienden, er af Tinget i Aar overgivet undertegnede Udvalg til fornyet Overvejelse.

Idet Udvalget skal henvisse til den forrige Aar afgivne Betænkning, hvori Sagens Gang i Tinget de forskellige Gange, den har været fremme til Drøftelse, findes anført, maa det udtale, at det ikke anses fornødent at indhente yderligere Oplysninger om Tiendens Størrelse, end sket er, og at man, hvis en Ophævelse eller Afløsning af Tienden finder Sted, som Grundlag for Fastsættelsen af det aarlige Bølsb, som fremtidig kan slaas fast til Ydelse til de forskellige Tiendetagere, vil kunne gaa ud fra de af Udvalget forrige Aar samlede Oplysninger. Udvalget skal udtale som sin Formening, at de i Aarene 1876 og senere i 1880 samlede Oplysninger omfatte et altfor kort Aaremaal til derpaa at begrunde en Fastsættelse af Tienden, navnlig da det tagne Aaremaal for flere Aars Vedkommende hører til de bedste Fiskeaar. Ved en Fastsættelse af Tienden kan man ikke gaa ud fra at faa den saa høj som muligt, men fra at komme til et retfærdigt Resultat, som ikke formindsker Indtægten for vedkommende Tiendetagere, men bevarer en Indtægt, saaledes som den har bestaaet i en længere Aarrække og fremdeles bør bestaa. Udvalget maa formene, at de samlede Oplysninger for 30 Aar, fra 1855—84, bør lægges til Grund for Tiendens Fastslaaen med afrundede Tal, hvorom man nedenfor skal fremkomme med Forslag.

Gaaende ud fra, at det ikke alene er ønskeligt men nødvendigt at faa Fiske-

tienden hævet, da den nuværende Ydelsesmaade er uheldig og ikke svarer til Tidsaanden, idet der overalt gjøres og bør gjøres alt muligt for at fremme Produktionen, som bør frigjøres for alle hæmmende Baand, skal man gaa over til i al Korthed at give en Udvikling af Tiendeydelsen fra tidligere Tid og af, hvorledes den efterhaanden har udviklet sig.

Den ældste og eneste virkelige Lovbestemmelse, som eksisterer for Fisketiendens Erlæggelse, findes i N. L. 2—22—2, som siger: »Udi de Egner og Steder, som ikke saa rundelig saaes Korn som andesteds, der skulle de givo Smør, Fisk og andet, som de pleie at tiende efter Sædvane.« Desuden kan anføres Reskript af 6te November 1776, som indskærper Tiendeydelsen og Kontrollen dermed.

Saavidt man véd, har Ydelse af Fisketiende fra gammel Tid fundet Sted; men den var fra Begyndelsen af saa at sige for intet at regne, da der ikke fiskedes mere end hvad der blev forbrugt i Landet af den daværende lille Befolkning. Efterhaanden som denne tiltog, blev Fiskeriet mere og mere, ligesaa Tienden; men Ydelsen udviklede sig ogsaa efterhaanden forskjellig rundt omkring. Nye Bygder fremstode og dermed nye Skikke, ogsaa hvad Tiendeydelsen angik, saa det, at tiende efter Sædvane, kun blev en Talemaade. Paa et Sted aflagdes Tiende af de fleste Sorter Fisk, paa et andet af enkelte Sorter og igjen paa andre Steder kun af en eller to Sorter Fisk. Denne forskellige Ydelse havde til Følge, at Undladelsen af at tiende visse Sorter Fisk smittede, og man kan, ved at søge Oplysninger forskellige Steder fra, forvisse sig om, at Tilbagegangen i Tienden fandt Sted efterhaanden som Fiskeriet tiltog og udviklede sig. Nye Maader at fiske paa, Anskaffelsen af dyrere Redskaber, Brugen af forskjellig Slags Agn, der til Dels ogsaa var mere kostbart m. m., førte ikke alene til, at Tienden afknappedes, men gjorde, at Utilfredsheden med denne store Skat, $\frac{1}{10}$ af Brutto-Indtægten af, hvad den fattigere Del af Befolkningen skulde leve af, tiltog mere og mere, saa Besvigelse af Tienden efterhaanden hørte til Dagens Orden, saa at Undladelse af rigtig Tiende ikke blev betragtet som noget urigtigt,

mon de unge Fiskere opdroges, maaske uden at skjenke Sagen en alvorlig Tanke, til Tiendebesvigere. Det demoraliserende heri har længe været indset og højlig beklaget, navnlig af dem, som havde med Tienden at gjøre. Af og til have Autoriteterne indskærpet Overholdelsen af Bestemmelserne om Fisketienden, ligesom der ogsaa ad Rettens Vej er gjort Forsøg herpaa ved at drage Overtræderne til Ansvar, men Faktum er dog bleven, at Tiendevydelsen Aar for Aar er gaaet meget tilbage. Denne Tilbagegang hidrører ogsaa fra, at det er umuligt at føre den nødvendige Kontrol med Tiendeaflæggelsen, dels fordi Fiskerne sælge deres Fisk paa andre Steder, end hvor de have hjemme, og hvor ingen er til Stede for at paatale Tiendens Ret, og dels fra, at Tiendeopsynsmændene ogsaa selv ere Fiskere, som have samme Syn paa og samme Mening om samt endelig samme Uvilje imod Tienden som deres Medfiskere. Hvad der nu end ydermere vil umuliggjøre Kontrollen, og Oprettelsen af en Fabrik i Thorshavn, hvortil Fiskerne nu rejse med hele deres Fangst, baade tiendepligtig og tiendefri, og kun komme hjem med Fortjenesten i Penge, hvorefter de saa ingen Tiende svare.

Det anførte i Forbindelse med, at man har indset, at denne Beskatningsmaade hverken er heldig eller tidsvarende, har levendegjort Ønsket om en Ophævelse eller Afløsning af Fisketienden. Hvad der i de senere Aar især har bidraget til at ønske den fattige Fisker befriet for Tienden, er den slette økonomiske Tilstand, som er fremkommet her oppe, nærmest begrundet i de lave Priser paa færøske Produkter, navnlig paa Fiskeri, som er Hovednæringsvejen, saa at ethvert Fradrag i Fortjenesten ikke kan taales.

Ved at følge Sagens Gang her i Tinget i de Aar, den har været til Forhandling, ser man de forskellige Udtalelser og Forslag, der ere fremkomne, og Udvalget er, ved at overveje Sagen, kommen til det Resultat at burde anbefale Tinget at indgaa til Regeringen med Andragende om Statens Hjælp til at faa Fisketienden afskaffet, da Befolkningens økonomiske Tilstand ikke taaler nogen som helst af de tidligere foreslaaede Afløsningsmaader, og Udvalget ikke har turdet fremkomme med noget andet Forslag. Man skal tillade sig at anføre de Grunde, som formentlig tale for et saadant Andragende.

Rundt omkring i Verden, hvor Fiskeri drives, har Staten paa forskellige Maader opmuntret Fiskeriene til Eksempel ved at

hjelpe Fiskerne ved Anskaffelse af Fiskefartøjer, Uddeling af Præmier, Indretning af Fiskeristationer, Opsyn med Fiskerierne og Beskyttelse mod Overgreb fra andre Nationer o. s. v., saa at der, navnlig i de sidste 20 å 30 Aar, har været et saa stort Opsving i Fiskeridriften, at Produktionen betydelig er forøget. Ogsaa i Danmark har Staten paa forskellige Maader søgt at ophjælpe Fiskeriene. Saaledes kan anføres, hvad der er bevilget til Baadehavne, Fiskeristationer, Laan til Anskaffelse af Fartøjer m. m., særlig skal anføres det betydelige Beløb, som i Aar er bevilget til Esbjerg, alene til Belysning af Graadysb 37,200 Kroner, foruden en aarlig Vedligeholdelsesudgift af 2400 Kr. Ser man hen til, hvor stort et Antal af Fiskere, der nyde godt af denne Bevilling, nemlig kun Fiskerne i Esbjerg og Færø Tolddistrikter, som efter meddelte Oplysninger fiske med ca. 200 Mand, og sammenlignes hermed det Antal Fiskere, som fiske paa Færøerne, nemlig ca. 2000 Mand, kommer man uvilkaarlig til at tænke paa, at noget lignende burde gjøres for os, vi ere dog Lemmer af den samme Stat og burde nyde den samme Hjælp og de samme Rettigheder som andre Medborgere, der desuden, hvad Afsætningsforhold angaa, have saa meget forud for os, idet deres Fangst betales 3 å 4 Gange, ja, indtil 10 Gange saa højt som hos os. Spørge vi saa: hvad er der gjort og hvad gjøres der for de færøske Fiskerier og Fiskere? bliver Svaret meget mistrøstende, og vi kunne ikke paavise, at der er gjort noget særligt for Færøernes Fiskeri eller Fiskere.

Som anført, have Fiskeriernes Tiltagen rundt omkring ført til en langt større Produktion end tidligere, hvorfor Fiskepriserne i de senere Aar ere gaaede saa langt ned, at Indtægten af Fiskeriet i betydelig Grad er gaaet tilbage, og kun de Nationer, som have haft særlige Begunstigelser ved Præmier og Traktater, have kunnet drive nogenledes lønnende Fiskeri. Her paa Øerne har Fiskeriet desforuden i de senere Aar været meget ringe, og Fiskerne have haft saa liden Indtægt, at enhver Lettelse er nødvendig. Den med Spanien manglende Traktat har derfor øvet et føleligt Tryk her paa Øerne, hvis Befolkning er henvist til, fremfor nogen anden dansk Provins, at søge sit Ophold fornemmelig ved Fiskeri. Det Tab, som ved Traktatmangelen baade direkte og indirekte, idet mindre Fisk end ellers er udført til Spanien, er paaført Øerne, kan mindst anslaaes, siden i 1883, til ca. 150,000 Kr., foruden

at man staar i Fare for fuldstændig at tabe dette uundværlige Marked. Dette formenes at kunne paaberaabes som en Grund til at komme Øernes Befolkning til Hjælp, naar der er Tale om Fiskerier, da Staten i Virkeligheden maa have taget en lignende Indtægt igjen ved Told, saa Tabet kun er gaaet ud over de Fiskeridrivende paa Færøerne og Island. Det vides vel, at det er Produktionen, som skal ophjælpes, og at det kan siges, at Ophævelse af Tienden ikke vil fremme Fiskerierne; men det formenes dog, at Borttagelsen af en saa betydelig Byrde vil give et godt Stød fremad og opmuntre den modfaldne til forsøget Drift og Ihærdighed.

Det maa fremhæves, at Færøernes Beskyttelse mod fremmede Fiskeres Indtrængen paa Soterritoriet har været saa godt som aldeles upaaagtet af Staten; ogsaa derved er der paaført Øerne Tab. Det kan vistnok ikke anses for ubeskædent at bemærke, at man skulde synes at have et retfærdigt Krav paa Staten til at lade et Stationsskib af og til beskytte Fiskerierne; ved at dette ikke er gjort, have Øerne tabt og Staten sparet adskilligt, som man billigvis kan vente bliver taget Hensyn til.

Det maa særlig bemærkes, at Tiendehyrden langt fra hviler ligelig paa alle Beboerne; det gaar mest ud over den mere ubemidlede Del. — Ved en ældre Bestemmelse ere Dæksfartøjer fritagne for Fiske-tiende, hvilket i sin Tid skete for at opmuntre til Fiskeri fra Skib; men hertil har Staten ikke været den eneste givende, idet den kun ofrede sin Tredjedel. For øvrigt kunde det mullig være Tvivl underkastet, om Dæksfartøjer, efter de gjældende Bestemmelser, vare tiendepligtige; de vilde i alt Fald ikke tiende efter gammel Sædvane, hvilket Udvalget imidlertid ikke skal indlade sig paa at undersøge. I Tidens Løb ere en Del Dæksfartøjer anskaffede af Personer, som havde noget til overs til at sætte i saadanne Fartøjer. Følgen har været den, at foruden de bemidlede, end videre de yngste og raskeste Fiskere ere gaaede ud med Dæksfartøjer, saa at Tiendebyrden har paahvilet de fattigere og de Fiskere, som paa Grund af særlige Forhold vare bundne til Hjemmet. End videre har i den senere Tid en Mængde Fiskere søgt til Island; de ere ogsaa tiendefri. Det er derfor ikke saa underligt, om de tilbageblevne knurre over Tiendebyrden; des værre søge de saa ved Besvigelser at frigjøre sig for den.

For nærmere at belyse Sagen og dens

Gang i Tinget formener Udvalget, at Af-skrift af de tidligere Betænkninger heldigst vilde kunne bilægges nærværende, saafremt Tinget bifalder at følge Udvalgets Indstilling.

Udvalget er blevet enigt om at foreslaa Tinget at indgaa til Regeringen med Andragende om, ved Lov at faa Fiske-tienden fastslaaet til et bestemt aarligt Beløb, saaledes at den nuværende Maade at aflægge Tiende paa hæves. Med Hensyn til Beløbets Størrelse, da gaar Udvalget, som foran anført, ud fra, at Aare-maalet 30 Aar, fra 1855—1884, lægges til Grund for Fastsættelsen. Beløbet andrager (vide Betænkningen forrige Aar) i Gjennemsnit aarlig 7998 Kr. 40 Øre, som foreslaas afrundet til 8000 Kr., hvilket Beløb fordeles, ligeledes med afrundede Tal, saaledes:

Til Norderøernes Præstegjæld	1670 Kr.
- Østerø	— 2350 -
- Sydstrøm	— 670 -
- Nordstrøm	— 730 -
- Vaagø	— 1100 -
- Sandø	— 420 -
- Suderø	— 1060 -
	8000 Kr.

Dette Beløb bliver at fordele ligelig imellem de 3 Tiendetagere, Staten, Kirken og Præsterne.

Begrundet i, hvad der foran er anført, ej at forglemme de slette økonomiske Forhold paa Øerne, har man det Haab, at Staten vil overtage Tienden, som hverken kan undværes til Kirker eller Præster. Hvad Præsternes Tiende angaar, da haaber man, at disse om ikke lang Tid kunne faa fast Gage, saa Tienden vil overgaa til Staten. Hvad dernæst Kirketienden angaar, da gjøres der store Krav til Kirkokassen, som trænger til, hvad den kan faa til Opførelse af Stenkirker. Naar disse efterhaanden ere opførte overalt, vil Kirkokassen forhaabentlig faa bedre Raad til at undvære Fisketienden; man har derfor det Haab, at Staten, i alt Fald indtil bedre Tider atter komme, vil overtage Kirkens Part.

I Henhold til det saaledes anførte, tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at indgaa til Regeringen med et Andragende om, at samme vil forelægge den først sammentrædende Rigsdag et Lovforelag, gaaende ud paa Ophævelsen af Fiske-tienden IN NATURA, fra 1ste Januar 1889 at regne, saaledes at Tienden fastslaaes til et bestemt aarligt Beløb af 8000 Kr., der ud-

redes af Statskassen og fordeles imellem de forskellige Tiendetagere som foran anført.

I Udvalget vedkommende Omordning af Fisketienden, Thorshavn d. 25de August 1887.

J. C. Djarhuus. H. C. Müller.

C. Olsen. M. Danielsen.

S. Rasmussen.

Den 30te Avgust kom Sagen til 2den Behandling. Ordføreren (Djarhuus) gennemgik Udvalgets Betænkning og anbefalede dets Indstilling. Provsten fremhævede, at Udvalget havde anført som Motiv for at afskaffe Tienden, at Bestemmelsen om den var forældet, og som Motiv for, at Statskassen skulde overtage Afløsningen, at vi ikke selv havde Raad til at afløse den. Vel havde man paa-bæraabt sig det Tab, vi havde lidt ved Mangelen af en Handelsstraktat med Spanien; dog var det, at vi paa Grund af vor Fattigdom ikke vare i Stand til at yde de omhandlede Udgifter, et uheldigt Motiv. Bortset fra det ubehagelige Præg af Tiggeri; som maatte støde enhver sørkjær Mand, var det, at vi ere fattige, logisk set, intet Motiv for Statskassen til at betale Belpbet for os. Vi kunde jo lige saa gjerne bede Staten om at betale vore Kommuneskatter og vor Handelsgjæld. De fremførte Paastande burde dokumenteres. For fire Aar siden havde Tinget ment, at vi havde Raad til at iværksætte Afløsningen; derfor burde man nu have paavist, hvorledes vi i disse fire Aar vare blevne saa forarmede, at vi nu ikke kunde gjøre det, eller at man den Gang havde taget fejl. Man maatte vel spørge, om vi virkelig vare saa fattige, at vi ikke havde Raad til at bære vore almindeligste Samfundsbyrder. Det stemmede kun daarligt med de Forhaabninger, man havde gjort sig ved Frihandelens Indførelse, om den nye, gyldne Tid, der ved den skulde op-rinde, at vi nu, efter en Menneskealder, skulde være gaaede saa meget tilbage. Ja, man maatte saa med Bekymring se Fremtiden i Møde og vente, at vi om to eller tre Menneskealder kom til at udgjøre en eneste stor Fattigkommune. Der an-førtes, at Statskassen ydede store Summer til Fiskeriernes Fremme; men det var, vel at mærke, til positive Formaal, til For-bedring af Samfærdselsmidlerne, Havne-

anlæg m. m. Det vilde være langt vær-digere for os at bede om noget, hvorved Udbyttet af Fiskeriet kunde stige, end saaledes, som her foreslaaet, at komme med Tiggerpose. Der anførtes ogsaa, at Tienden, som den nu ydes, er demoralis-erende. Ja, des værre saa! Ungdommen fra sin tidligste Barndom, hvorledes Fædrene begik Tiendesvig; men nu syntes Lagtinget at ville sige til dem: Naar I først have bragt det saa vidt med Be-svigelser, at der næsten intet er tilbage at yde, saa skulle vi nok hjælpe jer af med det hele og skaffe Pengene fra Statskassen. Lagtinget var til for at værne om Lovene, og ikke for at tage Lovbryderne under Armen. Udvalgets andet Motiv, at vi have tabt 150,000 Kr. eller henvend 40,000 Kr. aarlig ved Mangelen af en spansk Handels-traktat, var meget heldigere, og det var ønskeligt, om man havde holdt sig til det alene, da Statskassen maatte have vundet et lignende Beløb ved Indførselstold af spanske Varer. Her havde man noget at holde sig til; men det var latterligt, at tigge om 8000 Kr. aarlig. Man burde hellere have bedt om 30,000 Kr. aarlig til Fiskeriernes Fremme. Maaske syntes man, at dette var at tage Munden vel fuld; men naar man saa hen til, hvad der var bevilget f. Ex. til Fiskerne i Esbjerg, som dog vare meget faatallige i Forhold til Færøernes Fiskeribefolkning, kunde man næppe kalde det for meget; snarere var det kun et Billighedskrav. Herved vilde Tinget ind-tage en værdigere Holdning, end ved at løbe med Tiggerposen. Spurgte man der-næst, om der var Udsigt til, at Folketinget vilde tage dette Andragende til Følge, maatte man vistnok svare: Nej. Der var vel yttret, at Forslaget vilde være vel-komment nede; men mon det var for at fremme Sagen eller for at bruge den som Kampmiddel i den politiske Strid? Det var vel næppe uretfærdigt eller ugrundet at antage det sidste. Taleren maatte ind-stændig tilraade Tinget at holde sig udenfor den politiske Strid; thi vi opnaaede ikke andet derved, end at det kom til at gaa os, som det plejer at gaa enhver, der giver sig til at rage Kartotter ud af Ilden for andre. Schrøter oplyste, at der ved Sa-gens tidligere Behandlinger i Tinget havde været to Partier, af hvilke det ene holdt paa, at Tienden skulde afløses, medens det andet kun vilde have den reguleret saaledes, at den blev ens over hele Landet. Nogle mente, at den burde sættes til $\frac{1}{40}$, andre til $\frac{1}{100}$ af Fangsten. Der var ikke gjort saa lidt her oppe for Fiskeriernes

Fremme, hvorimod der var gjort forholdsvis lidt for den øvrige Del af Kongeriget. Vi ere begunstigede med Fritagelse for indirekte Skatter; Statskassen sender aarlig en dyr Orlogsmand her op for at beskytte vore Fiskerier. Taleren vilde, skjønt med store Betænkkeligheder, stemme for Udvalgets Forslag. Fordi Folketing og Lands ting vare uenige om den spanske Handels traktat, gik de næppe ind paa at betale vore Skatter. Men maatte befrygte, at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar Rigsdagen vilde forlange Told- og Stempelafgiftslovene udvidede til ogsaa at gjælde for Færgerne. Naar vi vilde have de samme Rettigheder som andre Statsborgere, maatte vi ogsaa have Forpligtelserne. Naar foregaaende Taler havde talt om det demoraliserende ved Fisketienden, kunde der vel være Tvivl herom. Færingerne betragtede Tienden som en Gave, hvilket ogsaa stemmede overens med Norske Lov, som siger, at man skal give . . .; derfor vilde Fædre, som i øvrigt holdt strengt paa Redelighed i alle Maader, ikke undse den ved at lade deres Sønner se paa, at de i Skat til Stat, Kirke og Præst kun gav f. Ex. $\frac{1}{30}$ af deres Fangst. Den nuværende retslige Forstaaelse af Tiendespørgsmaalet var fremkommet ved Fortolkning. Det var Gejstligheden, som havde bortfortolket Norske Lov, f. Ex. angaaende Høstdag til Præsten, Betaling for visse kirkelige Forretninger. Her sagde man, at dette var Embedsmændenes vel erhvervede Rettigheder; saa var det ogsaa Folkets vel erhvervede Rettigheder, at betale, som det havde Lyst til. Ordføreren hævdede, at vi vel havde søgt om, at faa en Orlogsmand til at beskytte vore Fiskerier, men faaet »Nej«. Den Orlogsmand, der af og til anløb Færgerne for at indtage Kul, gjorde ikke saa meget for at værne om vore Fiskeres Interesser, at man kunde sige, vi havde faaet nogen Bevilling hertil. Man behøvede ikke at frygte for, at Toldloven skulde udvides til Færgerne; dertil vilde Opsynet blive altfor kostbart; desuden vare vi ikke helt fritagne for Told, idet Læsteafgiften jo var en Slags Told, om end under en egen Form. Taleren kunde godt forstaa, at foregaaende Taler ikke var saa opsat paa at faa Tienden afløst; han havde endog ytret, at den snart vilde falde bort af sig selv; derimod kunde Taleren ikke forstaa, hvorledes en tidligere Taler (Provsten) kunde falde paa at beskylde Udvalget for at ville benytte Sagen som politisk Kampmiddel. Provsten havde ikke beskyldt Udvalget for at ville

bruge denne Sag som politisk Kampmiddel, men kun udtalt, at den kunde blive brugt saaledes. Ordføreren kunde endnu ikke forstaa, hvorledes og af hvem denne Sag skulde bruges som Kampmiddel. Det var ganske vist et sørgeligt Billede, Provsten havde fremmanet i sit forrige Foredrag; men Taleren haabede, at de andre Tingmænd ikke nærrede saadanne Anskuelsor. Siden Tinget sidst tog nogen Beslutning om denne Sag, var den spanske Handels traktat ophevet. Naar man var gaaet glip af et saa stort Gode, som det, vi derved havde mistet, var man vel berettiget til at bede om Hjælp, »tigge«. Desuden var den økonomiske Tilstand gaaet stærkt tilbage i de sidste Aar. Behøvede vi saa at skamme os, fordi vi paa en pæn Maade søgte om Statens Hjælp? Ja, man kunde ganske vist have fremsat sin Regjæring mere fordringsfuldt. I den øvrige Del af Kongeriget, hvor Fiskeriet ikke spillede den Rolle som her, ofredes der betydelige Summer paa dets Udvikling. Her var Tienden et Tryk, som hvilede paa Produktionen og hæmmede den; derfor var det godt, om dette kunde hæves; desuden trykkede Tienden ikke lige paa alle. De mere formuende liskede ofte med Dæksfartøjer eller rejste over til Island for at fiske, og bleve saaledes fri for at erlægge Tiende, medens de, der ikke havde Raad hertil, eller af andre Aarsager var bundne til Hjemmet, maatte erlægge Tiende af deres Fangst. Desuden var en Tiendedel af Fattigmænds Bruttoindtægt saa stor en Afgift, at den maatte kaldes forældet. Sluttelig anbefalede Taleren Sagen til Vedtagelse, i det han beklagede at maatte undvære Provstens Stemme. Petersen havde erklæret, at Tienden aftog; medens Befolkningen og altsaa ogsaa Fiskerne tiltog. I Talerens Ungdom erlagdes Tiende med omtrent $\frac{1}{10}$ af Fangsten; nu var der omtrent lige saa mange Maader at beregne Tiende paa som der var Fiskerhaade. Taleren paaskjønnede Udvalgets Arbejde; men han syntes dog, at 8000 Kr. var en altfor lille Afslæpningssum for Fisketienden, skjønt han ikke saa sig i Stand til at sige, hvor stor Summen burde være. En tidligere Provst (Sørensen) havde foreslaaet at fastsatte Tienden til $\frac{1}{20}$ af, hvad der blev leveret i Handelen, og dog beregnet denne $\frac{1}{20}$ til et større Beløb end her var foreslaaet. Man maatte ogsaa huske paa, at Tiendetagerne havde lidt Tab ved Traktatmangelen med Spanien; men lykkedes det atter at faa en saadan i Stand,

vilde deres Indtægter atter stige. Naar en foregaaende Taler betragtede Tienden som en Gave, fordi Norske Lov brugte Udtrykket »give«, vilde han gjøre opmærksom paa, at Sprogbrugen brugte »give« ogsaa, hvor Taleren var om andre Ydelser end egentlige Gaver; saaledes stod der f. Ex. i vor Bibeloversættelse: »Giver Kejseren...«, uagtet her slet ikke var Tale om frivillige Gaver. Olsen undredes over, at Provsten kunde nære Tvivl om, at den økonomiske Tilstand for Tiden var slet. At den var det i Provstens eget Præstegjæld, kunde Naboerne godt mærke. Tiendeydelsen var nu saa forskjellig og uregelmæssig, at man snarest mulig burde se at faa den afløst; man burde have gjort det for længe siden, selv om saa Kommunerne skulde afløse den; men Taleren kunde ikke se noget stødende i, at man henvendte sig til Statskassen herom. Angaaende Told og Læstegift var han enig med Ordføreren: det ene kunde omtrent svare til det andet; hvorimod et virkeligt Toldopsyn blev altfor kostbart her oppe. Udvalget havde gjort sig saa megen Ulejlighed med at udfinde Gjennemsnitsbeløbet af den ydede Tiende, at man vanskelig skulde kunne gjøre nogen begrundet Indvending imod det foreslaaede Beløb. Schrøter havde kun sagt, at der ikke var nogen særlig Grund til at faa Tienden afløst; der var ikke fremkommet noget Andragende fra Befolkningen herom. Den Orlogsmand, der kom her op, skulde passe paa fremmede Fiskere saa vel under Færøerne som under Island. Naar man mente sig saa sikker for, at Toldloven ikke blev udvidet til Færøerne, kunde man blive narret. Medens der af 2000 Pd. Kaffe kun betaltes 2 Kr. i Læstegift, vilde Tolden udgjort 240 Kr. Müller sluttede sig til Ordføreren. Naar sidste Taler havde anført, at Befolkningen ikke havde andraget om Tiendens Afløsning, da havde den dog gjort, hvad der maatte anses for det samme, idet den ved Selvtægt havde begyndt at afskaffe den. Isaksen havde ikke selv følt Trykket af Tienden, men indsa dog, at den baade var demoraliserende, forældet og uretfærdig; det sidste, fordi Haandværkere, Skibs- og Islandsfiskere m. fl. ikke toge Del i den, medens de dog kunde stille de samme Krav til Tiendtagerne som de, der ydede Tienden. Da saa vel Præsterne som andre Embedsmænd vare Statens Tjenere, var intet naturliger, end at henvende sig til Staten for at faa dem lønnet. Det var tungt at høre Tale om »Tiggeri« og »Tiggerpose«, naar man

tænkte paa, hvilke Summer Staten gennem et 300-aarigt Handelsmonopol havde faaet fra Færøerne, Summer, som, hvis de vare blevne satte paa Rente, nu vilde have beløbet sig til flere Millioner. Da Sagen var god, burde man fremme den, hvad enten den vilde kunne bruges som politisk Kampmiddel eller ej. Provsten havde ikke forandret Anskuelser under Diskussionen og havde heller ikke ventet, at det ærede Medlem fra Suderø (Schrøter) skulde have Øje for det demoraliserende ved den Maade, paa hvilken Tienden nu blev ydet. Om vi end tidligere vare blevne tilside-satte, var det ingen Grund for os til at bede Staten om at betale vore Skatter, hvorimod et Andragende om Foranstaltninger til Fiskeriernes Fremme vilde kunne begrundes ved Mangelen paa en Handels-traktat med Spanien. Det kunde ikke betragtes som andet end Tiggeri, naar et mindre Samfund kaster sig ind paa Staten eller en enkelt Person kaster sig ind paa Kommunen, fordi den ikke kan betale sin Skyldighed, hvorimod det var hæderligt at søge om Understøttelse for at fremme sit Virkeverv. At Taleren ikke havde villet være med i Udvalget, kom af, at han havde hørt, at der vilde fremkomme Forslag om Tiendens Afskaffelse og ikke om dens Afløsning, og naar han ikke var fremkommen med noget selvstændigt Forslag, var det, fordi han ansaa dette for haabløst, hvor der i Forvejen var udkastet et saadant Agt. Effersø oplyste, at man ogsaa tidligere havde talt om at »afskaffe« Fisketienden paa Grund af, at de øvrige danske Undersaatter formentlig ikke ydede saadan Tiende. Man maatte jo fordre, at de færøske Fiskere stilledes lige med de andre Fiskere i Kongeriget. Vi burde ogsaa have Erstatning for det Tab, vi havde lidt ved Traktatmangelen med Spanien. Det i sin Tid fremkomne Forslag om en Regulering af Fisketienden vilde kun have forhalet Sagen i nogle Aar, og saa var alt blevet ligo galt igjen. Schrøter anmodede Provsten og Gejstligheden om først at seje for sin egen Dør. Vel var det saa, at Tienden oprindelig var bleven erlagt med omtrent $\frac{1}{10}$; men det var først efter at Gejstligheden havde bortfortolket Loven, at Tienden formindskedes. Ordføreren var enig med Effersø i, at vi havde noget at fordre af Statskassen; men Taleren antog, det var heldigere, at vi pænt bade, end at vi fordrede. Ganske vist kunde man opstille Beregninger over, at vi tidligere havde ydet Millioner til Statskassen; men som et Lem af Dan-

mark, kunde Færøerne ikke fremkomme med nogen Fordring i den Anledning. Petersen havde kun villet hævde, at Tienden tidligere var større i Forhold til Befolkningen, end nu. Vel var Østersø en fattig Kommune, men dens Fisketiende var dog forholdsvis størst; i øvrigt havde Taleren Exempler paa, at de, der tiende bedst, ikke derfor stode sig værre end andre; tvært imod. Ved at sætte Tienden for lavt, kunde man tabe Kroner for Ører. Provsten havde ved sine tidligere Udtalelser indskrænket sig til Principperne; i øvrigt vilde Udvalgets Forslag ikke faa nogen praktisk Betydning: For Kirkekasserne vilde intet være vundet derved, og Præsternes Lønning vilde Befolkningen, saafremt den ønskede Præster, være nødt til at skaffe ad andre Veje, naar Tienden ikke slog til. Schrøter holdt ikke af at stille Fordringer; vilde vi hævde, at vi havde Midler til gode hos Staten, vilde andre Landsdele kunne gjøre det samme. De øvrige danske Undersaatter maatte foruden at betale høje Skatter til Hær og Flaade, som ogsaa kom os til Nytte, tillige ofre Liv og Blod, hvad vi vare fritagne for. Rasmussen kunde ikke slutte sig til Tanken om høje Fiskepræmier. Paastanden om, at Tienden i de sidste 30 Aar var aftagen Dag for Dag, forekom ham noget dristig.

Ordførerens Forslag om Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges derpaa enstemmig med 16 St.

Den 2den September fremlagdes saalydende

Ændringsforslag

i Sagen Nr. 16 angaaende Fisketiendens Aflysning.

I Steden for Udvalgets Forslag sættes:

Den videre Behandling af Sagen udsættes til næste Aar, for at imidlertid Erklæring over samme fra Provsten kan blive indhentet.

Thorshavn, den 1ste Septbr. 1887.

L. H. Buchwaldt.

Samme Dag foretoges Sagens 3dje Behandling. Formanden refererede sit Ændringsforslag og anbefalede at ud-

sætte Sagen til næste Aar for at indhente Provstens Erklæring. Ordføreren (Djurhuus) meddelte, at Udvalget havde ladet det være sig måtpaaliggende at undersøge, om den Anke var begrundet, at det omhandlede Beløb var for lavt. Resultatet var, at man maatte fastholde en Aflysningssum af 8000 Kr. aarlig. Ændringsforslaget var ikke ledsaget af nogen Motivering, der kunde være en fyldestgørende Grund til Sagens Udsættelse. Provstens Erklæring, som var given i foregaaende Møde, var ikke videre opbyggelig. Man maatte antage, at Provsten i de 3 sidste Aar havde haft Lejlighed til at fremkomme med en Erklæring. Selv om Indstillingen blev forkastet i Rigsdagen, vilde Udvalgets Forslag vistnok være hensigtsmæssigt til Sagens Forberedning. Man maatte haabe, at Rigsdagsmændene vilde oplyse Tingene i Henseende til Ministeriets eventuelle Betænkkeligheder. At Forslaget kunde anses for usømmeligt, troede Taleren ikke, og vilde derfor anbefale det til enstemmig Vedtagelse. Formanden vilde kun paapege, at det stod Amtet frit for at indhente Provstens Erklæring bagefter, og Forslaget om Udsættelsen var kun fremsat af Hensyn til, at Tinget derved kunde faa Lejlighed til at udtale sig om Provstens Erklæring. Ordføreren mente, at det kunde være ligegyldigt for Tinget, hvad Provstens Erklæring gaar ud paa. Sagen havde været saa længe og udførlig behandlet, at den vel kunde gaa paa sine egne Ben. Schrøter paaskjønnede, at Formanden handlede loyalt mod Tinget ved at ville forelægge det Provstens Erklæring, inden Sagen bliver sendt ned. Z. Nielsen maatte takke Udvalget for det store Arbejde, det havde udført, ved at samle de udførlige Oplysninger; dog var der maaske endnu flere Momenter, der kunde tjene til at belyse Sagen fuldstændigere. Provsten havde vel udtalt sig ved Sagens 2den Behandling; men det kunde dog maaske være heldigt, om der forelaa en skriftlig Erklæring fra ham i Egenskab af Kirkens og Gejstlighedens Forsvarer, inden Sagen sendtes ned fra Tinget. Naar det fremgaar af de af Udvalget paaberaabte Oplysninger, at Fisketienden i de første 10 Aar efter Frihandelens Indførelse kun udgjorde et ringe Beløb, da turde der muligvis foreligge en Fejltagelse. Saa vidt Taleren bekjendt havde disse Aar været gode Fiskeaar; men Beregningen var opstillet efter Kirkens Tiende, og Kirkeværkerne havde i dette Tidsrum haft Smaatienden for en Bagatel. — Man

havde slaaet ind paa forskjellige Veje for at faa Tienden afskaffet. Nogle fandt det heldigst, at paalægge Kjøbmændene at holde Regnskab over, hvad der af hver enkelt Tiendeyder blev leveret til Handelen. Mange havde haft Betæneligheder herved, da det formentlig var tvivlsomt, om man kunde paalægge de handlende en saadan ny Byrde. Nogle havde foreslaaet, at lægge en Afgift paa Udførslen. Taleren mente, at denne eller en hvilken som helst anden Ordning var at foretrække for den nuværende Ydelse *IN NATURA*; dog var der ved den sidstnævnte Udvej en Ulempe, idet Udførslen snarere burde opmuntres end hæmmes. Man kunde antage, at Skibs- og Baadfiskerne paa denne Maade vilde blive lige stillede; dog var det sandsynligt, at Skibene, naar Fiskepriserne her bleve trykkede ved Udførselsafgiften, vilde sælge Fisken paa andre Steder og derved undgaa Tiendeydelsen. Der havde ogsaa været Tale om at afløse Beløbet med en tilsvarende Forhøjelse af Kommuneskatten. Her var der ogsaa flere Vanskeligheder, navnlig ved Fordelingen paa de enkelte Præstogjæld og Kommuner. At gaa efter de Summer, hyormed Tienden har været ydet, vilde være meget urigtigt. De Steder, som have tiendet forsvarligt, vilde blive straffede, medens de, som mest have begaaet Tiendesvig, vilde faa Præmie. Den nu foreslaaede Vej, at afskaffe Tienden og andrage hos Staten om et tilsvarende Beløb til Afholdelsen af de nødvendige Udgifter, var af en tvivlsom Værdi, da Bevillingsmyndighederne maaske ikke vilde gaa ind paa Andragendet. I hvert Fald vilde det være holdigt, at fremføre alt, hvad der stiller sig mod Sagens Ordning paa anden Maade. Taleren maatte paa Grund af de anførte Betæneligheder stemme for Andringsforslaget. Ordføreren indrømmede, at det af foregaaende Taler fremførte var meget smukt, rigtigt og sandt; men det indeholdt dog ikke tilstrækkelig Begrundelse for Udsættelsen. At Kirkevægerne i sin Tid havde haft Smaatienden for billig Forpagtning, havde Udvalget ikke ladet ude af Betragtning. Præsterne havde heller ikke faaet ret meget af Smaatienden. Man gjør saa vel Befolkningen som Præsterne en daarlig Tjeneste ved at forhale Sagen. Forslagets Vedtagelse vilde gjøre Ende paa en stedfindende Demoralisation. Den Stilling, det ærede Medlem fra Suderø (Schrøter) indtog, var uforklarlig, med mindre det var ham om at gjøre, at Sagen ikke skulde komme ned til Rigsdagen nu. Müller

saad det meget beklageligt, om Sagen nu ikke skulde kunne komme til en Ende. Naar der var Tale om Kjøbmændenes Skyldighed til at aflægge Regnskab, da fandtes der vistnok Hjemmel herfor i Norske Lov — dog har dette egentlig intet med foreliggende Sag at gjøre. Da Provsten maatte antages at have sine Grunde færdige, kunde man anmode ham om at komme med sin Betænkning saaledes, at den kunde fremlægges inden Tingets Slutning, for derefter at medfølge til Regeringen. Schrøter kunde ikke indse Sagens Vigtighed for Befolkningens Moral. Hvis Provsten nu vilde komme med sin Erklæring, var det godt. Man maatte i hvert Fald holde paa, at faa Erklæringen paa Bordet, for at Tinget kunde faa Lejlighed til at udtale sig om den. Provsten ønskede Sagens Udsættelse, dog ikke af hensyn til Indhentning af de omtalte Erklæringer, men fordi Sagen formentlig trængte til andre Oplysninger, som ikke kunde skaffes strax. Det var af Vigtighed at afveje Afslutningssummen, 2336 Kr. til hver af Tiendetagerne maatte vistnok være for lidt. Udvalget havde vistnok været samvittighedsfuldt i sine Beregninger; men det var altid misligt, at anstille Beregninger efter kun én Faktor. Om Præsternes Erklæringer vare indhentede, skulde Taleren lade være usagt. Provstiet havde i hvert Fald ikke faaet Anmodning om at meddele Oplysninger. Præsterne ere ved Fraflytningen pligtige til at afgive specificerede Erklæringer angaaende deres hafte Indtægter. Disse Erklæringer findes ved Provstiet. Naar der fremhæves, at Oplysningerne fra Landfogderiet ere ubrugelige, fordi Sysselmændene have haft Smaatienden, da kunde det vistnok lade sig gjøre, at faa Oplysninger hos Sysselmændene. I det mindste var dette muligt for Suderø Vedkommende. Udvalget maatte have fundet Aaledning til at tvivle om Rigtigheden af den anførte Sum, naar det i samme Betænkning anfører, at af den Fisk, der udføres til Spanien, forarsages ved Traktatmangelen et Tab af 30,000 Kr. pr. Aar. Desuden maa man beregne, hvad der udføres til andre Steder og hvad der forbruges her paa Øerne. For Taleren maatte det staa som det vigtigste, at der ydes Præsterne og Kirkerne en passende Erstatning. Blive Indtægterne for smaa, maa de skaffes til Vejs paa anden Maade. Det foreliggende Forslag havde kun den Betydning, at det vilde gjøre Befolkningen fri for Tienden som saadan. Man burde lægge mere Vægt paa, at der skal ske en

Afløsning paa den rigtigst mulige Maade. Ordføreren havde ved privat Forespørgsel hos Provsten faaet det Indtryk, at der ikke var paalidelige Oplysninger at forvente hos Præsterne. Hos Sysselmændene var Forholdet vistnok det samme. Man kunde være overbevist om, at man ved en fornyet Undersøgelse ikke vilde komme nærmere til det rette. Provsten hævdede, at Præsterne og Provstiet ikke var det samme. Sysselmændene paa Suders kunde give nøjagtige Oplysninger. Schrøter bemærkede, at Sysselmændene paa Suders havde faaet Tienden optaget paa særdeles gunstige Betingelser. J. Petersen nærede ingen Tvivl om, at Tienden var for lavt ansat efter Udvalgets Beregning, 8000 Kr. Isaksen havde altid tænkt sig Tienden afløst ved en forhøjet Kommuneskat; men for saa vidt der var store Vanskeligheder ved Fordelingen paa de forskellige Kommuner, var der Anledning til at faa Tienden helt eller delvis afløst paa den af Udvalget foreslaaede Maade.

Formandens Ændringsforslag sættes først under Afstemning; men forkastedes med 11 St. mod 6. Ja stemte: Poulsen, Provsten, Z. Nielsen, Petersen, Schrøter og Formanden. Nej stemte: Isaksen, Müller, Effersø, Jacobsen, M. Danielsen, Hentze, J. Danielsen, Joensen, Rasmussen, Djurhuus og O. M. Nielsen. — Weihe stemte ikke, medens Dalsgaard og Olsen vare fraværende.

Derpaa sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 St. mod 3. Ja stemte: Poulsen, Isaksen, Müller, Effersø, Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Joensen, Rasmussen, Djurhuus, Schrøter og O. M. Nielsen. Nej stemte: Provsten, Petersen og Formanden. — Weihe stemte ikke, medens Dalsgaard og Olsen vare fraværende.

Den 5te September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

Til at tage Spørgsmaalet om en Omordning af Fisketienden under Overvejelse blev der i Tinget nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Allerede i Aaret 1875 er denne Sag første Gang fremkommen i Tinget, men blev udsat og atter behandlet i 1876, uden at man blev enig om noget endeligt Forslag. Atter i 1880 kom Spørgsmaalet paa Bane, og uagtet man blev enig om Lovforslag, sigtende til Afløsning af Tienden, har Sagen igjen hvilet, indtil den i 1885 atter indkom efter Begjæring af nogle Medlemmer af Tinget, hvorefter der indtil i 1886 blev samlet forskellige Oplysninger vedkommende Tienden, hvilke Oplysninger forelægges i medfølgende Udvalgsbetænkning. Under Henviisning til denne Betænkning og til, hvad der tidligere er passeret i Tinget, har det i Aar nedsat Udvalg afgivet ligeledes medfølgende Betænkning, gaaende ud paa, at nedsende Sagen til Regeringen. Under Sagens 3dje Behandling fremkom fra Formanden et Ændringsforslag om at udsætte Sagens videre Behandling til næste Aar, for at Erklæring imidlertid kan blive indhentet fra Provsten. Ligesom det i Tinget blev hævdet, at en Udsættelse af den Grund ikke kunde anses fornøden, da Provsten i Tinget havde udtalt sig om Sagen, uden at dette influerede paa dettes Syn og Stilling til samme, saaledes maa det her fremhæves, at den nuværende Provst *EX OFFICIO* har siddet i Tinget i de sidste 3 Aar. Sagen har været til Behandling, hvorved han har haft Lejlighed til at erklære sig over samme, ligesom det har været ham tilbudt at indtræde som Medlem i de Udvalg, som tidligere have været nedsatte i Sagen, saa det maa antages, at alle Oplysninger og Udtalelser fra Provstiets Side, som kunne gavne og være ønskelige, forelægges.

Gaaende ud fra, at alle mulige og nødvendige Oplysninger saa vel fra Provstiets som fra andre Sider ere fremskaffede de forskellige Gange, Sagen har været for, og idet Vigtigheden af Spørgsmaalets Løsning og Afskaffelsen af Tienden i sin nuværende Form *IN NATURA* maa præciseres som foreldet og lidet stennende med den Opmærksomhed, som Fiskeriets Fremhjælp og Opkomst overalt i Verden nyder, maa man henholde sig til Udvalgets Indstilling, som er vedtaget i Tinget med 14 Stemmer for, 3 imod, medens 1 ikke stemte og 2 vare fraværende.

Idet man paa det varmeste maa anbefale denne for Færøerne og navnlig for den fattigere Del af Befolkningen saa vigtige Sag til det høje Justitsministeriums Bevaagenhed og Forsorg, tillader man sig ligeledes at anmode Ministeriet om gunstigt at forelægge den nu sammentrædende

Rigsdag et Lovforslag, gaaende ud paa Ophævelsen af Fisketienden IN NATURA fra 1ste Januar 1889 at regne, saaledes, at Tienden fastslaas til et bestemt aarligt

Beløb af 8000 Kr., der udredes af Statskassen og fordeles mellem de forskellige Tiendetagere efter den i Betænkningen anførte Berøgning.

Færøernes Lagting, den 3te September 1887.

L. H. Buchwaldt.

J. C. Djurhuus.

Joen Poulsen.

Til

Justitsministeriet.

VI. Andragender om Statstilskud til Skolebygninger.

A. Til Udvidelse af Skolebygningen i Vaag paa Norderøerne.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Statstilskud til Udvidelse af Skolebygningen i Vaag paa Norderøerne. (Se Lagtingsberetningen for 1886, Pag. 75.)

Den 1ste August fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegjælds Kommune, saalydende:

Efter at man havde modtaget det høje Amts meget ærede Skrivelse af 21de August f. A., hvormed et af Forstanderskabet indgivet Andragende om, at Lagtinget vilde udvirke et Beløb af 1600 Kr. bevilget af Statskassen til en fornøden Udvidelse af Skolebygningen i Vaag, tilbagesendes til fornyet Overvejelse, har vore forelagt Skolekommissionen til Erklæring, har man fra denne modtaget det hermed følgende Forslag om Opførelse af en ny Skolebygning, 24 Alen lang, 12 Alen bred, der paatænkes indrettet til 2 Skolestuer og Forstue, da Skolens Børneantal nu er saa stort, at der sandsynligvis om kort Tid vil blive altfor mange til én Lærer at

undervise, og at den nuværende Skolebygning maa indrettes til Beboelseslejlighed for Læreren og den eventuelle Hjælperlærer eller Lærerinde, samt at der maatte udvirkes et Statstilskud af 4000 Kroner i dette Øjemed.

I Mødet den 24de f. M. tiltraadte Forstanderskabet dette Forslag, idet det vedtog at anbefale Sagen til Lagtinget, og tillader man sig derfor herved ærbødigt i Henhold til denne Vedtagelse at andrage paa, at Lagtinget vilde udvirke et Statstilskud af 4000 Kr. til en ny Skolebygning, 24 Alen lang, 12 Alen bred, og til en Omdannelse af den nuværende Skolebygning, da Sognet under de nuværende meget slætte økonomiske Forhold aldeles ikke vil magte at afholde Udgifterne ved den nævnte Bygnings Opførelse m. v., hvis det ansøgte Tilskud ikke skulde kunne erholdes.

Forstanderskabet for Norderøernes
Præstegjælds Kommune, Klaksvig
den 15de Juli 1887.

P. F. V.
C. Olsen,
Formand.

Til
Amtmanden over Færøerne,
Lagtingets Formand.

Denne Skrivelse var ledsaget af et Andragende fra Vaag Sogns Skolekommission, saalydende:

Til

Kommunalforstanderskabet for Norder-
øernes Præstegjæld.

Under 22de Juni 1886 androg Skolekommissionen for Vaag Sogn om, at Forstanderskabet vilde anbefale et Andragende om en Understøttelse af Statskassen, stor 1600 Kr., til en Udvidelse af Skolebygningen i Vaag. Efter at nævnte Andragende med Forstanderskabets Anbefaling var indgaaet til Lagtinget, blev det af Lagtinget i Henhold til en Udvalgsbetænkning af 10de August 1886 sendt tilbage til fornyet Overvejelse (se Forstanderskabets Skrivelse til Vaag Sogns Skolekommission af 26de Oktober 1886), idet det forekom Udvalget, at den paatænkte Udvidelse næppe vilde kunne opfylde Betingelserne i Henhold til Loven af 8de Marts 1856 § 2. Efter at Skolekommissionen fra Forstanderskabet havde erholdt ovennævnte Underretning, har den, dels i Henhold til Lagtingsudvalgets Betænkning og dels paa Grund af de i Mellemtiden indhøste Erfaringer, troet, at burde stille et helt nyt Andragende.

I Andragendet af 22de Juni f. A. blev Udvidelsen foreslaaet saa lille som mulig paa Grund af de trykkende Tider i økonomisk Henseende, hvilket vilde gjøre Pligtarbejdet til en saare trykkende Byrde; men da Børneantallet i Skolen, siden forrige Andragendes Indgivelse, er steget fra 76 til 82, vil en Udvidelse ikke mere være tilstrækkelig; men der maa en hel ny Skolebygning til. At den nuværende Skolebygning, der er i alt 18 Alen lang og 10 Alen bred, og hvori der foruden findes en Skolestue, som er 10 Alen bred, 8 Alen lang og 4 Alen høj, trænger til en Udvidelse, fremgaar bedst deraf, at Børneantallet er 82, der for Tiden ere fordelt i to Klasser. Disse Forhold have medført, at Bordene og Bænkene maa stilles saa tæt sammen, at Læreren ikke kan passere ind imellem Rækkerne, hvilket er til stor Hinder ved Undervisningen, da Læreren paa Grund heraf ikke kan tilse hvert enkelt Barns Arbejde.

Da nu Børneantallet til Skolen her i et Aar er voxet med 6 (fra 76 til 82), da det tillige kan forudses, at Befolkningen og dermed Børneantallet vil vedblive at vokse, idet der stadig flytter Folk her til fra andre Steder, dels paa Grund af Byg-

dens Belliggenhed og dels paa Grund af den Trafik, som alt mere synes at ville udvikle sig her, hvorved det daglige Erhverv gjøres sandsynligere her end paa de andre Steder her i Præstegjældet, og da det endelig efter Kirkebogens Udvisning er sandsynligt, at Børneantallet her i Skolen om 4—5 Aar vil overstige 100, saa har Skolekommissionen troet at burde andrage paa Opførelsen af en ny Skolebygning af Granit, 24 Al. lang og 12 Al. bred, alt udvendig maalt. Den inddeles i to Skolestuer og en Forstue, hvoraf den ene Skolestue skal være 12 Alen lang og 10 Alen bred, Forstuen 7 Alen lang og 3 Alen bred, og den mindre Skolestue 7 Alen lang og 10 Alen bred, idet vi gaa ud fra, at naar Børneantallet overstiger 100, maa der ansættes en Hjælperlærer eller Hjælperlærerinde. Den nuværende Skolebygning blev opført 1875 af Tømmer som Gave til Sognet af en privat Mand. Da den er i særdeles god Bygningstilstand, foreslaas den bevaret som Bolig for Læreren. Men da den nuværende Lærerbolig er noget indskrænket, foreslaas der, at den nuværende Forstue og Halvdelen af den nuværende Skolestue lægges til Lærerboligen, mens den anden Halvdel af den nuværende Skolestue omdannes til Forstue og til to Værelser til Afbenyttelse for den eventuelle Lærer eller Lærerinde.

Det vil imidlertid være Sognet unuligt ved egen Hjælp at udrede alle disse store Udgifter til Nybygning og Omdannelse; thi vagtet Indbyggerantallet er voxet og voxet saa meget, bliver Skatteevnen, som i Forvejen kun er ringe, navnlig under de nuværende Konjunkturer, snarere ringere end bedre, da det navnlig er Fiskere og Arbejdere, som giver Tilvæksten. Under disse Forhold har man troet, i Lighed med, hvad der finder Sted paa andre Steder rundt omkring paa Øerne, at kunne andrage Statskassen om Hjælp, hvilket man har troet med saa megen mere Grund at kunne gjøre, som man tidligere, som foran anført, er bleven hjulpen ved privat Hjælp. Derfor tillader Skolekommissionen sig herved at bede det ærede Forstanderskab om at andrage paa, at der af Statskassen maatte blive bevilget et Beløb af 4000 Kr. som Hjælp for Sognet til de anførte Nybygninger og Omdannelser.

Vaag Sogns Skolekommission, den
21de Juni 1887.

J. L. Jensen,
Formand.

J. C. Djurhuus. J. P. Olson,
J. Joensen.

Den 3dje Avgust foretoges Sagens 1ste Behandling. Efter Forslag af Djurhuus vedtoges enst. med 13 St. at henvise Sagen til Kirkekassaudvalget, som afgav følgende, den 11te Avgust fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg har været henvist et Andragende til Lagtinget fra Forstanderskabet for Nordørernes Kommune — som Continuation af et Andragende af 4de Avgust f. A. — om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Nordørerne et Bidrag af 4000 Kr. til Opførelse af en ny Skolebygning i Sognet, indeholdende tvende Skolestuer og en Forstue, idet man har tænkt sig at indrette den nuværende, Sognet i sin Tid skjænkede, Skolebygning til Boliger, dels for den alt ansatte Lærer og dels for en eventuel Hjælplærer eller Lærerinde.

Da en Foranstaltning, som den af Nordørernes Forstanderskab paatænkte, utvivlsomt maa anses baade for tidssvarende og nødvendig, og forøvrigt er fremkommen i Henhold til en Henstilling fra Lagtinget i afvigte Samling, kan Udvalget ikke andet end tilraade Tinget at gaa ind paa det nævnte Forstanderskabs Andragende.

Man tillader sig derfor at henstille til Lagtingets Vedtagelse:

Tinget indgaar til Regeringen med et Andragende om, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Nordørerne et Bidrag af 4000 Kr. til Opførelse af Skolelokaler i Sognet.

Thorshavn, den 10de Avgust 1887.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager.

J. C. Evensen, Johannes Danielsen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

Den 13de Avgust foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Provsten) anbefalede Sagens Overgang til 3dje Behandling, som derpaa enstemmig vedtoges med 16 St.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 16de Avgust, vedtoges Udvalgets Forslag enst. med 17 St., idet samtlige til-

stedeværende Medlemmer stemte »Ja«. Fraværende vare: Dalsgaard, O. Joensen og Z. Nielsen.

B. Til 2de Skolestuer i Næs Sogn paa Østerø.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende Skrivelse fra Forstanderskabet for Østerø Kommune:

Forstanderskabet
for
Østerø Kommune.

Da de Værelser, der hidtil have været benyttede som Skolelokaler i Næs Sogn — med Undtagelse af det Sted, hvor Læreren bor —, i de fleste Tilfælde lade meget tilbage at ønske med Hensyn til Lys og Rum, ligesom det er en ikke saa lille Gene for vedkommende Husbeboer at skulle undvære sin Stue i den Tid, Læreren efter Tur holder Skole i hans Hus, — har Forstanderskabet for Østerø Kommune besluttet sig til at opføre 2de Skolestuer i Sognets nordlige Del, en i Solmundefjord (for Børnene fra denne Bygd samt om Sommeren fra Skibenes og Lamba) og en ved Saltangeraa (for Børnene her samt i Glibre og Ridevig). Herved vil formentlig den største Trang foreløbig være afhjulpen; men Udgifterne ville blive altfor trykkende for Næs Sogn at bære, med mindre det opnaar det sædvanlige Statstilskud paa 1400 Kroner til hver af disse Skolestuer. Man tillader sig derfor herved ærbødigt hos det høje Lagting at andrage om, at samme vil søge udvirket et Statstilskud paa 2800 Kr. til Næs Sogn som Hjælp til Opførelse af 2de Skolestuer, henholdsvis i Solmundefjord og ved Saltangeraa.

Strænder, den 19de Juli 1887.

Joen Poulsen,
Forst. Pmd.

Til
Færøernes Lagting.

Den 3dje Avgust foretoges Sagens 1ste Behandling. Efter Forslag af Poulsen vedtoges enst. med 13 St. at henvise Sagen til Kirkekassaudvalget, som afgav følgende, den 18de Avgust fremlagte, Betænkning:

Til undertegnede Udvalg har været overgivet til Prøvelse et Andragende fra Forstanderskabet for Østerø Kommune til Lagtinget om dets Medvirkning til, at der af Statskassen kunde ydes Næs Sogn i den nævnte Kommune et Tilskud af 2800 Kroner som Hjælp til Opførelse af tvende Skolestuer, henholdsvis i Solmundefjord og ved Saltangeraa.

Udvalget kan ikke andet end tiltræde Østerø Forstanderskabs Udtalelse om, at der i høj Grad trænges til Skolestuer i Næs Sogn, og maa man ligeledes være enig med det nævnte Forstanderskab i Nødvendigheden af, at der, foruden det hidtil brugte Skolelokale, opføres mindst tvende Skolestuer i den nordlige Del af Sognet, for at den største Trang foreløbig kan siges at være afhjulpen. — Sognet indtager, som bekjendt, en temmelig enestaaende Stilling her paa Øerne med Hensyn til Udstrækning og Antal af Bygder, saa det vil være umuligt at gruppere Undervisningen paa mindre end 3 Punkter. Og alt som Forholdene udvikle sig, og Børneantallet tager til, vil det utvivlsomt vise sig, at der vil behøves flere Skolestuer i Sognet.

Man skal derfor henstille til Lagtingets Vedtagelse:

»Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Statskassen maatte ydes Næs Sogn i Østerø Kommune et Tilskud af 2800 Kr. som Hjælp til Opførelse af tvende Skolestuer, henholdsvis i Solmundefjord og ved Saltangeraa.»

Thorshavn, den 18de Avgust 1887.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager.

J. C. Evensen, Johannes Danielsen.
Ordfører.

Dione Isaksen.

Ved Sagens 2den Behandling, den 20de Avgust, anbefalede Ordføreren (Provsten) Sagens Overgang til 3dje Behandling, hvilket derpaa enst. vedtoges med 15 Stemmer.

Den 23de Avgust foretoges Sagens 3dje Behandling. Ordføreren anbefalede Udvalgets Forslag, som derpaa enstemmig vedtoges ved Navneopraab, idet samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte

»Jac. Fraværende vare: Müller, Effersø, Dalsgaard, J. Danielsen og Schrøter.

C. Til Skolen i Vaag paa Sudersø.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende Skrivelse fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Sudersø:

Efter Andragende fra Forstanderskabet og Indstilling fra Lagtinget er der ved Finansloven for 1884—85 ydet Vaag Sogn et Bidrag af 2600 Kr. til Opførelsen af en Lærerbolig i Sognet, og derefter ved Finansloven for 1886—87 et Bidrag af 930 Kr. til Reparation af Skolestuen sammesteds.

Skolestuen blev i sin Tid (for c. 12 Aar siden) af to private Mænd skænket til Sognet. Samtidig med Opførelsen af Lærerboligen, blev Skolestuen, der var begyndt at ødelægges, helt restavrøet.

Ved Skrivelser af 17de Avgust 1883, 25de Juli og 11te Avgust 1884, har Forstanderskabet, dels forinden og dels medens Arbejdet ved Skolestuens Reparation stod paa, andraget gjennem Lagtinget om Statstilskud. Ved sidstnævnte Skrivelse begjæredes et Tilskud paa 930 Kr., hvilket i Forhold til det af vedkommende Bygmester givne Overslag ansaas tilstrækkeligt.

Da Arbejdet i Begyndelsen af 1885 var tilendebragt, viste det sig, at Overslaget var betydelig overstøget, og at den samlede Udgift ved Lærerboligens Opførelse og Skolestuens Reparation androg 5424 Kr. 82 Øre.

Af Sognet blev altsaa at yde 1894 Kr. 82 Øre. Medens de øvrige Sogne paa Færøerne, som have erholdt Bidrag til Lærerbolig og Skolestue, have faaet et Statstilskud af 2000 Kr. hvert, har Vaag Sogn faaet 470 Kr. mindre, uagtet Sognet har en Skolebygning, der er meget bedre og derfor kostbarere end almindeligt. Den er opført af huggede Kampesten og Mursten, med Skifertag, og har vist sig fuldstændig god og hensigtsvarende.

Som bekjendt er Skattebyrden i Sognet betydelig, og man har været nødsaget til at rejse et Låan af 1600 Kr. til Dækning af en Del af Udgifterne ved Skolebygningen.

Som Følge heraf skal man tillade sig at anmode det høje Lagting om at indstille, at der af Statskassen bevilges Vaag Sogn et yderligere Bidrag af 470 Kr. til Dæk-

ning af en Del af Udgifterne ved Opførelsen af en Lærerbolig og Reparation af Skolestuen i Sognet, saaledes, at Statskassens Tilskud til Skolebygningen bliver i Lighed med, hvad der er tilstaaet andre Sogne, i alt 4000 Kr.

Forstanderskabet for de forenede Sogne
i Sudersø, Tveraa den 21de Juli 1887.

P. F. V.
Ærbødigst
G. Effersø,
Find.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 3dje August, vedtoges efter Forslag af O. M. Nielsen at henvise den til Kirkekassens Udvalget, som afgav følgende, den 11te August fremlagte, Betænkning:

Undertegnede Udvalg har haft til Prøvelse et til Lagtinget fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Sudersø indgivet Andragende om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Sudersø et yderligere Bidrag af 470 Kr. til Dækning af en Del af Udgifterne ved den i Sognet opførte Lærerbolig og Skolestue.

Som oplyst i det nævnte Forstanderskabs Andragende er der tvende Gange tidligere, nemlig ved Finansloven for 1884—85 og ved Finansloven for 1886—87 ydet Vaag Sogn Bidrag paa henholdsvis 2600 Kr. og 930 Kr., saaledes, at der tilsammen af Statskassen er ydet 3530 Kr. til den nævnte Skolebygningens Opførelse. — Bygningen har imidlertid i alt kostet 5424 Kr. 82 Øre, og Sognet har saaledes maattet udrede 1894 Kr. 82 Øre til dens Opførelse.

Billighed turde imidlertid tale for, at dette Sogn, der har anvendt saa store Bekostninger paa sin Skolebygning, ikke bliver ringere stillet med Hensyn til Statens Tilskud end de andre Sogne her paa Øerne, der have opført baade Lærerbolig og Skolestue, men at det i ethvert Tilfælde bliver ligestillet med dem og ligeledes erholder et Tilskud paa i alt 4000 Kr.

Udvalget kan derfor ikke andet end tilraade Lagtinget at gaa ind paa det nævnte Forstanderskabs Andragende, hvorfor man i den Anledning skal henstille til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Regeringen med et Andragende om, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Sudersø et yderligere Tilskud af 470 Kr. til Dækning af en Del af Udgifterne ved den i Aaret 1885 i Sognet opførte Skolebygning.

Thorshavn, den 10de August 1887.

I Udvalget for de Kirkokasserne vedkommende Sager.

J. C. Evensen, Johannes Danielsen,
Ordfører.
Dione Isaksen.

Den 13de August foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Provsten) anbefalede Sagens Overgang til 3dje Behandling, hvilket derpaa enst. vedtoges med 16 Stemmer.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 16de August, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enst. med 17 St., idet samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte »Ja«. Fraværende vare: Z. Nielsen, O. Joensen og Dalsgaard.

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende fælles Indstilling, vedkommende ovenstaaende Sager A—C:

Til Lagtinget er der i indeværende Samling indkommet et Andragende fra Forstanderskabet for Norderøernes Kommune, i Continuation af et Andragende fra f. A., om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Norderøerne et Statsilskud af 4000 Kr. til Opførelse af en ny Skolebygning i Sognet, hvilket Andragende er ledsaget af vedkommende Skolekommissions Erklæring.

End videre er der til Tinget indkommet et Andragende fra Forstanderskabet for Østersø Kommune, ligeledes om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Næs Sogn i den nævnte Kommune et Tilskud af 2800 Kr. til Opførelse af tvende Skolestuer i Sognet, og sluttelig et Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune paa Sudersø, ligeledes om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maatte ydes Vaag Sogn paa Sudersø et Tilskud paa 470 Kr. til

Drækning af en Del af Udgifterne ved den i Aaret 1885 i Sognet opførte Skolebygning.

Lagtinget har i den Anledning i indværende Samliv enstemmig vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med de omhandlede Andragender.

Idet man derfor tager sig den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved dettes gunstige Forsorg maatte af Statskassen tilstaas ovennævnte Sogne de begjærede Tilskud til de omhandlede Skolebygninger, skal man som nærmere Motivering blot tillade sig at henvise til det i medfølgende

Andragender og i ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkninger udtalte — hvilke Udtalelser man ganske kan tiltræde.

Lagtingssalen i Thorshavn, den 8de September 1887.

L. H. Buchwaldt. J. C. Evensen.

Joen Poulsen.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

VII. Forslag til Lov om Fastsættelse af Reglementer for Overholdelse af Orden i de færøske Havne.

Den 4de August fremlagdes følgende af Thorshavns Kommunalbestyrelse udarbejdet, gennem Amtet indsendt Lovudkast og Forslag til et Havnereglement.

Udkast til Lov

om Fastsættelsen af et Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn.

Justitsministeren fastsætter, efter at have indhentet Lagtingets og Thorshavns Kommunalbestyrelses Betænkning, et Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn.

Motiver

til

Udkast til Lov

om Fastsættelsen af et Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn.

Som Følge af, at der ikke hidtil har været fastsat Regler for Benyttelse af

Havnen ved Thorshavn, kan enhver Skipper, som ankommer her til med sit Fartøj, forøje det paa hvilket Sted, han finder for godt, uden Hensyn til, om Fartøjet ligger til Hinder for senere ankommende Handelskibe, som derfor ofte maa forøje paa et for Losning og Ladning mindre bekvemt Sted. Dette synes at indholde en Ubilighed mod de handlende, som imod Er læggelsen af en aarlig Afgift af Kommunalbestyrelsen have erhvervet Tilladelse til at holde Fortøjningsredskaber paa bestemte Steder i Havnen, som de forhindres i at benytte, hvilket paadrager dem en forøget Udgift ved Losning og Ladning.

Naar der ved Havnen ansættes en Opsynsmand, vil denne kunne paaavise ethvert Fartøj den Plads, det har at henlægge sig paa.

En anden og lige saa væsentlig Grund for at faa et Havnereglement fastsat er den, at et herværende Interessentskab, af hvilke de fleste Husfædre i Thorshavn ere Medlemmer, og hvis Formaal er ved fælles Nød at fange Graasøj paa begge Vaagene, ofte bliver generet i at drive dette Fiskeri med Fordel. Navnlige i de senere Aar er

Interessentskabet blevet hindret i sin Virksomhed ved at Transportskibe fortojes paa saadan Maade, at Nøtekast derved umuliggøres paa Steder, hvor det kunde forventes at give et godt Udbytte, og det uagtet der andre Steder i Havnen er tilstrækkelig Plads for den Slags Fartøjer.

Forslag til Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn.

§ 1.

Til Havnen ved Thorshavn bliver at regne Farvandet inden for en Linje mellem Skansetange og Vianæs.

§ 2.

Thorshavns Kommunalbestyrelse antager en paalidelig Mand til som Opsynsmand at holde Orden med og have det fornødne Tilsyn i Havnen.

§ 3.

Enhver i Havnen ankommande Skipper skal uopholdeligen melde sig hos Opsynsmanden og henlægge sit Fartøj paa det Sted, som anvises ham af denne.

§ 4.

Havnen maa ikke spærres med Trusser eller Kjettinger, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at kunne komme ind i eller ud af Havnen.

§ 5.

Gamle aftaklede Fartøjer, der oplægges, maa ikke uden forud indhentet Tilladelse fra Opsynsmanden eller Kommunalbestyrelsen — og da paa et nærmere anvist Sted — blive liggende i Havnen. Overholdes ikke denne Forskrift, da bortskaffes Fartøjet uopholdeligen paa Ejerens Bekostning.

§ 6.

Tjære, Bog, Farve, Olje og andre letantændelige Gjenstande maa ikke koges om Bord, og i Land kun paa et af Opsynsmanden nærmere anvist Sted.

§ 7.

Indstrander et Fartøj i Havnen, skal Opsynsmanden i Forening med Kommunalbestyrelsen forelægge vedkommende en efter Omstændighederne afpasset Frist, inden hvilken Arbejdet ved Vragets Bort-

rydning skal paabegyndes for siden uafbrudt at fortsættes. Skulde vedkommende overskride den til Arbejdets Paabegyndelse forelagte Frist, eller ikke uafbrudt fortsætte samme, skal Opsynsmanden anmeldte dette for Kommunalbestyrelsen, der har at gøre de fornødne Skridt til, at Optagelsen af Vraget eller Flytningen af samme uopholdeligen finder Sted, og som for de dermed forbundne Omkostninger kan holde sig til vedkommende Ejer eller dennes Kommissionær eller eventuelt gøre sig betalt i Vraget eller, for saa vidt dette bortsælges, i det for samme indkommende Pengebeløb.

§ 8.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Skibe, og nogen ønsker at benytte sig deraf, skal han henvende sig til Opsynsmanden, der afkræver ham den Afgift, der skal erlægges for Afbenyttelsen, og som bestemmes af Kommunalbestyrelsen.

§ 9.

Indtil Thorshavns Kommune har ladet anskaffe Fortøjningskjettinger til Havnen, skal det være de horeværende Skipsrederier tilladt selv at holde Fortøjningskjettinger. — Dog skulle de, der holde slige Fortøjningskjettinger, naar disse af deres egne Fartøjer ikke benyttes, være pligtige til at udleje dem til andre for en Betaling af 1 Krone pr. Dag, hvilken Betaling tilfalder Ejeren af Kjettingerne.

§ 10.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, uanset om de Kommunen tilhørende Fortøjningsstaber benyttes eller ikke, skal være pligtig at betale som Havneafgift 5 Øre for hver Registerton af Skibets Drægtighed, hvilken Betaling tilfalder Kommunekassen. — Herfra undtages de horeværende Transportskibe samt Fiskerskibe, der have at betale en efter Overenskomst nærmere bestemt aarlig Betaling, eller pr. Ton, som da i intet Tilfælde maa overstige 1 Øre pr. Registerton af Skibets Drægtighed. — For her ikke horeværende Transport- og Fiskerskibe erlægges 2 Øre pr. Ton for hver Gang, de indkomme i Havnen.

§ 11.

Ingen Skipper kan udklareres, forinden han ved Attest fra Opsynsmanden har godtgjort, at han har betalt, hvad han skal erlægge til Havnevæsenet af de Udgifter,

som oppebæres af Opsynsmanden. For Meddelelse af denne Attest erlægges intet Gebyr.

§ 12.

Overhovedet har enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, at rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet derved, har han at foredrage Sagen for Kommunalbestyrelsen, men imidlertid at efterkomme Paabudet. Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedsse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorpaa hans Stilling gjøres kjendelig.

Viser nogen sig opsetsig imod Opsynsmanden eller fornærmer ham, straffes han efter Analogi af de Forordninger, som bestemme Straf for slig Adfærd, udvist mod dem, der udføre offentlige Forretninger under eller i Anledning af disse. Paa den anden Side paaligger det Opsynsmanden at behandle enhver med Høflighed.

§ 13.

Overtrædelse af ovenstaaende Forskrifter blive i Almindelighed at anse med Bøder af indtil 50 Kroner, for saa vidt de ikke i Følge andre Anordninger medføre større Straf. I øvrigt har den skyldige i ethvert Tilfælde, hvor der ved Overtrædelse af dette Reglement er sket Skade, at erstatte denne. Skibsføreren er i denne Henseende ansvarlig for Mandskabet, ligesom og Betaling i fornødent Fald kan søges i Skibet med Tilbehør. — Den, som ikke kan betale de skyldige Bøder, har at afsonde disse efter Anordningerne.

Alle Bøder for Overtrædelse af dette Reglement tilfalde Kommunekassen, ligesom ogsaa de indkomne Beløb for Skadeserstatning tilfalde samme Kasse.

I alle Tilfælde, hvor der er Tale om Mulkt eller Erstatning, er det Kommunalbestyrelsen tilladt at bestemme og affordre vedkommende de Beløb, som skulle erlægges; er vedkommende ikke tilfreds dermed, afgjøres Sagen ved Dom.

Alle Sager i Anledning af dette Reglement blive, naar der ikke er Spørgsmaal om større Straf end Bøder, at behandle som offentlige Politisager.

Det tilstedes ingen, som i Følge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningspligt, at bortrøjse, forinden han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses for tilstrækkelig.

Dette Reglement træder i Kraft den...

Ved Sagens 1ste Behandling, den 6te August, vedtoges efter Forslag af Isaksen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Til Udvalgsmedlemmer valgtes i næste Møde: Djurhuus, Effersø, Isaksen, Müller og O. M. Nielsen.

Den 18de August fremlagdes saalydende Betænkning, bilagt med Lovudkast og Forslag til Havnereglement for Thorshavn.

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er afgivet til Betænkning Udkast til Lov om Fastsættelsen af et Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn, ledsaget af Forslag til et Havnereglement.

Idet Udvalget maa erkjende Ønskeligheden af Fastsættelsen af et Havnereglement for Thorshavn, har man troet at burde gaa videre, og har derfor tillige foreslaaet Lovens affattet saaledes, at Vejen kan staa aaben, ogsaa for andre Havne, til at søge Havnereglementer fastsatte, da det er Udvalget bekjendt, at der paa andre Steder er Trang til Ordning af Havneforholdene. Udvalget har derfor affattet et nyt Lovudkast, til hvis Motiver henvises. Med Hensyn til Havnereglementet for Thorshavn, da har man tilladt sig at forfatte et nyt Forslag, idet en Del Redaktionsforandringer ved de fleste Paragraffer forekom Udvalget nødvendige; men i det væsentlige er der ikke afveget fra det modtagne Forslag; dog maa bemærkes, at i § 13, i det nye Forslag § 14, har man anset nødvendigt at lade udgaa Forpligtelsen for Skipperen til at være ansvarlig for Mandskabet. For at sikre Befolkningen mod Tab af Grinde- og Sejsfangst, der er af meget stor økonomisk Betydning, har man antaget det nødvendigt at optage Bestemmelse desangaaende, hvilket er sket ved en ny § 11.

I Ilenhold til det anførte henstiller Udvalget til Tinget at indgaa til Ministeriet med det saaledes foreslaaede Lovudkast samt omredigerede Havnereglement for Byen Thorshavn.

I det af Lagtinget i denne Sag nedsatte Udvalg, Thorshavn den 18de August 1887.

J. C. Djurhuus. H. C. Müller.
O. P. Effersø. Dione Isaksen.
O. M. Nielsen.

Udkast

til Lov om Fastsættelsen af Reglement
for Overholdelse af Orden i Havnene
paa Færøerne.

Justitsministeren fastsætter, efter at have
indhentet Lagtingets og vedkommende Kom-
munalbestyrelses eller Forstanderskabers
Betræknings, Reglement for Overholdelse
af Orden i de færøske Havne.

* * *

Motiver

til ovenstaaende Lovudkast.

Med Henviisning til Motiverne til det
i Tinget indkomne Udkast til Lov om
Fastsættelsen af et Reglement for Over-
holdelse af Orden i Havnen ved Thors-
havn, maa bemærkes, at Forholdene i for-
skjellige Havne paa Færøerne, til Exempel
Trangisvaag paa Sudersø, Vaag paa
Norderøerne og mulig ogsaa andre Havne,
ere saaledes, at der fra disse Steder
kan ventes at blive andraget om Fast-
sættelsen af et Havnereglement, hvorfor
det maa anses for hensigtsmæssigt at fore-
slaa en Lov, som berettiger til ad admini-
strativ Vej at faa Havnereglementer eta-
blerede, uden hver Gang derom at henvende
sig til Lovgivningsmagten. Det maa derhos
præciseres, at der i Havne, hvor Grinde-
fangster indtræffe, ligesaa hvor Havnene
egne sig til Nøtkast, er nødvendigt, at
Myndighederne have Ret til at beordre
Fartøjer flyttede.

I det af Lagtinget i denne Sag ned-
satte Udvalg, Thorshavn den 16de
August 1887.

J. C. Djurhuus. H. C. Müller.
O. P. Effersø. Dione Isaksen.
O. M. Nielsen.

Forslag til Reglement
for Overholdelse af Orden i Havnen ved
Thorshavn.

§ 1.

Til Havnen ved Thorshavn bliver at
regne Farvandet inden for en Linje mel-
lem Skansetangen og Vianæs.

§ 2.

Thorshavns Kommunalbestyrelse an-
tager for Kommunens Regning en paa-
lidelig Mand til som Opsynsmand at holde
Orden med og have det fornødne Tilsyn i
Havnen.

§ 3.

Enhver i Havnen ankommen Skipper
skal uopholdelig melde sig hos Opsyns-
manden og forhale sit Fartøj til det Sted,
som anvises ham af denne.

§ 4.

Havnen maa ikke spærres med Trosser
eller Kjættinger saaledes, at Skibe eller
Baade hindres i til enhver Tid at kunne
komme ind i eller ud af Havnen.

§ 5.

Fartøjer, der oplægges, maa ikke uden
forud indhentet Tilladelse fra Opsynsmanden
eller Kommunalbestyrelsen — og da paa
et nærmere anvist Sted — blive liggende
i Havnen. Overholdes ikke denne For-
skrift, da bortskaffes Fartøjet uopholdelig
paa Fjerens Bekostning.

§ 6.

Tjære, Beg, Farve, Olje og andre let
antændelige Gjenstande maa ikke koges
under Dæk; i Land skal Opsynsmanden,
om ønskes, anviser et dertil passende Sted.

§ 7.

Indstrander et Fartøj i Havnen, kan
Opsynsmanden i Forening med Kommunal-
bestyrelsen forelægge vedkommende en
efter Omstændighederne afpasset Frist,
inden hvilken Arbejdet ved Vragets Bort-
rydning skal paabegyndes for siden uaf-
brudt at fortsættes. Skulde vedkommende
overskride den til Arbejdets Paabegyndelse
forelagte Frist, eller ikke uafbrudt fort-
sætte samme, skal Opsynsmanden anmelde
dette for Kommunalbestyrelsen, der har
at gøre de fornødne Skridt til, at Op-
tagelse af Vraget eller Flytning af samme
uopholdelig finder Sted. For de dermed
forbundne Omkostninger kan Kommunal-
bestyrelsen holde sig til vedkommende
Ejer eller dennes Kommissionær eller
eventuelt gjøre sig betalt i Vraget eller,
for saa vidt dette bortselges, i det for
samme indkomne Pengebeløb.

§ 8.

For saa vidt Havnevæsenet er i Be-
siddelse af Flaader, Blokke, Gier eller
andre Redskaber til Afbenyttelse for de i
Havnen liggende Skibe, og nogen ønsker

at benytte sig deraf, kan han henvende sig til Opsynsmanden, der udlæner samme, og indkræver den derfor bestemte Betaling for Afbenyttelsen, og for mulig paa kommende Skade en passende Erstatning.

§ 9.

Indtil Thorshavns Kommunalbestyrelse har ladet anskaffe Fortøjningskjættinger til Havnen, skal det være de herværende Skibsrederier tilladt selv at holde Fortøjningskjættinger; dog skulle de, der holde slige Kjættinger, naar disse af deres egne Fartøjer ikke benyttes, være pligtige til at udleje dem til andre for en Betaling af 1 Krone pr. Dag, hvilken Betaling tilfalder Ejeren af Kjættingerne.

§ 10.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, uanset om de Kommunen tilhørende Fortøjningsstaber benyttes eller ikke, skal være pligtig til at betale som Havneafgift 5 Øre for hver Register-Ton af Skibets Drægtighed, hvilken Betaling tilfalder Kommunekassen. Herfra undtages de i Thorshavn hjemmehørende Transport- og Fiskerskibe, der have at betale en Kjendelse af indtil 10 Kroner aarlig eller efter pr. Ton, som da i intet Tilfælde maa overstige 1 Øre pr. Register-Ton for hver Tur. I ligeledes undtages de andre Steder paa Lærerne hjemmehørende Transport- og Fiskerskibe, der erlægge 2 Øre pr. Register-Ton for hver Gang, de indkomme i Havnen.

§ 11.

Fartøjer og Baade, som ligge fortojede paa anvist Sted, skulle i paatrængende Tilfælde, f. Ex. ved indtraffende Grindefangst eller ved Sejfangst (Nøtkast), være forpligtede til at skaffe Plads efter Opsynsmandens eller Kommunalbestyrelsens Anvisning.

§ 12.

Ingen Skipper kan udklarere, forinden han ved Attest fra Opsynsmanden, som meddeles uden Betaling, har godtgjort at have betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 13.

Overhovedet har enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, at rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig derved forurettet, har han at foredrage Sagen for Kommunalbestyrelsen, som strax paakjender det opstaaede Spørgsmaal.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorved hans Stilling gjøres kjendelig.

Viser nogen sig opsætslig imod Opsynsmanden eller fornærmer ham under Udførelsen af hans Forretninger, straffes han efter den bestaaende Lovgivning, som bestemmer Straf for slig Adfærd, udvist mod dem, der udføre offentlige Forretninger, v. Straffelov § 100—102. — Paa den anden Side paaligger det Opsynsmanden at behandle enhver med Høflighed.

§ 14.

Overtrædelse af ovenstaaende Forskrifter blive i Almindelighed at ause med Bøder fra 2 til 50 Kroner, for saa vidt de ikke i Følge andre Lovbestemmelser medføre større Straf. I øvrigt har den skyldige i ethvert Tilfælde, hvor der ved Overtrædelse af dette Reglement er sket Skade, at erstatte denne. Den, som ikke kan betale ifalden Bøde eller Skadeserstatning, skal afsones samme.

Alle Bøder for Overtrædelse af dette Reglement tilfalder Kommunekassen.

I alle de Tilfælde, hvor der kun er Tale om Bøder eller Erstatning til Kommunen, er det Kommunalbestyrelsen tilladt at bestemme og affordre de Beløb, som skulle erlægges; er vedkommende ikke tilfreds dermed, afgjøres Sagen ved Retten.

Alle Sager i Anledning af dette Reglement blive, naar der ikke er Spørgsmaal om større Straf end Bøder, at behandle som offentlige Politisager.

Det tillades ingen, som i Følge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningspligt, at bortrejse, forinden han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses for tilstrækkelig.

Dette Reglement træder i Kraft den...

I det af Lagtinget i denne Sag nedsatte Udvalg, Thorshavn den 16de August 1887.

J. C. Djurhuus. H. C. Müller.

O. P. Effersø. Dione Isaksen.

O. M. Nielsen.

Den 23de August foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Djurhuus) gjenneingik Udvalgets Betænkning

og oplæste Løvsforslaget, som ikke gav Anledning til Forhandling.

Derefter behandledes Forslaget til Havnereglement for Thorshavn i følgende Afsnit:

§ 1. gav ikke Anledning til Diskussion.

§ 2. Joensen mente, at Ordet »paalidelig« ikke var fyldestgørende; der burde have staaet »paalidelig Sømand«. Ordføreren oplyste, at Udvalget havde beholdt det oprindelige Udtryk, »paalidelig Mand«, fordi det fandt det urigtigt at binde Kommunalbestyrelsen til at antage en Sømand, naar der mulig kunde findes en anden lige saa dygtig og paalidelig Mand. Isaksen sluttede sig hertil med Bemærkning, at en, der havde været Sømand, kunde være lige saa dygtig hertil, som en, der var det.

§ 3. O. M. Nielsen var ikke fuldt ud enig med Udvalget, idet han fandt det betænkeligt, at en Opsynsmand, som ikke nødvendigvis behøvede at være Sømand, skulde raade for, hvorhen Skipperen skulde hale sit Skib, efter at denne havde kastet Anker paa det Sted, han ansaa for sikrest; og Faren herved var saa meget større, som en uskyndig Kommunalbestyrelse skulde skille Træet mellem Skipperen og Opsynsmanden. Ordføreren mente, at Sen var nødvendig til Ordenens Overholdelse. I øvrigt behøvede den Skipper, der fandt det farligt at forhale sit Skib, ikke at gjøre det, før efter en Retskendelse. O. M. Nielsen mente, at Opsynsmanden burde kommandere Skibet under Flytningen og være ansvarlig for, at det kom til at ligge sikkert. Joensen indsaa, at det var vanskeligere at faa et heldigt Reglement her end andre Steder, hvor der var Bolværker og Kaier. I Skotland f. Ex. kunde kun Navigatorer være »Havnekaptejner«, og selv de underordnede Opsynsmænd maatte være »fuldbefarne«. Thorshavn var som Havn usikker nok i Forvejen, om Faren ikke blev forøget derved, at Skibene undergaves en ukyndig Opsynsmand. Det var ganske vist beklageligt, hvis Skibe kom til at ligge i Vejen for Nøtkast; men der maatte ogsaa tages Hensyn til, at Skibene ikke udsattes for at drive i Land, hvorved der kunde ske Skade baade paa Liv og Gods. Ordføreren hævdede, at Skipperen i saadanne Tilfælde ikke behøvede at lystre, men kunde forlange 2 af Retten udnævnte Skippere til at afgive Skjøn over, hvorvidt han kunde efterkomme Opsynsmandens Befaling. Udtrykket »paalidelig Mand« var det heldigste, da der maaske ikke altid kunde faas en

duelig Sømand, medens der fandtes mange praktiske og erfarne Mænd, der dog ikke havde faaret med Skib som Skippere, Styrmand eller Matroser. Formanden kunde ikke tænke sig andet, end at Opsynsmandens Ordre i Øjeblikket burde efterkommes. Rasmussen ønskede, at man stillede sig klart, hvad der skulde forstaaes ved »Sømand«, om det var en Navigator, fuldbefaren Matros eller Fisker? O. M. Nielsen mente, at Navigatorer ikke altid vare de dueligste Sømand. En Sømand i den Betydning, Ordet her maatte tages, var en Mand, der kjendte til at fortoje et Skib, og som havde faaret med Fartøjer og ankret i forskellige Havne. Han var enig med Formanden i, at Opsynsmanden maatte lystre, men netop derfor gjaldt det om, at han var en duelig Mand. Joensen sluttede sig hertil. Naar man andre Steder kun antog Navigatorer til saadanne Bestillinger, var det næppe, fordi ikke ogsaa andre Sømand kunde være duelige; men for at udelukke enhver, der ikke var Sømand, fra at faa saadan Bestilling. Ordføreren mente, at det ofte kunde være umuligt for Skipperen at ankre efter Opsynsmandens Skjøn, navnlig i Uvejre, da han jo over for Røder og Assurandører var ansvarlig for Skib og Last. Isaksen kunde ikke se andet, end at Bestemmelsen var heldig affattet, skjønt de Medlemmer, der vare af den modsatte Anskuelse, maaske som Sømand vare mere kompetente til at tale herom; dog var han vis paa, at der i Thorshavn fandtes mange, der bedre end adskillige Navigatorer kunde anvise Skibe en hensigtsmæssig Fortøjningsplads. Hvis der nu toges en Sømand til Opsynsmand, hvor lang Tid efter at han var opført med at fare til Søs, kunde han saa gjælde for Sømand? O. M. Nielsen var ikke imod at faa et Havnereglement, men mente, at dette Forslag, som alt andet Menneskeværk, havde sine Fejl. Han vidste ikke, hvor længe en Sømand bevarede sine Egenskaber, men antog dog, at »hvad man i Ungdommen nemmer, man ikke i Alderdommen glemmer«. Af § 13 syntes at fremgaa, at Opsynsmandens Ordre skulde efterkommes. Ved pludselige Vejrforandringer kunde en i øvrigt god Ankerplads blive skæbnesvanger. Der kunde gives Tilfælde, hvor en Skipper ikke vilde udsætte sig for Ubehageligheder ved at vægre sig ved at efterkomme Opsynsmandens Ordre, skjønt denne var uheldig. Paa den anden Side kunde det ofte være vanskeligt at afgive Skjøn over, i hvilke Tilfælde Skipperen havde savnet Grund til

at modsætte sig Opsynsmandens Ordre. Rasmussen mente, at »en paalidelig Mand« var det bedste Udtryk, da herved i dette Tilfælde selvfølgelig maatte forstås: en Mand, der er paalidelig til at forstøje Skibe. Undertiden kunde det være vanskeligt at faa en Sømand; men det turde betragtes som en Selvfølge, at den bedst kvalificerede valgtes. Det var utvivlsomt, at Thorshavnerne i høj Grad fortræddiges ved, at Skibene lagdes paa uhensigtsmæssige Pladser. Z. Nielsen fandt, at Skipperen blev meget prisgiven, navnlig naar man tog Hensyn til § 13, da Kommunalbestyrelsen paa en Maade maatte betragtes som Part i Sagen. Det var en Ulempe, saa vel for Skipperen som for Opsynsmanden, at førstnævnte »uopholdelig skulde melde sig hos Opsynsmanden . . .« Der burde tilføjes: »for saa vidt det ikke i Forvejen er aftalt, hvor Skibet skal ligge«.

§§ 4, 5, 6, 7 og 8 gave ikke Anledning til Diskussion.

§ 9. Z. Nielsen mente, der var en Mangel i Affattelsen af denne §. Det syntes nemlig, som om Ejere af Kjøttinger skulde være uberettigede til at bruge disse, saa snart Kommunen blot havde anskaffet en saadan.

§ 10. Ordføreren oplyste, at Afgiften for udenbys færøske Fartøjer næppe vilde overstige 10 Kr. aarlig.

§ 11. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde anset denne Bestemmelse nødvendig til at forebygge Misforstaaelse. Z. Nielsen sluttede sig hertil, da der ikke havde nogen Sikkerhed for, at Skipper og Skibsejere vilde vise Imødekommenhed.

§ 12. Z. Nielsen henstillede efter Ordene »Ingen Skipper« at tilføje: »som befinder sig i Havnen«. De, som laa udenfor, skulde jo ogsaa have Attest for Udløsningen. Ordføreren mente, at Opsynsmanden ikke kunde have noget at gøre med de Skibe, der laa udenfor. Schrøter henstillede at sige: »udklarer af Havnen«. Formanden paapegede, at der i Stedet for »Havnekassen« burde staa »Kommunekassen«, da der i Følge Forslaget ikke tænktes oprettet nogen særlig Havnekasse.

§ 13. Z. Nielsen fandt det misligt, at Kommunalbestyrelsen skulde paakjende Sager mellem Skipper og Opsynsmand. Da Sø- og Gæsteretssager behandlede hurtigt, vilde det være rettest, at Parterne henvendte sig direkte til Retten. Naar der i Sæns sidste Stykke stod: »opsætsig«, kom man derved nærmest til at tænke paa fysisk Modstand; men Efterladelse af at efterkomme Ordre burde ogsaa straffes.

Formanden: Udvalget havde altsaa virkelig ment, at Skipperen kunde lade være at efterkomme Ordre. Men i saa Tilfælde vilde Overholdelse af Orden i Havnen være umulig og hele Reglementet unyttigt. Ordføreren fremhævede, at Udvalget havde været bange for at sige, at Skipperen skal lystre. Det havde ikke tænkt sig, at Skipperen skulde være ansvarsfri, ellers burde Kommunen indestaa for Erstatning i Tilfælde af Skade paa Skib og Gods. Provsten havde Betænkkeligheder ved, at man vilde indføre et Havnereglement uden nogen virkelig Havn. Det var ikke nok, at Reglementet sagde, at det betegnede Farvand skal betragtes som Havn. Assuranceselskaberne burde ikke lades ude af Betragtning. Naar disse se, at vi ophøje aabent Farvand til Havn med en Havnefoged, som ikke behøver at være Navigatør eller Sømand, tør det være tvivlsomt, om de gaa ind paa at betale Erstatning i Tilfælde af, at der sker Skade paa en saadan Plads; de bør kunne søge Regres hos Havnefogden eller Kommunalbestyrelsen. Der burde træffes mange Sikkerhedsforanstaltninger med Hensyn til Kjøttinger o. l. inden man henvendte sig til Ministeriet. Formanden: Naar Opsynsmanden maatte lystre, vilde Skipperen formentlig være fri for Ansvar. Man maatte derfor enten have en Opsynsmand med fornødne Kundskaber i saa Henseende eller intet Havnereglement. Isaksen mente, det var nok, at Opsynsmanden var en »paalidelig Mand, da her ikke var Tale om at navigere; der kunde dog maaske sættes: »paalidelig søkyndig Mand«. Man hørte ofte Thorshavn betegnet som et aabent Farvand; men i de saakaldte »gode Havne« dreve Skibene ofte i Land af Mangel paa Ankergrund, hvad her ikke var Tilfældet. Det var ikke Meningen med Reglementet, at Kommunalbestyrelsen eller Opsynsmanden skulde gøre dem en Fornøjelse af at flytte omkring med Skibene. Schrøter fremhævede, at Havnen ikke alene var til for Skibene, men for Folket. De fremmede, der ikke vilde holde sig vore Forskrifter efterrettelige, kunde lade være at komme her. Man kunde dog sige, at hvis et Skib led Skade ved en bevislig Fejl fra Opsynsmandens Side, da burde denne eller Kommunalbestyrelsen staa til Ansvar. Ordføreren mente, at Hensynet til Forsigtighed, fordi Havnen ikke var god, ikke kunde udelukke Nyttens af et Havnereglement. Saadanne havde man ogsaa paa Steder, hvor Havnene vare lige saa aabne som her. Rederier og Assu-

randører burde sikres imod at lide Tab som Følge af Reglementet; derfor burde dette ikke være strengere end absolut nødvendigt. Provsten antog, at Thorshavns Kommune vilde komme til at angre, at den havde faaet et Reglement, hvis den skulde erstatte den Skade, der mulig kunde ske som Følge af et saadant. Isaksen vidste ikke, hvorvidt Kommunen vilde kunne idømmes Skadeserstatning; den kunde i hvert Fald ikke være ansvarlig for, at Skibene havde daarlige Ankerkjæder. Man forlangte ikke noget strængt Reglement, men kun, at Folks Interesse, hovedsagelig i Retning af Sej- og Grindfangst, blev beskyttet. J. Petersen forstillede sig, at Ansvar vilde kunne gjøres gjældende mod Skipperen, naar han ikke lystrede, og imod Opsynsmanden, naar denne gav en Ordre, der havde Skade paa Skib eller Gods til Følge. Isaksen mente, at det særlig i 2 Tilfælde vilde være nødvendigt, at Skipperen lystrede strax, nemlig naar der indtræffer Grindfangst og naar Skibene ligge i Vejen for Nøtkast. Schrøter fandt, at naar Opsynsmanden skulde flytte Skibet, burde Skipperen være ansvarsfri, medens denne eller Rederiet burde erstatte det Tab, der fulgte af, at han ikke lystrede. Provsten erkjendte det rigtige i Bestræbelserne for at forebygge, at Enkeltmand kunde hindre flere i at gøre en god Fangst; men Kuren kunde let blive værre end Soten. Manglerne kunde maaske afhjælpes ved et noget kortfattet Reglement. Efter yderligere Udtalelser af Ordføreren og Isaksen udtalte Provsten: Spørgsmaalet om Flytning af Skibe, der laa i Vejen for Grindfangst, vilde kunne ordnes ved en Tilføjeelse til Grindreglementet, saaledes, at en mulig Skade paa Skib og Gods blev erstatet af Grinden. Angaaende Sejfangst, kunde der indføres Bestemmelser i en eventuel Lov om Nøtkast. Efter at Formanden endnu en Gang havde fremhævet Nødvendigheden af, at Opsynsmanden fik den fornødne Myndighed, vedtoges Sagens Overgang til 3dje Behandling enstemmig med 14 Stemmer.

Den 27de August fremlagdes saalydende Ændringsforslag:

a. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag i Sagen Nr. 61 ang. Udfærdigelse af Havnereglementer.

1. Ordene i Udvalgets Lovforslag fra: »Justitsministeriet til »Reglement« udgaa; i Stedet for sættes;

»Justitsministeriet bemyndiges til, efter Indstilling fra Lagtinget og efter at vedkommende Kommunalbestyrelse eller Kommunalforstanderskabets Erklæring er bleven indhentet, at udfærdige Reglementer« o. s. v.

2. Den videre Behandling af foreliggende Udkast, til et saadant Reglement for Thorshavns Vedkommende udsættes indtil en Lov af ovenangivne Indhold er emaneret.

Thorshavn, den 26de August 1887.

L. H. Buchwaldt.

b. Ændringsforslag

til Udvalgets Forslag til Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn.

§ 4.

Ordene »til enhver Tid« udgaa.

§ 10.

Ordene i 2det Punktum »i Thorshavn« udgaa og i Stedet for sættes: »paa Færøerne«.

Paragrafens sidste Punktum: »Ligledes undtages« o. s. v. udgaar.

§ 14.

Ordene »eller Skadeserstatning« i Paragrafens sidste Stykke udgaa.

Thorshavn, den 27de August 1887.

Dione Isaksen.

Samme Dag (27de August) foretoges Sagens 3dje Behandling. Ordføreren meddelte, at Udvalget havde holdt Fællesmøde med Thorshavns Kommunalbestyrelse, som ønskede Reglementet vedtaget omtrent saaledes, som af Udvalget foreslaaet. Lovforslaget maatte betragtes som ønskeligt og nødvendigt ikke alene for Thorshavns, men ogsaa for andre Pladser Vedkommende. — Formandens Ændringsforslag var tilsyneladende ikke meget afvigende fra Udvalgets; dog var Bestemmelsen om, at Reglementerne skulde fastsættes efter Lagtingets Indstilling og Kommunalbestyrelsens eller Forstanderskabets Erklæring, vistnok af væsentlig Betydning. Han

ønskede at høre Formandens Udtalelser om hans Opfattelse af Lagtingets Indflydelse paa Reglementerne, naar Ændringsforslaget blev vedtaget. Andre Steder i Kongeriget plejede Ministeriet vistnok at fastsætte Reglementer efter Indstilling fra Kommunerne. Taleren vilde for sit Vedkommende ikke have noget imod, at Lagtinget fik Bestemmelsesretten. Schrøter takkede Formanden, fordi han ved Ændringsforslaget havde været Lagtingets Medbestemmelsesret. I København vare mange Regler vedrørende Havnevesenet fastsatte ved Lov. Ministeriet var næppe nogensteds eneraadende i slige Sager. Formanden havde ment, at intet Reglement burde fastsættes uden Lagtingets Samtykke. Der var særlig Grund til ikke at lade Kommunalbestyrelsen eller Forstanderskaberne være eneraadende her, hvor der ikke fandtes virkelige Havne; dette syntes ogsaa at fremgaa af det foreliggende Reglementforslag fra Thorshavns Kommunalbestyrelse. Det var tids nok at søge om Reglementets Fastsættelse, naar Loven var vedtagen.

Formandens Ændringsforslag a. 1. sattes først under Afstemning og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer; hvorefter Udvælgets Lovforslag saaledes ændret sattes under Afstemning ved Navneopraab. Ja stemte: Poulsen, Isaksen, Provsten, Effersø, Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Djurhuus, Joensen, Petersen, Rasmussen, Weihe, Olsen, Schrøter, O. M. Nielsen og Formanden. — Müller stemte ikke; Dalsgaard var fraværende. — Lovforslaget var saaledes enstemmig vedtaget med 18 St. Herefter var det fra Kommunalbestyrelsen indkomne Forslag bortfaldet.

Derefter sattes »Udkast til Havnereglement for Thorshavn« under Behandling i Forbindelse med Ændringsforslagene a. 2; og b:

Formanden gjentog sine tidligere udtalte Betænkkeligheder ved det foreliggende Reglementudkast og anbefalede Ændringsforslaget. Ordføreren sluttede sig til Ændringsforslaget, skjønt han nok vilde unde Thorshavn et Havnereglement og dette maaske ogsaa kunde vedtages i Aar. Det var uheldigt, at Forbilledet for nærværende Forslag var fra en god Havn; Kommunalbestyrelsen burde skaffe sig et Reglement fra en daarlig Havn og derefter omarbejde dette Forslag til næste Aar. Effersø beklagede de faldne Ud-

talelser, da Byen led et føleligt Tab for hvert Aar, Sagen udsattes. I daarlige Havne var der mange Ubehageligheder ved Mangel paa Orden. Modvillige Skipper kunde ved at lægge sig i Vejen dels hindre andre Skibe fra at faa god Ankerplads og dels hindre Folk i at gjøre indbringende Fangst. Thorshavns Kommune havde kjøbt Fortøjningsringene ved Havnen af økonomisk Fond, men kunde intet yderligere gjøre i Retning af at sikre Skibene ved Anskaffelse af Fortøjningskjettinger, for Reglementet var fastsat, da Kommunen ikke havde Raad til saadanne Bekostninger, naar der ikke samtidig kunde sikres den Indtægt deraf. En tidligere Amtmand havde ment, at Kommunalbestyrelsen uden videre kunde henvende sig til Ministeriet for at faa et Havnereglement fastsat. Schrøter var paa det rene med, at her trængtes til et Havnereglement, men var uvis om, hvorvidt man gavnede Sagen noget ved at arbejde videre paa den i Aar, dels fordi der endnu ikke forelaa nogen Lov, hvorefter et saadant kunde fastsættes, dels fordi det foreliggende Forslag forekom ham at være noget umodent. Effersø mente, der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt Loven var nødvendig for Fastsættelsen af Havnereglementet for Thorshavn. Det vilde være sørgeligt, om Loven skulde hindre denne By i at faa et saadant. Han ønskede Sagen fremmet allerede i Aar. Hertil sluttede sig Isaksen. Efter yderligere Udtalelser af Ordføreren og Effersø udtalte Formanden, at naar man havde sat Anskaffelse af Fortøjningskjettinger i Forbindelse med den Indtægt, Reglementet vilde foranledige, da syntes denne Indtægt, efter det foreliggende Udkast, at skulle blive saa lille, at den vilde medgaa til Opsynsmandens Løn. Der maatte saa vel her som andetsteds have Lovhjemmel for Fastsættelsen af Reglementer, inden saadanne fastsættes. Fra Reykjavik vilde man vist kunne faa et passende Forbillede til et saadant Reglement. Z. Nielsen antog ikke, at der i og for sig kunde være noget i Vejen for at vedtage Reglementet samtidig med Lovudkastet; men paa den anden Side troede han ikke, at Sagen blev forhalet ved at vedtage Ændringsforslaget, eftersom det foreliggende Forslag næppe var heldigt. Isaksen oplyste, at Kommunalbestyrelsen ikke oprindelig havde tænkt paa at komme til Lagtinget med denne Sag, og at den kun havde gjort det efter Amtmandens Opfordring. Formanden havde oprindelig ikke tænkt paa,

at Reglementet for Thorshavn skulde gaa igjennem Lagtinget, men var nu kommen til en anden Opfattelse af Sagen. Efter at endnu flere Talere havde haft Ordet, gjorde Müller gjældende, at der lige saa vel for Thorshavn som for andre naturlige Havne kunde faas et hensigtsmæssigt Reglement. Sagen havde saa længe været under Overvejelse, at det nu var paa høje Tid at faa den ordnet. Hvis man nu sendte Reglementet ned, vilde Ministeriet kunne paavise mulige Fejl ved det. Efter nogle Udtalelser af O. Jacobsen vedtoges Amtmandens Ændringsforslag A. 2. med 12 St. mod 3. Ja stemte: Poulsen, Provsten, Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, Hentze, J. Danielsen, Wein, Joensen, Petersen, Djurhuus og Formanden. Nej stemte: Isaksen, Müller og Effersø. — Olsen, Schrøter og O. M. Nielsen stemte ikke. Dalsgaard og Rasmussen vare fraværende.

Den 5te September opløstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

I Anledning af et til Tinget fra Thorshavns Kommunalbestyrelse indkommet Udkast til Lov om Fastsættelsen af et Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen ved Thorshavn, ledsaget af Forslag til et Havnereglement, blev der nedsat et Udvalg af 5 Medlemmer.

Ved den afgivne Betænkning, hvortil henvises, foreslog Udvalget et Lovudkast, der skulde gjælde for alle Havne paa Færøerne for derved at undgaa, naar andre Havnereglementer fandtes nødvendige, i hvert enkelt Tilfælde at henvende sig til Lovgivningsmagten.

Under den derefter stedfundne Behandling i Tinget blev den videre Behandling af Reglementet udsat til næste Aar, hvorimod der, efter at et Ændringsforslag til Lovudkastet fra Formanden først var vedtaget, blev med 18 Stemmer for, medens 1 ikke stemte og 1 var fraværende, vedtaget følgende Lovforslag:

»Justitsministeriet bemyndiges til, efter Indstilling fra Lagtinget og efter at vedkommende Kommunalbestyrelses eller Forstanderskabers Erklæring er bleven indhentet, at udfærdige Reglementer for Overholdelse af Orden i de færøske Havne.«

Dette Forslag anbefales ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg at maatte blive ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 5te Septbr. 1887.

L. H. Buchwaldt. J. C. Djurhuus.

Joon Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

End videre vedlagdes Sagen en saalydende Hønstilling fra d'Hrr. Müller og Effersø:

Undertegnede Medlemmer af Lagtinget have vel ikke stemmet mod det af Tinget vedtagne Lovforslag angaaende Havnereglementer for de færøske Havne, men vi have anset det for vor Pligt at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at Thorshavns Kommune ikke staar under Lagtingets Bestyrelse og at Havnevæsenet i Thorshavn alt ved Ministeriets Skrivelse af 2den Februar 1872 er overdraget Kommunen, hvorfor vi nære Tvivl om, hvorvidt Lagtingets Betænkning er nødvendig ved Fastsættelsen af Regler for Havnevæsenet i Thorshavn. For saa vidt vor Tvivl skulde være begrundet, formenes, at Lovforslaget maa omredigeres i den paapegede Retning.

Lagtinget, den 6te Septbr. 1887,

O. P. Effersø. H. C. Müller.

Til
Justitsministeriet.

VIII. Andragende om Anbringelse af et Fyr paa Nolsø.

Den 3dje August fremlagdes saalydende Andragende:

I Aaret 1882 syntes et i mange Aar dybt følt Savn af et Fyr paa Nolsø, hvilket alle interesserede, saa vel handlende som de søfarende, mange Gange forgjæves have anket over, at skulle blive afhjulpet, idet Regeringen i dette Aar sendte Fyringeniør Grove her op for at undersøge Forholdene paa Nolsø med Hensyn til Anbringelsen af det paatænkte Fyr; men uagtet der nu virkelig var en grundet Forhaabning om, at Fyret skulde blive opført, — hvilket gav Lagtinget Anledning til i s. A. for Regeringen at tolke sin Glæde over, at den havde henvendt sin Opmærksomhed paa denne Sag, idet det derhos udtalte det Haab, at Sagen inden altfor lang Tid maatte blive realiseret, — og denne Sag derefter et Par Gange er bleven behandlet i Rigsdagen, har det dog endnu ikke ført til noget Resultat.

Et senere indgivet Andragende fra en Del Skibsførere paa Sudersø m. fl. om, at Fyret maatte anbringes paa Sydenden af denne Ø, skal have ført til, at Sagen nu er fuldstændig standset.

Da der jo kun var Tale om Opførelsen af et Fyr, er det meget beklageligt, at dette Andragende er fremkommet; thi det maa være indlysende for enhver, som har lidt Kjendskab til Færøerne og Besejlingen af dem, at det første og største Savn i saa Henseende kun kan afhjælpes ved et Fyr paa Nolsø, da denne Ø ligger lige for Indsejlingen til Øernes vigtigste Punkt og største Handelsplads, Thorshavn. Desuden vil dette Fyr være en god Vejleder for Fartøjer, som Vinterdag ville søge Nødhavn, da en saadan saa ogsaa om Natten med temmelig Sikkerhed vil kunne søges paa Kongshavn, hvorimod blot et Fyr paa Sydenden af Sudersø væsentlig kun kan tænkes at have Interesse for forbisejende Fartøjer, da der af de Fartøjer, som ere bestemte til Færøerne, næppe en Gang alle, der skulle anløbe Sudersø, ville søge det, endsi de, der ere bestemte til andre Havne; thi lige uden for det Sted, hvor Fyret foreslaas anbragt, ligger flere Skjær i en rivende Strøm c. $\frac{3}{4}$ Mil fra Land. Da der desuden næsten altid Vinterdag er Taage eller diset Vejr omkring Øerne, vil et Fyrs Anbringelse paa dette Sted blive af meget tvivlsom Nytte, med mindre det kunde anbringes paa et af selve Skjærene, hvilket dog næppe lader sig gjøre. En saadan Ulempe er slet ikke til Stede paa Nolsø, da der hverken paa det Sted, hvor Fyret agtes opført, eller der i Nærheden findes noget Skjær eller Grund, der kan være til Gene for Skibsfarten. Tilmed vil ethvert Fartøj, selv om det er kommet nok saa nær Land, inden det opdager Fyret, altid kunne klare sig enten norden om eller sønden om Øen og derfra kunne søge Havn enten paa Thorshavn eller, som alt bemærket, paa Kongshavn, ja endog forbisejende Fartøjer saa vel som de, der ere bestemte til Sudersø, ville sikkert ogsaa staa dem lige saa vel ved at søge et Fyr paa Nolsø som et saadant, der er anbragt paa Sydenden af Sudersø.

I Henhold til det anførte tillade vi os ærbødigt at henvende os til det ærede Lagting med Andragende om, at samme vilde virke hen til, at det Savn, som vi ved Mangelen af et Fyr paa Nolsø saa længe og dybt have følt, snarest mulig maa blive afhjulpet i Lighed med, hvad der er sket i det øvrige Kongerige.

FÆRØERNE, i Juli 1887.

P. Christiansen, Fører af Postdampskibet „Laura“.	H. Mohr, Fører af Kutter „Nordlyset“.	A. P. Larsen, Fører af Skonnert „Johanne Marie“.	O. Svendsen, Fører af Kutter „Hemarin“.
J. M. Restorff, Fører af Skonnert „Frodricksvaag“.	Jens Dam, Fører af Kutter „Lodur“.	J. J. Andreassen, Fører af Kutter „Lark“.	
P. N. Danielsen, Fører af „Delphin“.	Th. J. Skylv, Skipper.	J. K. Hendriksen, Fører af Kutter „Surprise“.	V. Mohr.
H. J. Fænge, Fører af Skonnert „Sonderjylland“.	Jens Olsen.	Jens Mohr, Skibsfører.	
A. W. Restorff.	M. C. Restorff & Snr.	J. Jeremiassen.	E. D. Bærentsen.
J. T. Hansen, Fører af Kutter „Gauntlet“.	Frans Sørensen, s/s „Komny“.	Reginald Oestrom, Manager of The Normal Co. Limited.	
Jacob Lützen.	J. R. G. Hejnesen.	J. P. Evensen.	
A. Boldt, Fører af Postskibet „Thyra“.	Johs. Hanson, Vice KONSUL, Firma: C. F. Simonsens Handel.	Cl. Jacobsen, A. W. Skibsteds Handel.	

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 5te August, vedtoges efter Forslag af Olsen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den næste Dag valgtes: Effersø, Joensen, O. M. Nielsen, Olsen og Schrøter.

Den 27de August fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er der afgivet et til Lagtinget indkommet Andragende fra en Del Skibsførere og Købmænd om, at Tinget vilde virke hen til, at det Savn, som ved Mangelen af et Fyr paa Nolsø saa længe og dybt er følt, snarest mulig maa blive afhjulpet i Lighed med, hvad der er sket i det øvrige Kongerige.

Som det vil være i det ærede Tings Erindring, blev Fyringenør Grove af Regeringen i Aaret 1882 sendt her op for at undersøge Forholdene med Hensyn til Anbringelsen af et Fyr paa Færøerne. Efter endt Undersøgelse foreslog han Regeringen at foranstalte et Fyr opført paa Sydenden af Nolsø. Dette Forslag blev derpaa forelagt Rigsdagen 1882-83, men nægtet videre Fremme i Finansudvalget paa Grund af, at dette ansaa Fyrkontoen for at være saa meget bebyrdet i Forvejen, hvorfor man vilde spare denne Udgift for det Aar.

Senere har denne Sag atter været til Behandling i Rigsdagen, uden at man er kommen til noget gunstigere Resultat.

Det foreliggende Andragende er med Undtagelse af dem, der føre Skibe fra Suderø, underskrevet af samtlige Skibsførere paa Færøerne, samt etid videre af samtlige handlende i Thorshavn m. fl.

At den i Andragendet paaankede Mangel paa et Fyr i høj Grad er til Stede, er hævet over enhver Tvivl, og Udvalget kan derfor ikke andet end paa det indstændigste opfordre Tinget til med sin bedste Anbefaling at indsende Andragendet til Regeringen til videre Fremme, idet man derhos skal udtale, at det forekommer Udvalget, ganske naturligt, at dette Andragende er fremkommet, da det næsten kunde synes utroligt, at en Øgruppe som Færøerne, skjønt den ikke ligger lige paa Vejen, hvorefter den store Masse af Skibe, der passere Nordenden af Skotland, gaar, saa dog saa nær ved den, at de oftere ere blevne forsatte til Øer, endnu i vore Dage skal ligge aldeles uoplyst, medens alle vore Nabolandes Kyster fuldstændig ere oplyste med Fyr, lige saa vel som det øvrige Kongeriges Kyster, der ikke alene

ere belyste, med Fyr og Fyrskibe, men ogsaa med lysende Bøjer for Baade.

Det er saa meget mere beklageligt, som det er hævet over enhver Tvivl, at der næsten hvert Aar indstrander Skibe paa Kysten, hvorom den Masse af Skibsvrag og Tømmer, som aarlig driver her imellem Øerne om Vinteren, bærer et talende Vidnesbyrd.

At der kun sjælden bjærges Menneskeliv, hidrører selvfølgelig fra, at Skibene drive eller sejle ind paa Kysten i de mørke Vinternætter og der øjeblikkelig gaa under i den stærke Brænding, som staar ind paa den, der for en stor Del bestaar af Forbjærg.

Med Hensyn til, hvor Fyret hensigtsmæssigst bør anbringes, skal Udvalget tillade sig at udtale, at vi fuldstændig kunne tiltræde, hvad der i Andragendet findes anført, idet vi derhos maa tilføje, at den Omstændighed, at saa vel Fyringenør Grove som de 3 Førere af Postskibene, der paa deres 12 Rejser fra Danmark paa de 7 først anløbe Suderø, foreslaa Fyret anbragt paa Nolsø, maa tillægges en betydelig Vægt.

At anlægge Fyret paa Sydenden af Suderø kan formentlig kun have Hensyn til forbisejlende Fartøjer; men da, som bemærket i Andragendet, der lige udenfor det Sted, hvor Fyret foreslaas anbragt, ligger flere Skjær c. $\frac{1}{4}$ Mil fra Land, ville de forbisejlende saa vidt mulig undgaa at komme Færøerne nær paa den Kant, saa meget mere, som der ikke der i Nærheden findes nogen Havn, som de i paakommende Tilfælde kunne søge; thi paa dette Sted er den syd og vester paa gaaende Strøm den fremherskende, hvorfor det er meget vanskeligt at naa de paa Øens Østside værende Havne, hvorimod de Skibe, der komme imod Landet længere nord paa den østlige Side af Øerne, ville have en uvurderlig Gavn af et Fyr paa Nolsø.

Efter det saaledes anførte, tillader Udvalget sig at foreslaa det ærede Ting at vedtage:

Tinget tillader sig paa det varmeste at anbefale Andragendet til det høje Ministeriums gunstige Forsorg, idet man derhos skal udtale det Haab, at det ommeldte Fyr, hvortil der er saa følelig Trang, snarest mulig maa blive opført.

Lagtingssalen, den 27de August 1887.

C. Olson. O. P. Effersø.

Olaus M. Joensen.

Med Reservation:

J. H. Schrøter. O. M. Nielsen.

Den 29de Avgust foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Olsen) gennemgik Betænkningen. Udvalgets Indstilling var grundet paa Udtalelser af Fyringenør Grove og andre sagkyndige. — Ved personlig Henvendelse til Ministeriet havde Taleren erfareet, at paa Grund af et fra Suders indkommet Andragende vilde intet blive foretaget ved Sagen, før der forelå en Udtalelse fra Lagtinget. I de senere Aar var der af Rigsdagen bevilget saa betydelige Summer haade til nye Fyr og til selvlysende Bojer, at vi ikke behøvede at nære Betænkneligheder ved at andrage om en saadan Bevilling. Dog havde 2 af Udvalgets 5 Medlemmer underskrevet »med Reservation«, uagtet det ene af disse Medlemmer tidligere her i Tinget havde indbragt Forslag om at takke Regeringen for den Interesse, den havde vist for Sagen. O. M. Nielsen havde underskrevet »med Reservation« dels fordi han ikke var enig med de andre Udvalgsmedlemmer i, at Finansudvalget i Samlingen 1882—83 havde foreslaaet denne Udgift strøgen alene »paa Grund af, at det ansaa Fyrkontoen for at være meget bebyrdet i Forvejen«; der var ogsaa anført en anden Grund for Nægtelsen, nemlig, at Sagen var for lidt oplyst; at dette var Tilfældet, syntes ogsaa at fremgaa af Ministerens Udtalelser; — dels fordi Taleren mente, at Lagtinget ikke var kompetent til at bedømme, hvor Fyret skulde staa. Man burde i denne Sag, som i saa mange andre, indhente Erklæringer, for ogsaa at høre deres Mening, der ikke ønskede Fyret anbragt paa Nolsø. At vi trængte til et Fyr, kunde alle blive enige om. I Andragendet anførtes, at et Fyr paa Sydenden af Suders kun vilde være til noget Gavn for de Skibe, der anløb denne Ø. Blev Fyret imidlertid, som paatænkt, et 1ste Klasses Fyr, vilde det formentlig i nogenlunde klart Vejr kunne ses i en Afstand af 5 Mil. saa de Skibe, der ankom til Færøerne fra Skotland og Shetland eller fra København »gennem Hullet«, almindeligvis vilde se Fyret, selv om de vilde til Thorshavn. Naar der var anført, at et Fyr ved Sumbø ikke vilde vejlede Skibe til nogen sikker Havn, vilde han minde om, at en saadan fandtes c. 1/4 Mil fra det Sted, hvor Fyret tænktes anbragt. Vel var Strømmen haard ved Suders, men den løb dog ikke paa Land, og Fyret vilde lyse langt ud over »Munken«. Ogsaa ved Nolsøen kunde Strømmen volde Ubehageligheder, hvad man nu syntes at ville se hørt fra; saaledes ville Skibe, der sejlede efter Sydenden af

Nolsø, let i stille Vejr blive satte vester paa gennem Skopenfjorden, hvor nylig et Skib var drevet i Land paa Hestø. Naar der anførtes, at et Fyr paa Nolsø vilde være til Gavn for alle Skibe, der anløb Færøerne, vilde dette næppe holde Stik. Selv om Fyret paa Nolsø kunde ses 5 Mil, vilde det ikke være synligt længere syd paa, end til Lille Dimon, og det endda ikke helt ind til Øen; thi Skaalhoved kom i Vejen. De Skibe, der skulde til Suders, vilde saaledes komme til fuldstændig at sejle i Mørke; her vilde Taleren minde om, at af alle færøske Fartøjer hørte de 12 hjemme paa Suders, og saa ydte ham bekjendt, kun 14 nordenfjords. For forbisejlende Skibe vilde et Fyr paa Sydenden af Suders være at foretrække; vilde man derimod særlig lægge Vægt paa et Fyr til Gavn for alle Skibe, der besejle Færøerne, maatte man snarere henvende Opmærksomheden paa Skaalhoved. Her fra vilde et 1ste Klasses Fyr kunne lyse imod Nord til Bordnæs og ind til Kongshavn, gennem Nolsøfjorden op til Gliversnæs; imod Vest gennem Hestøfjorden og imod Syd til Indsejlingen til Vaagsfjorden. Naar man lagde saa megen Vægt paa Ingeniør Groves Erklæring, antog Taleren, at denne var sendt her op for at undersøge, om et Fyr kunde anbringes paa Nolsø, og at han derfor ikke nærmere havde undersøgt, om Fyret ikke bedre kunde anbringes paa en anden Ø. De fleste af dem, der havde underskrevet nærværende Andragende, vare »Part i Sagen«; i øvrigt havde en af disse over for Taleren udtalt, at det ikke var ham særlig om at gjøre, at saa Fyret paa Nolsø. Schrøter mente ogsaa, det var uimodsigeligt, at vi trængte til et Fyr; men Lagtinget burde ikke her paatage sig at optræde som sagkyndig; thi det var det ikke. Den eneste af Tingets Medlemmer, der havde ført Skib, var foregaaende Taler. Marineministeriet havde ikke forlangt nogen Udtalelse fra Tinget, som burde vogte sig for, for meget at gjøre denne Sag til et færøsk Spørgsmaal. Sagen havde mødt Modstand ikke alene i Folketinget, men ogsaa i Landstinget; derfor burde Tinget være meget varsomt med sine Udtalelser. Dette var Grunden til, at Taleren havde underskrevet Betænkningen »med Forbehold«. Ordføreren vilde ikke udgive sig for sagkyndig. I Udvalgsbetænkningen havde man kun holdt sig til, hvad der forelå fra Fyringeniøren og Andragerne; disse sidste havde anført, at et Fyr paa Sydenden af Suders væsentligst vilde være til Nytte for forbisejlende Skibe.

Naar en foregaaende Taler (O. M. Nielsen) havde beregnet Fyret til at kunne lyse i 5 Miles Afstand, vilde Taleren gjøre opmærksom paa, at man ogsaa havde Fyr, der lysede 6 Mil. Et Fyr, der kun kunde lyse i 5 Miles Afstand, vilde ikke fra Skaalhoved kunne gavne ved Indsejling paa Sudersø. Om der end paa denne Ø fandtes 12 Skibe mod 14 nordenfjords, blev der dog nordenfjords, indført langt flere Varer. Taleren vidste nok, at der gjordes Forsøg paa at gjøre Sudersø til Færøernes Midtpunkt. I Analogi hermed kunde Taleren have talt for et Fyr paa Fuglø; men han vilde ikke gjøre det, fordi han ikke fandt Stedet hensigtsmæssigt. Saa vel Fyringeniereren som Andragerne, deriblandt Postdampskibsførerne, der paa 7 af 12 Rejser først anløb Sudersø og blandt hvilke fandtes en Marineofficer, havde udtalt sig for Nolsø som det mest passende Sted. Selv paa Sudersø syntes man nu at være i Tvivl om, hvorvidt det var heldigt at have Fyret paa denne Ø, eftersom der nu var fremkommet Forslag om at sætte det paa Skaalhoved, hvilket Sted Taleren ikke fandt heldigt; thi anbragt paa Toppen, vilde Fyret staa for højt, og længere nede kunde det næppe anbringes, og i ethvert Fald vilde det her næppe lyse langt mod Vest og Syd. Vel kunde Skibe drive i Land paa Hestø o. fl. Steder, det kunde ogsaa ske inde i Havnene; men det var dog værre at drive i Land, hvor der, som ved Sudersø, var fuldt af Skjær. At Schrøter nu var imod, at Fyret blev anbragt paa Nolsø, var noget ufatteligt, eftersom han tidligere havde arbejdet for at faa det der. Efftersom havde som Medlem af Udvalget søgt at stille sig klart: 1, om Fyret var nødvendigt; 2, hvor det burde staa; 3, om Lagtinget havde noget med Sagen at gjøre. Det første af disse Spørgsmaal vare alle enige om, at besvare med »Ja«. Med Hensyn til det andet Punkt, havde Ingeniør Grove sagt, at det var en Selvfølge, at Fyret maatte staa paa Nolsø, Skaalhoved var for højt og Sydenden af Sudersø kunde der ikke være Tale om, da Munkene skræmmede Folk fra at komme der. Marineofficererne havde, paa en Undtagelse nær, udtalt sig for Nolsø, og alle sefærende vide, at Skibe, der søge ind til Sydenden af Sudersø, ere udsatte for at drive vesten om Øen. Stod Fyret paa Skaalhoved eller Nolsø, vilde alle Skibe kunne holde sig østen for Landet. Det førstnævnte af disse Steder vilde vistnok være det Heldigste, hvis det ikke laa for højt; men det gjorde det netop. Et Fyr paa Hammershus, der

stod 310 Fod over Havet, havde maattet nedlægges, fordi det i diset Vejr ikke lyste ud over Havet. Hvad det sidste Punkt angik, mente Taleren, at der var Grund for Tinget at anbefale Andragendet. Det var for Resten mærkeligt, at vor tidligere Folketingsmand ikke havde taget Ordet i denne Sag, da Finansudvalgets Ordfører i sin Tid havde sagt, at han havde faaet værdifulde Oplysninger i Sagen. Hvor disse vare komne fra, var let at gætte. Provsten bemærkede, at naar Ordføreren havde oplyst, at Ministeren var i Tvivl og ønskede en bestemt Udtalelse om, hvor Fyret skulde staa, da var det et Spørgsmaal, om ikke en Udvalgsbetænkning, der ikke gav noget Vink i saa Henseende, var unyttig, og om man ikke gjorde klogest i at udsætte Sagen for at indhente Oplysninger. Der var talt om, at naar der kun skulde opføres et Fyr til Vejledning for de Skibe, der besejle Færøerne, vilde Skaalhoved være den naturligste Plads; var det for højt at anbringe Fyret paa Toppen, kunde der vel næppe være noget i Vejen for at anbringe det længere nede paa Siden af Bjergene. Naar Sagen betragtedes fra et upartisk Standpunkt, syntes meget at tale for et Fyr paa Skaalhoved. O. M. Nielsen havde ikke villet optræde som Autoritet med Hensyn til, hvor højt Fyret skulde staa og hvor langt det kunde lyse; men naar Ordføreren i et Udvalgs møde havde ment, det kunde ses i 6—8 Miles Afstand, antog han, at det selv i mindre klart Vejr vilde kunne ses i 5 Miles Afstand. Taleren vilde ikke ophøje Sudersø fremfor andre Pladser paa Færøerne, men havde kun villet imodsigte nogle fejlagtige Paastande. Faktum var, at Skibe, der kom ind ved Bøen for at søge til Thorshavn, ofte af Strømmen førtes vesten om. Taleren havde dernæst fremsat en Hensætning, der maaske kunde være værdig til Overvejelse. Naar man saa meget beråbte sig paa Dampskibskaptejnorne, var det muligt, at nogle af disse ikke havde været uvillige til at underskrive et Andragende om at faa Fyret paa Sudersø. Schrøter fandt det underligt, at man vilde beskyldte ham for at arbejde imod et Fyr paa Nolsø; han havde hverken talt for eller imod det; men han maatte stadig fastholde, at Lagtinget ikke burde paatage sig at være Overdommer over de sagkyndige, som vare uenige. Taleren havde tidligere tænkt paa Skaalhoved, og Lagtingsmand Dalsgaard havde ment, at der ikke saa ofte var Taage her som paa Nolsø og havde lovet at anstille lagttagelser i

saa Hensende. Vanskelighederne ved Højdeforholdene kunde man maaske komme ud over ved Hjælp af Nutidens ypperlige Sprængstoffer. Provstens Forslag var værd at tage under Overvejelse. Taleren havde som Folketingsmand ikke villet blande sig i Debatten om denne Sag, da han var bange for, at dette kunde skade Sagen; men han havde heller ikke givet Finansudvalget de Oplysninger, som dets Ordfører havde sigtet til. Ordføreren havde ikke sagt, at Ministeren sagde sig at være i Tvivl om, hvor Fyret skulde staa, men at »man var i Tvivl«. Hvad vilde man vinde ved at udsætte Sagen? Skulde Lagtinget gaa til Skaalhoved for at anstille Undersøgelser? Foruden det ærede Medlem fra Sudersø (O. M. Nielsen) var her ogsaa et andet Medlem (Joensen), som lige saa længe havde faret til Søs, men dog ikke havde nogen Betænkelighed ved Udvalgets Forslag. De af sidste Taler omtalte Iagttagelser af Taagen fik ingen Betydning, uden der ogsaa blev anstillet Iagttagelser paa Nolsø, da fjernere Fjeldtoppe altid viste sig mere taagede end de nærmere. Effersø mente, at Provstens Forslag var meget ubestemt. Hos hvem skulde vi søge Oplysninger? Hvem skulde bekoste det? og hvo skulde bedømme de indkomne Oplysninger? Petersen mente, at hvis Taleren var om 3 Fyr, burde vi have et paa Sydenden af Sudersø, et paa Svinø eller Ruglø og et paa Nolsø eller Skaalhoved. For den stedlige Skibsfart maatte Nolsø foretrakkes, da et Fyr her vilde lyse længere nord paa, — syd paa vilde der vel ikke være saa stor Forskjel. Djurhuus fremhævede, at her forelaa et Andragende fra sagkyndige, som havde anmodet Lagtinget om at fremme Sagen videre. Da Lagtinget tidligere havde anbefalet Sagen, var det inkonsekvent at sige, at det nu ikke maatte have nogen Mening om den. Taleren indbildte sig gennem andres Erfaringer at have faaet lidt Sagkundskab; han var i 30 Aar kommen i Berøring med mange Skibsførere, som alle havde beklaget, at her ikke fandtes noget Fyr; de havde ogsaa alle været enige om, at det burde staa paa Nolsø. Den færøske Fyrsag kunde betragtes som et internationalt Spørgsmaal. Andre Magter vilde kunne gøre Fordring paa, at Danmark anbringer Fyr paa Færøerne; et saadant Tilfælde var indtruffet nede, idet Tyskerne havde forlangt et Fyrskib anbragt paa et nærmere betegnet Sted. Da man næppe kunde faa flere Oplysninger ved at udsætte Sagen, var det heldigst, at

Tinget vilde anbefale den i Aar. Isaksen havde hørt en Kjøbmand, der havde gjort flere Udenlandsrejser f. Ex. til Liverpool; udtalte, at det vilde være en Ulykke at faa et Fyr paa Sydenden af Sudersø. Paa »Isle of man« og den irske Kyst vare store Fyr nedlagte, fordi de ledede Skibene ind paa udenfor liggende Skjær. Det samme vilde formentlig være Tilfældet ved et Fyr ved Sumbø, naar det skulde bruges som Anduvningsfyr. Taleren havde ikke nogen Mening om, hvorvidt Skaalhoved vilde være nogen heldig Plads for et Fyr; men naar et Medlem fra Sudersø, som stadig udtalte, at enhver vilde »hale til sig«, havde anmodet et Medlem fra Sandø om at anstille Iagttagelser, maatte han, uden at Taleren i øvrigt tvivlede om vedkommendes Tingmands Hæderlighed, ikke have ladet ude af Betragtning, at disse Iagttagelser mulig kunde paavirkedes af Ønsket om at faa Fyret i Iagttagerens Nærhed. Hertil bemærkede Schrøter, at et Fyr paa Nolsø vilde være meget hensigtsmæssigt ved Indsejlingen til Skaalevig. Den Gang Lagtinget før udtalte sig om denne Sag, forelaa kun én Udtalelse fra de sagkyndige; gaaende ud paa at faa et Fyr paa Nolsø; nu derimod forelaa én, efter Sigende af 30—40 sagkyndige underskreven. Udtalelse om, at et Fyr paa dette Sted kun vilde have lokal Interesse, medens Underskriverne af det her foreliggende Andragende udtalte, at det netop vilde have stor Betydning for forbisejlene. O. M. Nielsen havde ikke hævdet, at Sudersø var det heldigste Sted for Anbringelsen af et Fyr, men kun, at et Fyr her vilde være til mere Gavn for de forbisejlene. Skjønt et Par Talere ikke syntes at ville indse det, maatte han hævde, at et Fyr paa Skaalhoved vilde gøre langt mere Gavn ved Indsejlingen til Sudersø, end et paa Nolsø. Provsten havde kun henkastet en Tanke for at gjøre sit til, at vi kunde faa et Fyr. Det vilde utvivlsomt gavne Sagen, naar der efter den megen Strid om de to Punkter kunde findes et tredje, som maaske ved nærmere Undersøgelse viste sig heldigere for begge Parter. Rasmussen mente, at man ikke lagde tilstrækkelig Vægt paa, om der i Fremtiden kunde ventes flere Fyr eller om man skulde blive staaende ved det ene. Et Fyr paa Skaalhoved vilde mulig hindre, at man senere fik Fyr paa Sudersø, hvad Nolsøfyret ikke vilde gøre. Der kunde være noget, der talte for at udsætte Sagen; men »mens Græsset gror, dør Hørsen« etc. Efter yderligere Udtalelser af Effersø,

O. M. Nielsen, Rasmussen og Isaksen udtalte Joensen, at han efter den megen Talen frem og tilbage endnu var af samme Mening, som da han underskrev Betænkningen. Man havde jo Fyringenisørens, Marineofficerers og mange Skibsføreres Erklæring at holde sig til. Z. Nielsen foreslog Sagens Overgang til 3dje Behandling, som derpaa enst. vedtoges med 16 Stemmer.

Den 1ste September foretoges Sagens 3dje Behandling. Ordføreren anbefalede Udvalgets Forslag. Djurhuus anbefalede Sagen. Schrøter henholdt sig til sine tidligere Udtalelser. Hentze havde ved 1ste Behandling fraraadt at indlade sig paa, hvor Fyret skulde staa, og vilde indrette sin Afstemning derefter.

Udvalgets Forslag sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab. Ja stemte: Poulsen, Isaksen, Provsten, Müller, Effersø, Jacobsen, M. Danielsen, Z. Nielsen, J. Danielsen, Weihe, Joensen, Petersen, Rasmussen, Djurhuus, Olson og Formanden. — Hentze, Schrøter og O. M. Nielsen stemte ikke. Dalsgaard var fraværende. — Udvalgets Forslag var saaledes enstemmig vedtaget med 16 St.

Den 8de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Fra saa godt som samtlige Skibsførere paa Færøerne, undtagen fra Suderø, samt fra Førerne af Postskibene og en Del Kjøbmænd i Thorshavn har Lagtinget

modtaget et Andragende om, at der snarest mulig maa blive opført et Fyr paa Nolsø, da der længe har været en dybt følt Trang til et saadant, hvilket Andragende blev overgivet til et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Den af Udvalget afgivne Betænkning, der af de to Udvalgsmedlemmer fra Suderø er underskrevet med Reservation, gaar i det hele ud paa at anbefale Andragendet, idet hele Udvalget er enigt i, at Oprettelsen af et Fyr paa Færøerne er en absolut Nødvendighed, og den Omstændighed, at Nolsø af Fyringenisøren er udset som den heldigste Plads for Fyrets Anbringelse, og at de 3 Førere af Postskibene, uagtet de paa 7 af deres 12 Rejser fra Danmark til Færøerne først anløbe Suderø, dele denne Anskuelse, har bestyrket Udvalget, paa de to reserverende Medlemmer nær, i sin Opfattelse af, at Fyret heldigst anbringes paa Nolsø.

Sagen, der har været underkastet 3 Behandlinger i Tinget, uden at der er fremkommet noget Ændringsforslag, blev vedtaget den 1ste dennes med 16 Stemmer; 3 stemte ikke og 1 fraværende.

Da denne Sag uomtvistelig er af stor Vigtighed, maa Tinget paa det varmeste anbefale den til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 8de September 1887.

L. H. Buchwaldt. O. P. Effersø.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

IX. Besværing over paalignet Kommuneskat.

Den 8de Avgust fremlagdes en af Lagtingsmand J. Danielsen og dennes Søn, D. P. Danielsen, af Velbestad, indgiven Besværing over den dem for Aaret 1886 — 87 paalignede Kommuneskat.

Ved Sagens foreløbige Behand-

ling, den 10de Avgust, vedtoges, efter Forslag af J. Danielsen, at henvise Sagen til Udvalget for Amtsfattikkassen og de kommunale Sager, som afgav følgende, den 27de Avgust fremlagte,

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg har været henvist en af Kongsbonde Johs. Danielsen og Søn, D. P. Danielsen, af Velbestad til Tinget indgiven Besværing over, at den dem for Aaret 1886—87 paalignede Formue- og Lejlighedsskat formentlig er for høj. Udvalget har i denne Sag delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet, Olsen, Petersen og O. M. Nielsen, har ikke troet at kunne foreslaa at give Klagerne noget Afslag i den dem for Aaret 1886—87 paalignede Kommuneskat, idet vi gaa ud fra, at de Lagtinget foreliggende Oplysninger ikke ere saa fylde, at der paa dem kan bygges noget bestemt Skjøn. Vel have Klagerne i deres Klage til Lagtinget angivet, at deres huslige Omstændigheder have været af den Beskaffenhed, at deres Skatteevner derved betydelig ere blevene forringede, saa at de mene at kunne sammenligne deres Skatteevne med den bedst stillede af Bønderne paa Velbestad; men da de aldeles ikke have opgivet deres Indtægter eller den Skatteydere, hvormed de have sammenlignet dem, foreligger der ikke noget positivt Grundlag, hvorefter en Skattenedsættelse kan foretages, saa meget mindre, som Forstanderskabet heller ikke giver nogen Oplysning om, hvor stor Indtægt det har anslaaet Klagerne eller den Bonde, de have sammenlignet dem med, at have haft, men blot fastholder, at den paa Klagerne ansatte Skat ikke er for høj.

I Henhold til det anførte tillader Flertallet sig at foreslaa det ærede Ting at vedtage at svare:

Da hverken den af J. Danielsen og D. P. Danielsen indgivne Skatteklage eller Forstanderskabets Svar derpaa indeholde saadanne Data, at Tinget derefter kan have nogen bestemt Mening om, hvorvidt den paa Klagerne for 1886—87 lignede Skat er for høj eller ej, ser man sig ikke i Stand til at foretage nogen Forandring i den.

Mindretallet, Müller og M. Danielsen, maa efter det Kjendskab, vi have til Kirkebo Sogns Skatteyders Formue og Lejlighed, og efter at vi have overvejet Ligningen for 1886—87, som vi have gjort os bekendt med, holde for, at Kongsbonde Johannes Danielsen og D. P. Danielsen, deres anførte Grunde for, at de tro dem for højt beskattede, ere overbevisende for os, og

at Forstanderskabets Motiver for Ansættelsen forekomme os mindre holdbare.

Vi tro saaledes, at den af Forstanderskabet anførte Grund, at Klagerne have været forholdsvis lavt ansatte i Skat i de nærmest foregaaende Aar, ikke bør have nogen Indflydelse paa Ligningen for det paagældende Aar, selv om det var godtgjort, at sligt havde fundet Sted.

De øvrige af Forstanderskabet anførte Grunde kunne vi heller ikke tiltræde; men selv om disse skulde have faaet nogen Indflydelse paa Ansættelsen saaledes, at Klagerne kun have været opførte i samme Forhold til andre, som tidligere, maatte deres opgivne Udgifter og de ved Sygdom foranledigede ugunstige Husomstændigheder kunne begrunde en Nedsættelse i Skatten.

Vi tillade os derfor at indstille:

at Kongsbonde Johannes Danielsen og D. P. Danielsen deres Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1886—87 nedsættes med 5 Kroner.

I Udvalget for Amtsfattigkassen og de kommunale Sager, Thorshavn den 27de Avgust 1887.

C. Olsen. M. Danielsen.

O. M. Nielsen. J. Petersen.

H. C. Müller.

Den 31te Avgust foretoges Sagens endelige Behandling. Flertallets Ordfører (Olsen) gennemgik Sagen og Flertallets Indstilling. Müller (Mindretallets Ordfører): Mindretallet mente sig at være saa meget bekendt med Skatteydernes Formuesomstændigheder i vedkommende Kommune, at det paa Grund af dette Kjendskab turde foreslaa en Nedsættelse. Det var vanskeligt at opgive sine egne Indtægter, og endnu vanskeligere var det for Klagerne at opgive andre Skatteyders Indtægter med bestemte Tal. Det, at Forstanderskabet tidligere havde sat disse Personer for lavt i Skat, berettigede ikke til nu at foretage en forholdsvis Forhøjelse. Herpaa grundede Mindretallet sin Indstilling. Olsen hævdede, at det var Klageres Pligt at oplyse Sagen. Vel havde flere Forstanderskaber affattet Fortegnelser over Skatteyders formodede Indtægter; men dette var ikke paabudt ved Lov. Naar Mindretallet mente, at Forstanderskabet havde svaret, at Klageren tidligere havde

været for lavt ansat, var dette ikke korrekt; der stod nemlig: »forholdsvis lavt». Man betvivlede ikke Klagerens Hæderlighed; men Lagtinget burde ikke afsige en Kjendelse, før det var overbevist om, at den var rigtig. Müller havde opfattet »forholdsvis», som om det var i Forhold til de øvrige Skatteyder. Forstanderskabet burde have opgivet, efter hvilken Norm det havde lignet. Dets Opgivelse af Klagerens Odelsjord var, efter det oplyste, for høj. Forstanderskabet burde være pligtigt til at ansætte Formuesomstændighederne i Penge, i Stedet for at føje Klageren af med at sige: »Vi have ikke skjønnat fejl». Lagtinget maatte være lige saa berettiget til at skønne som Forstanderskabet. Schrøter maatte tiltræde den sidste ærede Talers Opfattelse, idet han mente, at Retten til at indgive Skatteklager til Lagtinget var bleven illusorisk. Af det foreliggende kunde man ikke have nogen Mening om Sagen; Skylden herfor laa vel til Dels hos Klagerne, men hovedsagelig hos Forstanderskabet. Tinget burde i saadanne Sager indhente fuldstændige Erklæringer. Klageren havde vistnok intet imod at opgive sine Indtægter; en saadan Erklæring burde Forstanderskabet have aføsket ham og saa tillige have givet Oplysninger om deres Indtægter, som han havde sammenlignet sig med. Angaaende Ønskeligheden af en bestemt Skala at ligne efter, vare Meningerne delte; Lagtinget havde i sin Tid nægtet at give Regler herfor. Han ønskede Sagen udsat for at indhente Oplysninger. M. Danielsen mente, at Forstanderskabets Erklæring, hvis Hovedindhold syntes at være, at Klagerne skulde bære den dem paalignede Skat, fordi Forstanderskabet vilde have det saa; haltede. Forstanderskabets Opgivelse af Klagerens Odelsjord var faktisk urigtig. Naar det blandt Klagerens Indtægter havde anført Jordehval, da fik den Mand, som Klageren havde sammenlignet sig med, ogsaa Jordehval. Denne Mand havde gode Husomstændigheder og et Fæstø, der var lige saa stort som Klagerens. Klagerens Handelsforretning, som kun havde bestaaet i 2 Aar, kunde paa Grund af de i disse Aar nedgaaende Priser paa færøske Produkter ikke have givet synderlige Indtægter. Derimod havde et af Forstanderskabets Medlemmer (paa Hestø) haft Handel i flere Aar og havde tillige arvet en saa stor Formue, at man næppe fejlede ved at henregne ham til en af Færøernes største Kapitalister. De tre Kongsbønder, Kla-

geren havde sammenlignet sig med, havde tilsammen 16 Marker Jord, medens han kun havde 6, og dog var deres Skat tilsammenlagt ikke større end hans. Det var besynderligt, at Forstanderskabet beregnede Klageren betydelige Indtægter af hans mange Arbejdsfolk, naar det et andet Sted anførte, at hverken Jorddyrkning eller Fiskeri, paa Grund af de daarlige Tider, gav synderligt Udbytte. Petersen mente, at det var muligt, at den af forrige Taler nævnte Mand paa Hestø var temmelig lavt ansat, men han havde Klageren ikke sammenlignet sig med. Netop i Tider, hvor Indengaardsjorden gav lidt Udbytte, var der Fordel ved at eje Odelsjord i andre Bygder. Det var vanskeligt at bedømme, om en Mand havde 5 Kr. for meget i Skat eller ej; men naar man mente, at Kirkebø Sogn var forholdsvis højt beskattet, syntes det ikke at være for meget for den næststørste Skatteyder at betale saa meget, som en Skolelærer med en Løn paa 400 Kr. aarlig betalte i andre Sogne. Poulsen: Man var som sædvanlig ved Behandlingen af den Slags Sager kommen ind paa, at Forstanderskabet havde baaret sig galt ad. Det var ejendommeligt for de fleste Skatteklager, at Klagerne syntes at ville undgaa at give Oplysninger. Her havde Forstanderskabet oplyst, at Klageren efter dets Mening havde 4 Marker Odelsjord; dette besvarede med et blot »Nej», uden at der gaves nogen som helst Oplysning om, hvor meget der manglede i 4 Marker. Hvis Klagen havde indeholdt nogen Oplysning, vilde Forstanderskabet vistnok ogsaa have givet saadanne. Det var en egen Sag for Lagtinget at indlade sig paa at vurdere Skatteevnerne, da i de fleste Tilfælde meget faa af Medlemmerne kjendte noget dertil. Effersø fandt det uheldigt, at alle Skatteklager bleve afviste i Tinget, fordi Forstanderskaberne undlod at opgive de Grunde, paa hvilke Ligningen var bygget. Ordføreren havde sagt og ment, at baade Klageren og Forstanderskabet havde handlet fejl. Effersø mente, at Lagtinget var berettiget til at dømme efter Skjøn, og da her tydeligt forelaa, at Klageren det paagældende Aar havde haft saa daarlige Husomstændigheder, at disse burde betinge en Nedsættelse, var dette tilstrækkeligt for Tinget til derefter at foretage en saadan. Hertil bemærkede Ordføreren, at Klagerens daarlige Husomstændigheder mulig kunde opvejes ved Handelsindtægterne, som maaske ikke før havde været Gjenstand for Beskatning. Petersen mente, at Forstanderskabet

maatte være bedre i Stand til at skjønne Skatteevneme end Lagtinget. Müller mente, at M. Danielsen havde givet alle de Oplysninger, Tinget kunde ønske sig. Schrøter udtalte, at Forstanderskaberne i Reglen vare tilbøjelige til at holde paa Ligningen, selv om de fik Oplysninger, som viste, at den var urigtig. Man havde ventet, at alle Oplysninger ville blive modtagne med Taknemmelighed; men Tiden havde vist, at enhver Udtalelse imod Skatteligningen blev opfattet som en Fornærmelse. Modens man ikke af enhver Skatteyder kunde forlange, at han skulde være i Stand til at give tilstrækkelige Oplysninger, burde Forstanderskaberne kunne oplyse, hvorfor Ligningen var affattet som den var. Han vilde stille et Ændringsforslag. M. Danielsen mente, at Klageren godt kunde have sammenlignet sig med den omtalte Mand paa Hestø, hvorved det uheldige i Ligningen endnu tydeligere vilde være blevet fremhævet. At den største Skatteyder i Sognet mulig var forholdsvis højere beskattet, vedkom ikke Klageren. En fattig Skatteyder, som skulde specificere sine Indtægter, vilde ofte være nødt til at betale mere for Medhjælp herved (naar han selv ikke kunde skrive), end hele hans Skat beløb sig til; derimod raadede Forstanderskabet altid over saa megen Skrivekyndighed, at det burde kunne specificere Indtægterne og meddele Klageren, hvorledes det var kommet til sit Resultat. J. Danielsen oplyste, at Handelen ikke

kunde have bevirket hans Skatteforhøjelse i Aar, da han allerede i 2 Aar var blevet beskattet for den. At en Mand, der havde 39 Marker i Fæste og desuden havde arvet en betydelig Fornue, betalte dobbelt saa meget som en Mand med et Fæste paa 6 Marker, var vel ikke for meget. Naar Forstanderskabet paaheraabte sig, at Klageren tidligere havde været for lavt beskattet, hvorfor havde det saa begaaet denne Fejl? Fiskeri og Jorddyrkning, som hans Folk befattede sig med, havde, efter Forstanderskabets egne Udtalelser, ikke givet synderligt Udbytte; hvorledes skulde han da have haft stor Indtægt af sine Arbejdsfolk? Udenbysjord var ikke nogen stor Herlighed, og den paaheraabte Jordehval havde kun beløbet sig til 3 Skind, som det var smaaligt at tale om. Naar han i Aar havde gjort Indsigelse, var det ikke, fordi det var ham saa meget om at gjøre, at blive fri for at betale 5 Kroner; men for at Forstanderskabet ikke aarlig skulde kunne forhøje hans Skat, uden at give Grunde herfor. Efter korte Bemærkninger af Petersen, M. Danielsen og Ordføreren foreslog Schrøter

at udsætte Sagen til fortsat Behandling i et følgende Møde.

Forslaget sættes under Afstemning, men forkastedes med 10 St. mod 6.

Efter at Mindretallets Forslag derpaa var forkastet med 8 Stemmer mod 6, vedtoges Flertallets Forslag med 8 Stemmer mod 5.

X. Andragende om Tingets Medvirkning til, at herværende sindssyge kunne blive optagne paa Kommunehospitalet i Kjøbenhavn.

Den 15de Avgust fremlagdes saalydende Andragende:

Til Lagtinget!

Naar man her fra Færgerne sender sindssyge Personer til Danmark, kunne de

ikke strax anbringes paa Sindssygeanstalterne. De kunne som oftest ikke modtages strax: dels er der ikke Plads, før der er forløbet en Tid fra de bleve anmeldte til Optagelsen, og dels er der en hel Del at iagttage, forinden Indlæggelsen kan ske. Det eneste Hospital i Kjøben-

havn, der er indrettet saaledes, at det kan modtage saadanne Patienter, er Kommune-hospitalet; men der afvises alle sindssyge, som ikke høre til Kjøbenhavns Kommune. Det er imidlertid uheldigt for os. I Reglen rejser der gjerne en Mand med den sindssyge for at passe paa ham paa Vejen, og dette er et højt besværligt Arbejde, og saa besværligt, at det i høj Grad trænger til, at man ved Ankomsten til Kjøbenhavn kan vide et sikkert Sted at henvende sig til, hvor den sindssyge strax kan blive modtaget.

Jeg tillader mig derfor at andrage Lagtinget om at søge at faa en Underhandling i Gang med Kjøbenhavns Kommune om, at vi paa Grund af vor fjærne Belliggenhed og de mangelfulde Kommunikationsmidler, der er imellem Færøerne og det øvrige Rige, maa erholde Tilladelse til uden foregaaende Anmeldelse til enhver Tid at indlægge de Patienter, der skulle til Sindssygeanstalterne, paa Kommune-hospitalet til et foreløbigt Ophold der, saaledes, at vi i saa Henseende blive lige stillede med Kjøbenhavns Borgere.

Ærbødigt

J. H. Schrøter.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 16de August, paaviste Schrøter forskellige Vanskeligheder ved at faa sindssyge her fra Øerne anbragte, indtil der kunde skaffes Plads paa Statens Sindssygeanstalt, og foreslog Sagen henvist til et særligt Udvalg paa 3 Medlemmer, hvilket Forslag enstemmig vedtoges med 17 St. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Schrøter, Effersø og Olsen.

Den 5te Septemher fremlagdes saalydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er afgivet et Andragende fra Lagtingsmand Schrøter om at Lagtinget vil foranledige, at der opnaas en Overenskomst med Kjøbenhavns Kommune, hvorefter Sindssygepatienter, der her fra nedsendes til Sindssygeanstalterne i Danmark, foreløbig kunne indlægges paa Kommune-hospitalet i Kjøbenhavn.

Udvalget er enigt med Andrageren i, at det er en stor Ulempe for sindssyge, der nedsendes til Sindssygeanstalterne og for dem, der skulle befordre dem, at man ikke strax ved Ankomsten til Kjøbenhavn der kan faa den sindssyge foreløbigt an-

bragt paa et passende Opholdssted, og Færøerne ere i saa Henseende langt uheldigere stillede end noget andet Amt i Kongeriget. Hvis vi havde haft Telegraf eller daglig Postforbindelse, vilde Sagen stille sig noget anderledes; men efter de nuværende Forhold ere Kommunikationsmidlerne med det øvrige Kongerige højt tarvelige. Det forekommer Udvalget, at der derfor er Grund til at vente, at Kjøbenhavns Kommune, i Betragtning af vor Lidenhed og fjærne og isolerede Belliggenhed, vil stille sig velvillig til Spørgsmaalet, hvis det bliver rejst. Vi have, saa vidt Udvalget bekjendt, i de sidste 30 Aar i det hele kun sendt 3 Patienter fra Færøerne til Sindssygeanstalterne; vel har der i det omhandlede Tidsrum været en Del flere sindssyge her oppe, men dels af Hensyn til Bekostningerne, dels af andre Grunde, hvoriblandt Vanskelighederne ved at faa dem nedsendte og anbragte, har man foretrukket eller set sig nødsaget til at undlade at indlægge dem paa Sindssygeanstalterne; derfor er det meget rimeligt at antage, at hvis Kjøbenhavns Kommune viste os den Velvilje at modtage vore sindssyge til foreløbig Ophold og Behandling, at Antallet af sindssyge, der blive nedsendte, da vilde forøges, ja maaske fordobles; men selv om vi sende 1 sindssyg ned hvert 4de eller 5te Aar, saa vilde det ikke spille nogen Rolle for Kjøbenhavns Kommune at modtage dem, naar den kun havde Garantier for, at Opholdet paa Kommune-hospitalet ikke strækker sig ud over et for langt Tidsrum, og der var vederhæftig Kaution for, at Udgifterne ved Opholdet paa Kommune-hospitalet blive betalte.

Udvalget formener, at Sagen bedst lader sig ordne saaledes, at Lagtinget anmoder Amtmanden om at indlede Underhandlinger saa vel med Sindssygeanstalten i Vordingborg som med Kjøbenhavns Magistrat om Sagen, saaledes, at man kunde formaa Sindssygeanstalten i Vordingborg til at modtage vore sindssyge i Løbet af 1 Maaned, efter at det fra Hospitalsbestyrelsen i Kjøbenhavn er blevet indberettet til Anstalten, at en fra Færøerne ankommen sindssyg er indlagt paa Hospitalet. For saa vidt der i den første Maaned ikke blev Plads for Patienter paa Anstalten, at denne da vilde give Tilsagn om at ville modtage den paagjældende Patient forlods, selv om sindssyge fra andre til Anstalten hørende Amter forud vare anmeldte til Optagelse. Amtet kunde samtidig hermed henvende sig til Kjøben-

havus Magistrat og søge at formaa den til at udvirke, at sindssyge fra Færøerne umiddelbart efter deres Ankomst til Kjøbenhavn vilde være at indlægge paa Kommunehospitalets Celleafdeling for at erholde Ophold eller foreløbig Behandling der, mod at de i Løbet af 1 Maaned kunde sendes til Vordingborg Sindssygeanstalt, efter hvilken Tid den sindssyge vil blive optaget, selv om andre sindssyge skulde være indtagne forud for denne.

Skulde der imellem disse Myndigheder blive Dissens om den satte Tidsfrist af 1 Maaned, kunde man maaske faa det lempet saaledes, at der kunde opnaas Enighed om en anden Tidsfrist.

Da det vil være nødvendigt, at en herværende Institution maa være Cautionist for Betaling af Udgifterne saa vel over for Kommunehospitalet som Sindssygeanstalten, formener Udvalget, at uagtet de sindssyge, der sendes ned, selvfølgelig maa indlægges enten for privat eller for vedkommende Kommunes Regning, saa bør dog Amtsfattigkassen være den, der træder til som Cautionist og sikrer saa vel Hospitalet som Sindssygeanstalten, for saa vidt der ikke af de paagjældende selv er draget Omsorg for anden Caution. Den Betaling, der vil være at erlægge for sindssyge, er paa Kommunehospitalet 3½ Kr. pr. Dag og paa Sindssygeanstalten 1 Kr. 8 Øre pr. Dag for 3dje Forplejningsklasse, og sindssyge fra Færøerne ville paa enkelte sjældne Undtagelser nær bedst egne sig at indlægges paa 3dje Forplejningsklasse. Amtsfattigkassen har haft og har ikke faa Udgifter af Sindssygevesenet paa Færøerne. Det er derfor billigt, at den ogsaa i dette Tilfælde træder til og har den for øvrigt ringe Risiko, her kan være Tale om, da den ikke vil have nogen anden Udgift af de sindssyge, der sendes ned til Sindssygeanstalten. For imidlertid at sikre sig imod, at den her foreslaaede Ordning skulde blive misbrugt eller brugt i for stor Udstrækning, vil det være nødvendigt, at

den, der her fra Færøerne vil nedsende sindssyge, først maa henvende sig til vedkommende Læge, og fra denne erholde Sygehistorie samt Attest om, at den paagjældende egner sig til at indlægges til Behandling paa en Sindssygeanstalt, og derefter forevise denne Attest for Formanden i vedkommende kommunale Forstanderskab, og fra denne erholde en Attest for, at han billiger Patientens Nedsendelse. Forstanderskabets Formand har at drage Omsorg for, at ingen erholder saadan Attest uden Folk, der enten have Raad til at betale for sig eller nedsendes for vedkommende Kommunes Regning. I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

»Amtmanden anmodes om paa Grundlag af det i Betænkningen anførte, at indlede Underhandlinger saa vel med Direktionen for Østifternes Sindssygeanstalt i Vordingborg som med Kjøbenhavns Magistrat angaaende Nedsendelse af sindssyge fra Færøerne til Behandling paa Sindssygeanstalten, idet den herværende Amtsfattigkasse, om fornødent, er Cautionist for Betalingen af Udgifterne ved Opholdet saa vel paa Kommunehospitalet i Kjøbenhavn som paa Sindssygeanstalten i Vordingborg.»

Det bemærkes, at Udvalgets Medlem, Sysselmand Olsen, ved Betænkningens Underskrift, er frarejst Lagtinget.

I det Udvalg, der er nedsat angaaende sindssyges Nedsendelse til Sindssygeanstalterne, Thorshavn den 4de September 1887.

J. H. Schrøter, O. R. Effersø.
Ordfører.

Ved Sagens endelige Behandling, den 6te September, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 13 Stemmer.

XI. Sagen angaaende Opførelse af Sygehuse paa Landet.

Ved Tingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Oprettelse af Sygehuse paa Landet (se Beretningen for 1886, S. 58), bilagt med Erklæringer fra Justitsraad, Læge Madsen i Kjøbenhavn og Fysikus Effersø.

Ved Sagens foreløbige Behandling, den 1ste August, vedtoges, efter Forslag af Djurhuus, at henvise Sagen til Udvalget for forskelligartede Sager, som afgav følgende, den 15de August fremlagte, Betænkning:

Til fornyet Overvejelse er Spørgsmaalet om Oprettelse af Sygehuse i Landdistrikterne atter fremkommet i Tinget i Aar og afgivet til undertegnede Udvalg. Forrige Aar blev vedtaget, at indhente vedkommende Forstanderskabers Erklæringer om Sagen, navnlig for at erfare, om og hvor meget Kommunerne ville bidrage. Da Amtet imidlertid først har fundet det rigtigt at indhente Erklæring fra forhenværende Landkirurg, Justitsraad Madsen og derefter yderligere Erklæring fra Fysikus, tillod Tiden ikke, forinden Tinget kom sammen, at fremskaffe de ommeldte Erklæringer fra Forstanderskabene.

Ved at gennemgaa de i Aar modtagne Erklæringer og sammenholde disse med de tidligere modtagne Erklæringer fra samtlige Læger her paa Øerne og med de af Lagtingsudvalget afgivne Betænkninger, vil man se, at der er Enighed til Stede om Trangen til og Ønskeligheden af Oprettelse af 2 Sygehuse i Tveraa og Klaksvig, hvorimod der næppe for Tiden kan være Tale om Vestmanhavn, hvor man endnu ikke er kommen ud over Betalingen af Lægeboligen.

End videre vil det ses, naar man gennemgaar samtlige bilagte Tegninger og Overslag, at der om Størrelsen og i det hele om Beskaffenheden af disse Sygehuse er saa liden Uvovorensstemmelse til Stede, at man, ved Benyttelsen af det tilstedeværende Materiale, nu vilde kunne fremkomme med Forslag, som vilde tilfredsstille alle Parter, naar blot Midlerne til Gjennemførelsen kunde fremskaffes. Da Udvalget imidlertid fremdeles formener, at Sagen ikke kan indsendes til Regeringen med Begjæring om Hjælp fra Statskassen, medmindre der kan tilbydes et passende Bidrag fra Distrikterne igjennem Kommunerne, tror man det for rigtigst at foreslaa Tinget foreløbig at stille Sagen i Bero, da det maa antages at være forgjæves, under de nuværende slette økonomiske Forhold at henvende sig til de forskellige Kommunalforstanderskaber, som næppe nu vilde være i Stand til at gjøre noget antageligt Tilbud til Opførelsen af Sygehuse.

Paa Grund af det saaledes anførte tillader Udvalget sig at henstille til Vedtagelse:

Spørgsmaalet om Oprettelse af Sygehuse udsættes til næste Aar.

I Udvalget for forskelligartede Sager,
Thorshavn, den 15de August 1887.

J. C. Djurhuus, Joen Poulsen.
Ordfører.

O. P. Effersø.

Ved Sagens endelige Behandling, den 17de August, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 15 St.

XII. Sagen om en Omordning af Administrationsforholdene paa Færøerne.

Ved Tingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag om en Omordning af Administrationsforholdene paa Færøerne. (Se Beretningen for 1886, Side 55—57.) Den 20de August fremlagdes end videre Erklæringer vedrørende samme Sag fra Landfogden og samtlige

Sysselmænd med Undtagelse af Sysselmænd Olsen.

Ved Sagens 1ste Behandling, den 23de August, foreslog Z. Nielsen at udsætte Sagen til næste Aar, hvilket Forslag enstemmig vedtoges med 14 St.

XIII. Sagen angaaende Forandr. af Sportelreglementet af 30te Marts 1836.

Ved Tingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Forandring i Sportelreglementet af 30te Marts 1836 § 62, jfr. Lov af 29de Decbr. 1857 om Betaling for Syns Afholdelse. (Se Beretningen for 1886, Side 74.)

Ved Sagens 1ste Behandling, den 2den August, foreslog Z. Nielsen at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, medens Effersø foreslog Udvalg paa 5 Medlemmer. Effersøs Forslag sattes først under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer, hvorefter Z. Nielsens Forslag betragtedes som bortfaldet. Til Udvalgsmedlemmer valgtes næste Dag: J. Danielsen, Effersø, Isaksen, Z. Nielsen og O. M. Nielsen.

Den 7de September fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Hen imod Slutningen af forrige Aars Lagtingssamling indkom der til Tinget et Andragende om Forandring af § 62 i Sportelreglementet for Færøerne af 30te Marts 1836, 1ste Membrum, cfr. L. af 29de December 1857, begrundet dels derved, at Synsmænd ikke efter de nævnte Lovsteder tilkomme nogen Diæter eller Milepenge, men kun 1 Krone hver for en Synsforretning, selv om de maatte anvende flere Dage paa Rejsen fra og til deres Hjem, hvilken Sag paa Grund af den fremrykkede Tid ikke kom i Udvalg, men blev udsat til i Aar.

Undertegnede Udvalg, der i Aar er nedsat til at afgive Betænkning over denne Sag, kan ikke andet end indrømme, at det under visse Omstændigheder er forbundet med pekuniært Tab at foretage saadanne Synsforretninger, navnlig især, naar der til sammes Iværksættelse maa foretages

længere Rejser; men ved at gennemgaa det nævnte Reglement, har det stødt paa flere Tilfælde, der forekomme Udvalget enten mindre tidssvarende eller mindre heldige, hvorfor det mulig vilde være rettest at foretage en Revision af Sportelreglementet i sin Helhed, saa meget mere, som det nu er 50 Aar siden, dette Reglement udkom, og i den Tid er Pengenes Værdi falden saa betydeligt, saa at Sæerne i Sportelreglementet ikke kunne være tidssvarende; men paa den anden Side ere Tidene saa uheldige for disse Øer og det økonomiske Tryk saa stærkt, at Udvalget ikke under disse Forhold kan tilraade Tinget at forhøje Sportlerne.

Hvad det af Andragerne om Milepenge og Diæter anførte angaar, da antager Udvalget, at der i Sportelreglementets § 15, der har en Bestemmelse om, at Amtmanden efter de lokale Forhold kan tage Bestemmelse om Rejsseudgifter og resolvere, hvor der er Tvivl i saa Henseende, findes en Garanti for, at Synsmændene i alt Fald ikke ville lide noget Tab gennem Rejsseudgifter.

I Henseende til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa:

At Sagen udsættes indtil videre.

Lagtinget, den 7de Septhr. 1887.

O. P. Effersø. Z. Nielsen.

O. M. Nielsen. Dione Isaksen.
Johannes Danielsen.

Den 8de September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges enstemmig med 15 St.

XIV. Forslag til Forandr. i Handelsloven af 21de Marts 1835.

Ved Tingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Forandring i Handelsloven af 21de Marts 1835 § 5. (Se Beretningen for 1886, Side 65-67.)

Ved Sagens 1ste Behandling, den 2den Avgust, foreslog Djurhuus at ned-sætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvilket Forslag enstemmig vedtoges med 16 St. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Djurhuus, Hentze, O. Jacobsen, Müller og Schrøter.

Den 26de Avgust fremlagdes saa-lydende Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg er nødsat til at afgive Betænkning over det fra forrige Aar udsatte Forslag til Forandring i § 5 i Lov af 21de Marts 1835 om Ophævelsen af den kongelige Enehandel paa Færøerne.

Da Udvalget har bragt i Erfaring, at det til næste Aar agtes indbragt i Tinget

andre Forslag, vedkommende Læsteafgiften, og mulig ogsaa andre Forslag, for øvrigt berørende Handelsloven, har man troet at burde foreslaa Tinget en Udsættelse af denne Sag til næste Aar.

Lagtingssalen, den 26de Avgust 1887.

J. H. Schrøter. J. C. Djurhuus.
O. Jacobsen. J. P. Hentze.
H. C. Müller.

Den 29de Avgust fortoges Sagens 2den Behandling. Udvalgets Forslag om Sagens Udsættelse vedtoges enstemmig med 17 Stemmer, hvorved Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling bortfaldt.

XV. Andr. om en fuldstændig eller delvis Ophævelse af Langlinefiskeriet.

Den 6te Avgust fremlagdes saa-lydende Andragender.

Til

Færøernes Lagting!

Som det ærede Lagting formentlig bekjendt kom Langliner først i almindelig Brug kort inden Ophævelsen af den kgl. Enehandel her paa Øerne, idet Fiskeriet indtil da udelukkende dreves med Haand-snore. — Da det nu overhaandtagende Langlinefiskeri utvivlsomt medfører stor Skade baade for Fisken i det hele taget og for Fiskerne, idet de fleste af de i de senere Aar stadig stedfindende Forlis af

Baade og Folk vistnok udelukkende kan tilskrives samme, tillade vi undertegnede Fiskere og Indbyggere os herved ærbødigst at henvende os til Lagtinget med Andragende om, at Brugen af Langliner maatte blive forbudt, og skulle vi til nærmere Støtte herfor tillade os ærbødigst at anføre:

- 1) Efter den Erfaring, man nu ved Brugen af Langline har indvundet, er denne i høj Grad skadelig for mange Fiskegrunde, navnlig hvor disse kun ere af liden Udstrækning, og hvor samme besøges af mange Fiskerbaade, som f. Ex. Nolsøfjorden m. fl.; thi dels gjør Langlinerne, der ofte ere af stor

Udstrækning, at Fisken hurtig opfiskes, at Yngelen bliver ødelagt, at Fisken forværrer med Agnet.

- 2) Af Erfaring er det godtgjort, at de Steder, hvor Langliner stadig benyttes, ere afskaarne Fiskerne med Haandsnøre; thi som bemærket ødelægges Fiskegrunden snart paa disse Steder, og dels forværrer Fisken af Langlinerne med Agnet o: den bliver mere vanskelig at fiske med et hvilket som helst Agn, saa at man paa disse Steder med Haandsnøre næsten ingen Fisk kan faa og efter al Sandsynlighed vel snart heller ikke med Langline; thi det Redskab, som ofte bruges paa Liner, bevirker, at Yngelen bliver opfisket, og selve Fiskebunden ødelægges ofte af Linerne, idet disse ofte drive noget med Strømmen, hvorved Havbunden af Anglerne oprives, der vistnok ogsaa er skadeligt for Fisken, — hvilket man alt maa anse for en stor Ulykke og Skade for Fiskeriet i det hele taget, da de fleste som bekendt her oppe ere henviste til at tage deres Livsophold af Søen. Alle ere jo langt fra i Stand til at anskaffe sig kostbare Lineredskaber, hvilket ogsaa nogle, paa Grund af, at de have anset samme for skadelige, have undladt at gjøre.

- 3) Udbyttet af Langlinerne og Haandsnøren er, naar alt kommer til alt, ikke saa meget forskjelligt. Som bekendt ere Langlinerne kostbare, idet en enkelt saadan Line kan beløbe sig til ca. 25 Kr., og nogle Baade bruge flere Snører samment, der kan anslaaes til en Værdi af mindst 60 Kr., og kan man ofte paa en Dag miste en stor Del af en saadan Line, ja alle Linerne, naar Uvejr pludselig opkommer, inden man faar Tid til at optage den. — Desuden er man ved Brugen af Langliner nødsaget til at anvende flere Dage til Anskaffelse af Agn, og maa hertil benyttes de bedste Dage; Agnforsyningen og Røgten medfører saaledes stor Bekostning og Ulejlighed. — I Betragtning heraf vil Forskjellen i Udbyttet af Fangsten med Langline og Haandsnøre ikke blive betydelig, og vil Udbyttet af Fangsten med det sidste ogsaa blive ikke saa lidt mere, naar Langliner slet ikke bruges.

- 4) Endelig er det hævet over al Tvivl, at de fleste Tab af Menneskeliv, der aarlig i Mængde omkomme paa Søen, kunne tilskrives Langlinefiskeriet; thi

ofte opkommer som bekendt pludselig Storm og Uvejr, og tager en Langline ikke saa kort Tid at faa trukket op, og nødig vil man efterlade de kostbare Liner paa Søen, da man saa kan risikere at miste dem, og ere de ikke saa lette for mango atter at anskaffe sig, og imens tiltager Vejret, eller man paadrager sig et ugunstigt Strømfald — hvilket maa tilskrives som den væsentligste Aarsag til de fleste af de mange Forlis af Fiskerbaade, som nu des værre saa hyppig ske i de senere Aar. For Fiskerbaade med Haandsnøre kan dette i Reglen undgaas, da det ikke tager saa lang Tid at faa halet en Snøre op og faa Baaden vendt hjemad.

Efter hvad vi have bragt i Erfaring, ere Beboerne paa enkelte Steder, f. Ex. i Sørvaa, blevne enige om at aflægge Brugen af Langliner og skulle være vel tilfredse med det afgjorte; men da vi ikke ad Frivillighedens Vej have kunnet faa Brugen af Langliner afskaffet, tillade vi os at bringe Sagen frem for Lagtinget.

I Betragtning af det anførte haabe vi saaledes, at Lagtinget gunstigt tager sig af Sagen og snarest mulig af Hensyn til dennes Vigtighed faar udvirket, enten at Brugen af Langliner i det hele overalt forbydes, eller paa visse nærmere bestemte Fiskegrunde, saaledes som f. Ex. Nolsøfjorden. — Vi formene, at Forbuddet mod Brugen af Langliner foreløbig kunde bestemmes til et vist Aaremaal, f. Ex. 10 Aar. — Da enkelte mulig, hvis Forbuddets Overtrædelse kun bestemmes til en liden Bøde, desuagtet kunde staa dem ved at bruge Langline, tillade vi os at hegstille, at Bøden for Forbuddets Overtrædelse bestemmes til mindst 300 Kroner.

Thorshavn, den 20de Juli 1887.

(125 Underskrifter.)

Vi underskrøve Fiskere og Beboere paa Nolsø ere enige om at afskaffe Langlinerne, med Undtagelse af Helleflyndre eller de saakaldte Rokkeliner, som vi ikke anse skadelige for Torsken og al Slags Yngel, — men Størrelsen af Anglerne paa en Helleflyndre eller Rokkelino maa begrænses saaledes, at der ikke bruges mindre Kroge end 1½ Tomme vid i Bugten (udvendigt Maal kan regnes).

Naar Krogene ikke blive mindre, antage vi, at det ikke kan skade Yngelen, og saaledes heller ikke skadeligt for Fiskeriet.

Nolsø, den 29de Juli 1887.

(16 Underskrifter.)

Den 9de August foretoges Sagens 1ste Behandling, hvor da, efter Forslag af Isaksen, med 14 Stemmer mod 1 vedtoges, at Sagen skulde overgaa til 2den Behandling og overgives til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde valgtes: Isaksen, O. M. Nielsen, Z. Nielsen, Olsen og Rasmussen.

Den 30te August fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Til Lagtinget er der i Aar indkommet et Andragende fra en Del Bøøere i Thorshavn, forsynet med 125 Underskrifter, om Lagtingets Medvirkning til enten helt eller delvis at faa afskaffet Fiskeri med Langliner, dels begrundet derved, at dette Redskab er baade kostbart at holde, medtager megen Tid at røgte og forsyne med Agn, ødelægger Fisken og dens Yngel samt selve Bunden paa Fiskegrundene, at der ikke fiskes stort mere med Langliner end med Haandliner og endelig, at det formentes at være en væsentlig Aarsag til de mange Forlis af Menneskeliv, som i de senere Aar have fundet Sted her paa Øerne. Desuden er der fremlagt en Erklæring fra Nolsø, forsynet med 16 Underskrifter, om, at de ere blevne enige om at afskaffe Langliner undtagen til Helleflynder og Rokker.

Undertegnede Udvalg, der af Tinget er nedsat til at afgive Betænkning i denne Sag, har taget Spørgsmaalet under Overvejelse og man indrømme dets Vigtighed for vore Øer.

Imedens nogle af Udvalgets Medlemmer i det væsentlige nære de samme Anskuelse, som ere fremførte i Andragendet, er der andre, som dels mene, at der ikke haves den Erfaring eller Kjendskab til Paalideligheden af de i Andragendet anførte Momenter, at det kun er en ubetydelig Del af de uhyre Fiskestimer i Havet, der af Mennesker bliver opfisket, at det blot paa Grund af usikre Forordninger ikke kan være forsvarligt i Steden for efter Grundlovens Bestemmelser at rydde Hindringer af Vejen for den fri og lige Adgang til Erhverv, som ikke absolut ere begrundede i det almene Vel, at foretage Indskrænkninger i Friheden, at da man er overbevist om, at Erfaringen om ikke lang Tid vil lære Folk, hvilken Fremgangsmaade der med Hensyn til Fiskeriet paa de forskellige Tider og Steder er den bedste, og Andragendet desuden kun er underskrevet af et forsvindende Antal af det fiskeridrivende Mandskab paa Færøerne, er Udvalget blevet enigt om at foreslaa Tinget følgende fælles Indstilling til Vedtagelse:

Sagen udsættes indtil videre.

I Udvalget, der er nedsat til at afgive Betænkning om Langlinefiskeri, Thorshavn, den 30te August 1887.

Z. Nielsen.
Ordfører.

C. Olsen.

Dion Isaksen.

S. Rasmussen.

O. M. Nielsen.

Ved Sagens 2den Behandling, den 1ste September, vedtoges Udvalgets ovenstaaende Forslag enstemmig med 17 Stemmer, hvorved Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling var bortfaldet.

XVI. Forslag til Lov om Sej- og Sildefiskeri med Nót.

Den 5te Avgust fremlagdes et saalydende, af Lagtingsmand Poulsen indleveret

Udkast til Lov om Sej- og Sildefiskeri med Nót paa Færøerne.

ad § 1.

Denne § er, med Undtagelse af Bestemmelsen af Landpart, der her er optagen i en særskilt § (4), afskrevet efter § 1 i det i Tinget i 1873 af Regeringen forelagte Lovudkast, hvortil kun er føjet en Slutningsbemærkning, som Overgang til § 2.

ad § 2.

Om Retten til Nøtkast, som til andet Fiskeri, principielt bør staa aaben for alle danske Undersaatter, bør der formentlig herfra kunne gjøres Undtagelser, da Erfaringen synes at vise, at den saakaldte »Stöu-sej« bedst fanges, naar den uden Forstyrrelse faar Ro til at samle sig. Denne Rolighed vil dog næppe kunne opnaas, hvor de enkelte Beboere i en Bygd søge at komme hinanden i Forkjæbet, hvorfor det anses for rettest kun at meddele saadanne Undtagelses-Bevillinger til Selskaber, som staa aabne for alle i vedkommende Bygd eller Bygder, hvor flere saadanne kunde ønske at danne en Forening. Den foreslaaede aarlige Afgift for denne Eneret maa selvfølgelig rette sig efter Stedets større eller mindre Vigtighed som Nøtplads, og maa derfor særlig fastsættes for hvert enkelt Tilfælde.

ad § 3.

Denne § er i alt væsentligt afskrevet efter det i 1873 forelagte Udkast, sammenholdt med de af vedkommende Udvalg stillede Andringsforslag.

§ 1.

Enhver, der er berettiget til at fiske paa Søterritoriet, er det tilladt med Nót at indestænge Sej eller Sild op mod Andenmands Grund og der at drage Fangsten i Land saa vel som at bjærge Baade, Nøter og andre Redskaber i Land og der udbrede og tørre disse samt at opskære og nedsalte Fangsten — alt under Jagttagelse af Forskrifterne i denne Lov og de i Henhold til sammes § 2 givne Bevillinger.

§ 2.

Hvor et Interessentskab er dannet med det Formaal at drive Nøtfiskeri, kan Justitsministeriet efter Indstilling fra Lagtinget for 5 Aar ad Gangen tilstaa dette Eneret til at landdrage Sej under Indmarken til den eller de Bygder, i hvilke over Halvdelen af Beboerne ere indtraadte i Selskabet, naar Adgang til at indtræde i Selskabet i øvrigt staa aaben for alle Bygdens Beboere. For Opnaaelsen af saadan Eneret erlægges en aarlig, ligeledes for 5 Aar ad Gangen, fastsat Afgift til Færø Amts Fattigkasse.

§ 3.

Foraarsager Nøtemandskabet Skade paa Bø eller Havge, eller paa de i Henhold til Jagtlov for Færøerne af 9de Febr. 1854, jfr. Lov af 21de Novbr. 1871 og Lov om Fredning af Ederfugle af 29de Marts 1887 fredlyste Steder, eller lægger Hindringer i Vejen for sædvanlig Afbenyttelse af Grunden, vil der herfor være at erlægge billig Erstatning, som i Mangul af mindelig Forening fastsættes af Sysselmanden med 2de af ham tiltagne uvillige Mænd. Til dette Skjøn, der er endeligt og upaakaanke- ligt, tilsiges Nøtformanden af vedkommende

Rekvirent. Foruden Skydsudgifterne tilkommer der i Anledning af Forretningen Sysselmænd 4 Kr. og hyre af Mændene 2 Kr., hvilke Omkostninger udredes af Nótmandskabet, saafremt Skade findes at være sket, ellers af vedkommende Rekvirent.

ad § 4.

Da det kan blive nødvendigt for vedkommende Landejere at være eller have Folk til Stede paa Fangststedet for at paase, om der skulde forårsages nogen Skade paa Landet, maa det allerede af den Grund anses for billigt, at der kan kræves en rimelig Landpart. I øvrigt er den lempet efter de i 1873 fremkomne Forslag.

§ 4.

Naar en eller flere af Forstrandens Ejere kommer til Stede, hvor Nót kast finder Sted, er denne eller disse berettigede til at forlange indtil $\frac{1}{8}$ af Fangsten aflagt som Landpart. Saadan Landpart aflægges som Regel IN NATURA paa Fangststedet. Skulde Vejret eller andre Naturforhold være til Hinder for at aflægge Landparten paa Fangststedet, skal Nótmandskabet dog være berettiget til at tage denne hjem med imod senest inden 3 Uger efter at opgive Fangstens Størrelse og betale Landpartens Værdi efter gangbar Pris.

Om Landpartens Modtagelse og Fordeling kan der paa Grandestævne tages Bestemmelse af Forstrandens Ejere og Brugere ved Stemmeflerhed efter Marketal.

ad § 5.

Denne § er optagen efter Udkastet fra 1873, sammenholdt med de den Gang fremkomne Ændringsforslag. Da man her ikke plejer at have Nóten staaende stænget i længere Tid, efter at den er lukket, er den herhenhørende Bestemmelse i Regleringsudkastet udeladt.

§ 5.

Hvor Nót kast sker, maa, efter at Tov er udgivet og Nóten begyndt at kastes, saafremt dermed fortsættes uden usædvanligt Ophold, intet Fiskeredskab udsættes indefor det Rum, som Nóten antages at ville omslutte.

Ere Garn eller andre Fiskeredskaber forud udsatte, som ville være til Hinder for Nótens Trækning eller Stængning, er Nótmandskabet berettiget til at optage dem eller at drage Nóten i Land og mulig derved tillige de udsatte Garn eller Redskaber mod Erstatning til disses Ejere for tilføjet Skade og Fiskespilde.

Hvor de paagældende ikke i Mindelighed kunne enes om denne Erstatning, bliver den at fastsætte efter de i § 3 givne Regler.

ad § 6.

Optagen efter ovennævnte Udkast, sammenholdt med de den Gang fremkomne Ændringsforslag.

§ 6.

Hvor flere Hold vogte paa Sej eller Sild, er den berettiget til Kastet, som først har udgivet sit Tov og begyndt at udkaste Nóten, samt uden usædvanligt Ophold fortsætter dermed, og maa ingen hindre ham heri.

Have to Hold paa en Gang begyndt Udkastningen, men det ene udenfor det andet, blive de, hvis der i begge Nóter findes Sej eller Sild og det ydre Hold ikke kan bjærge sin Fangst, førend den indre Nót er optagen, fælles om Drætten og hvers Andel fastsættes i Mangel af

Ligeledes.

ad § 7.

Denne § er enslydende med en af vedkommende Udvalg i 1873 foreslaaet ny § 12.

ad § 8.

ad § 9.

Bødens Størrelse er overensstemmende med den i 1873 af Regeringen foreslaaede.

ad § 10.

Overensstemmende med oftnævnte Regeringsudkast.

ad § 11.

Overensstemmende med vedkommende Udvalgs Forslag fra 1873.

mindelig Overenskomst efter de i § 3 givne Regler.

Kaste to Hold, der begge, som ommeldt, paa en Gang udgive deres Tove, imod hinanden, og intet af dem drager Nøten i Land til sin Side, blive de fælles om Drækten og dele halvt.

§ 7.

Enhver, der søger at hindre eller umuliggjøre et Nøtfiskeri, saasom ved at være til Hinder for Nøtens Udsætning, eller ved Skyden, Stenkast, Støjen eller deslige, saa vel som enhver, der, efter at Nøten er stængt, forsætlig beskadiger samme eller forspilder Fangsten i det hele eller for en Del, straffes efter nærværende Lov, for saa vidt Handlingen ikke efter den almindelige Straffelov medfører højere Straf.

§ 8.

Hvor et Nøtfiskeri er paabegyndt, maa intet Skib undtagen i Nødstilfælde kaste Anker indenfor det af Nøten omspændte Rum paa et saadant Sted, at Fangsten derved hindres eller besværliggjøres. Handles herimod, skal vedkommende Skibsfører udrede for Fiskespilde efter de ovenfor i § 6 givne Regler. Ligger et Skib alt for Anker paa et saadant Sted, inden Nøtkastet er paabegyndt, kan vedkommende Nøtmandskab forlange Skibet flyttet, naar saadant uden Fare for dette kan ske, imod at Nøtlaget yder det fornødne Mandskab saa vel hertil som til strax efter endt Fangst at bringe Skibet tilbage til dets Plads og atter fortøje det. Disse Flytninger maa dog kun ske i Overværelse og under Ledelse af Skibets Fører eller andre rette vedkommende, hvis Befalinger i saa Henseende uvægerlig bør efterkommes.

§ 9.

Overtrædelser af Bestemmelserne i denne Lov straffes med Bøder fra 5—200 Kroner.

§ 10.

Bødesager i Anledning af denne Lov behandles som offentlige Politisager.

§ 11.

Forsøelser imod denne Lov kunne ikke paatales senere end 3 Maaneder efter at de ere begaaede.

P. t. Thorshavn, den 4de August 1887.

Joan Poulsen.

Den 8de August foretoges Sagens 1ste Behandling. Poulsen foreslog at lade Sagen overgaa til 2den Behandling og at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Efter stedsfunden Forhandling, sattes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 2den Behandling først under Afstemning; men da kun 5 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende

Udfald: Ja stemte: Poulsen, Provsten, Effersø, Joensen, Rasmussen, Olsen og Formanden. — Fraværende vare: Isaksen, Müller, Dalsgaard, Petersen, Djurhuus og Schrøter. — De øvrige Medlemmer stemte ikke.

Hervod var Spørgsmaalet om Lovforslagets videre Fremme bortfaldet.

XVII. Andragende om Statstilskud til Forbedring af Landingsstedet ved Bygden Arge.

Den 24de August fremlagdes saa- lydende Andragende:

Landingsstedet her ved Bygden Arge er des værre i en beklagelig Forfatning, idet Søen paa de Steder, hvor Baadene lægge til, er opfyldt med Skjær og Klippeblokke. Paa Grund heraf er det ofte i daarligt Vejr besværligt, ja endogsaa farligt at lande, og dernæst blive Baadene ogsaa af samme Grund ofte beskadigede og altfor hurtig opslidte.

For en Del Aar tilbage istandsatte vi en Del af Landingsstedet med svære Klippeblokke; men desto værre blev alt vort Arbejde ved den voldsomme Brænding den paafølgende Vinter fuldstændig ødelagt.

Lige udenfor Landingsstedet, langs med dette, ligger et stort, aflangt Skjær, der i den søndre Ende ved et ca. 20 Alen bredt Sund er adskilt fra Landet. Selve Skjæret, der paa Midten er ca. 4 Alen højt, er allerede et godt Værn, og Landingsstedet vilde, hvis der intet saadant Værn fandtes, være betydelig værre, end Tilfældet er, ligesom Landstigningen i daarligt Vejr ogsaa vilde være forbunden med Fare og vilde ofte være aldeles umulig.

Hvis Skjæret ikke havde været fraskilt Landet ved det omtalte Sund, vilde den indenfor Skjæret værende Bugt været en udmærket Baadehavn og Landingen kunne foregaa til alle Tider, hvordan

Vejret end var; men nu er det netop igjennem Sundet samt over en Lavning i den Del af Skjæret, der støder op til Sundet — hvilken Del af Skjæret i det hele er temmelig lav — at al den Brænding vælter ind, der hidindtil har besværliggjort Landingen og umuliggjør Landingsstedets Istandsættelse.

De omtalte udenfor Landingsstedet liggende mindre Skjær og Klippeblokke kunde man ved Sprængning og Optagning faa ryddet af Vejen; men dette Arbejde vilde være til liden eller ingen Nytte, eftersom Brændingen i paafølgende Vintre vilde gjøre Pladsen lige saa uryddelig. Blev Sundet derimod tillukket med en Beton- og Kampestensdæmning, opført saa forsvarligt, at den kunde trodse Brændingen — hvad vi slet ikke betvivle vil kunne lade sig udføre —, vilde Landingsstedet kunne istandsættes og Pladsen udenfor samme ryddes, hvorved alle de hidindtil stedsfundne Ulemper vilde være fjærnedes.

Vi have længe omgaaedes med Tanken om at faa det omtalte Sund afspærret ved en Dæmning, opført af Kampesten og Beton, samt en Forhøjelse af den lavere Del af Skjæret ved en lignende Væg; men des værre se vi os ikke i Stand til for egen Regning at anskaffe de dertil fornødne Materialier, saasom: Cement, Tømmer til Betonformen m. m., da Opførelsen af Dæmningen vil være forbundet med meget Ar-

bejde, hvilket Arbejde vi selvfølgelig med Glæde ville udføre eller lade udføre for egen Regning. Vi have derfor dristet os til at henvende os til det høje Ministerium i Haab om, at der af Statskassen man blive rakt os en hjælpende Haand ved Udførelsen af det paa-tænkte Arbejde, med Hensyn til Anskaffelse af de til dettes Udførelse nødvendige Materiale, hvorover vi have ladet affatte et Overslag, som vi herved ærbødigst til-lade os at vedlægge.

Til nærmere Oplysning anføres, at Bygden Arge, som stadig tiltager, for Tiden tæller 11 Familier med 58 Personer, der ligesom andre Bygder paa Øerne for en stor Del ernære sig af Fiskeri.

I Henhold til det saaledes anførte til-lade undertegnede sig herved at andrage hos det høje Ministerium om, at der af Statskassen maa blive os tilstaaet et Beløb af 1000 Kr. til Udførelse af det paa-tænkte Foretagende.

Arge, den 24de August 1887.

N. I. Arge, A. Mortensen.
J. Mortensen, Ole Jacob Joensen.
D. Andreasen, Hans Olsen.
A. Danielsen, J. Danielsen.
D. P. Mortensen.

Til
Justitsministeriet.

* *

At det i foranstaaende Andragende omhandlede Foretagende ikke blot er gavnligt, men tillige i høj Grad af Vigtig-hed for Beboerne af Arge mod Hensyn til deres Fiskeribedrift, samt at det med-følgende Overslag paa 1000 Kroner er for-

fattet af hæderlige og med den Slags Ar-bejde vel bekendte Mænd, attesteres, ligesom jeg i det hele kan ledsage An-dragendet med min bedste anbefaling.

Thorshavn, den 24de August 1887.

H. C. Müller,
Sysselmand for Strøme Syssel.

* * *

Overslag

over en Beton- og Stændæmning mellem Argeskjæret og Landet ved Bygden Arge.

55 Tdr. Cement à 14 Kr. . .	770 Kr.
Tømmer til Form	50 -
Krudt, Staal & Sprængning .	100 -
Laan af en Kran	80 -
	1000 Kr.

Thorshavn, den 20de August 1887.

P. C. Johannessen. P. C. Jacobsen.

Den 25de August foretoges Sagens foreløbige Behandling. Isaksen fore-slog at henvise Sagen til Udvalget for for-skjelligartede Sager. Effersø foreslog, strax til Protokollen at give et formuleret Svar, saalydende:

Paa Grund af, at nærværende Sag er indkommen saa sent i Tinget, ligesom den ogsaa trænger til nærmere at op-lyses, foreslaas, at Sagen udsættes til næste Aar.

Effersø's Forslag saftes først under Afstemning og vedtoges enstemmig med 10 Stemmer, hvorved Isaksens Forslag betragtedes som bortfaldet.

XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8 vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkommende Sager:

O. Jacobsen, Z. Nielsen og Weihe;

for de Amtsfattiggassen og Landkommunerne i Almindelighed vedrørende Sager:

M. Danielsen, Müller, O. M. Nielsen, Olsen og Petersen;

for de Kirkekasserne vedkommende Sager:

Provsten, J. Danielsen og Isaksen;

for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat vedrørende Sager:

Effersø, Rasmussen og Schrøter;

for de Skydskassen vedrørende Sager:

Hentze, Joensen og Poulsen;

for de øvrige under Lagtingets Deci-

sion hørende offentlige Kasser samt for de forskjellige Andragender, som henvises til Udvalget (Udvalget for forskelligartede Sager):

Djurhaus, Effersø og Poulsen.

1. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

a. Med Hensyn til Paaligningen til Amtsrepartitionsfonden for Aaret fra Olaidag 1887 til Olaidag 1888 vedtoges:

at Størrelsen af den samlede Udskrivning ansættes til 8040 Kr. 30 Øre, at deraf paa det matrikulerede Jordegods lignedes 2 Kr. 56 Øre pr. Mark Jord eller i alt 6161 Kr. 32 Øre,

at der paa Kommunerne i Amtet fordeles et samlet Beløb af 1878 Kr. 98 Øre og

at den Fjerdedel af dette Beløb, som

i Henhold til Lov af 6de Februar
1880 skal fordeles efter Lagtingets

Skjøn, fastsættes som paa neden-
staaende Repartition anført*)

*) Med Hensyn til det til Fordeling paa Kommunerne bestemte Beløb af 1878 Kr. 98 Øre er af Amtet i Henhold
til Lagtingets Vedtagelse foretaget følgende:

Repartition:

Kommunernes Navne.	Efter Marketal.				Efter Folkemængde.			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.		
	(1/2)				(1/2)			(1/2)						
	Mrk.	Gl.	Skd.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.						
I. Norderøernes Præstegjælds Kommune.														
Vaag Sogn.	114	"	5	44	50	451	18	88	15	"	78	38		
Husum —	40	12	"	13	91	134	5	61	4	"	25	52		
Mygledal —	40	"	"	15	61	126	5	28	3	"	23	89		
Kunø —	64	8	"	25	18	171	7	16	3	"	35	34		
Viderø —	86	"	"	33	57	286	11	97	10	"	55	54		
Svinø —	32	8	"	12	69	110	4	61	3	"	20	30		
Fuglø —	47	"	"	18	34	119	4	98	3	"	26	32	265	29
II. Østerg Præste- gjælds Kommune.														
Næs Sogn.	101	"	"	39	42	465	19	47	21	"	69	89		
Sjov —	111	2	"	43	38	467	19	55	5	75	68	68		
Gøte —	69	2	"	26	97	279	11	68	3	"	41	65		
Fuglefjord —	64	8	"	25	18	432	18	9	4	"	47	27		
Andefjord —	62	4	"	24	30	289	12	10	10	"	46	40		
Funding —	30	"	"	11	71	301	12	60	4	"	28	31		
Bjæde —	64	"	"	24	98	479	20	5	8	"	53	3	355	23
III. Nordstrøms Præstegjælds Kom- mune.														
Vestmanhavn Sogn.	56	"	"	21	86	308	12	89	7	"	41	75		
Kvivig —	75	"	"	29	27	317	13	27	9	"	51	54		
Kollefjord —	55	8	"	21	67	261	10	93	5	"	37	60		
Kvalvig —	55	"	"	21	47	242	10	13	4	"	35	60		
Haldersvig —	36	"	"	14	5	303	12	69	4	"	30	74		
Saxen —	29	8	"	11	51	49	2	5	4	"	17	56	214	79
IV. De forenede Søgne i Sydstrøms Præstegjæld.														
Kirkebo Sogn.	106	"	"	41	37	236	9	88	9	"	60	25		
Kalbæk —	56	"	"	21	86	100	4	19	6	"	32	5		
Thorsh. s udenbys —	59	"	"	23	3	154	6	45	3	"	32	48	124	78
V. Nolsø Sogns Kommune.														
Overføres	48	"	"	18	74	183	7	66	10	"	...	...	36	40
	1502	12	5	386	57	6262	262	17	147	75			996	49

b. Fra Amtet var indkommet Meddelelse om, at Tidsfristen for den i 1884 udlovede Belønning for Ødelæggelse af Ravne og Krager var udløben^{*)}. Ved Sagens foreløbige Behandling, den 8de August, vedtoges efter Forslag af Effersø,

at saadan Belønning udloves for de næste 3 Aar fra Oplaidag 1887 at regne, og i øvrigt overensstemmende med det herom i 1884 vedtagne Forslag. Dette Forslag vedtoges næste Dag enstemmig med 16 St.

^{*)} Se Beretningen for 1884, S. 94.

2. Vedkommende Amtsfattigkassen.

a. De fra Kommunerne indkomne Forsørgelsesplaner og Statusoversigter vare gennemgaaede af Udvalget og bleve Planerne approberede.

b. I Henhold til Lov om Fattigvæsenet af 22de Marts 1855 § 6 bevilgedes følgende Bidrag af Amtsfattigkassen for Aaret fra 1ste Oktober 1887 til 30te September 1888.

1. Norderøernes Præstegjælds Kommune:

til Vaag Sogn 100 Kr.

Overføres 100 Kr.

Kommunernes Navne.	Efter Marketal.				Efter Folkemængde.			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse		Til sammen for Sognet.		For Kommuner i det hele.	
	Mrk.	Gl.	Skd.	Kr. Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.	(1/2)		Mrk.	Ø.	Mrk.	Ø.
Overført	1502	12		5,586	57	6262	262	17	147	75		996	49
VI. Vaagø Præstegjælds Kommune.													
Midvaag Sogn	50	"	"	19	51	331	13	86	10	"	43	37	
Sandevaag —	56	4	"	21	96	261	10	93	10	"	42	89	
Sørvaag —	48	"	"	18	74	295	12	35	10	"	41	9	
Bø —	38	"	"	14	83	113	4	73	3	"	22	56	
Myggenæs —	40	"	"	15	61	130	5	44	5	"	26	5	
												175	96
VII. Sandø Præstegjælds Kommune.													
Sand Sogn	110	"	"	42	94	461	19	30	11	"	73	24	
Skaalevig —	42	4	"	16	49	149	6	24	8	"	30	73	
Husøvig —	66	"	"	25	76	183	7	66	10	"	43	42	
Skusø —	60	"	"	23	42	77	3	22	2	"	28	64	
												176	5
VIII. De forenede Sogne i Sønders Præstegjæld.													
Famien Sogn	24	"	"	9	37	99	4	14	2	"	15	51	
Porkere —	72	6	"	28	25	367	15	36	7	"	50	61	
Vaag —	49	4	"	19	23	335	14	3	10	"	43	26	
Sumbø —	64	2	"	25	8	315	13	19	3	"	41	27	
												150	65
IX. Kvalbø Kommune.	98	4	"	38	35	390	16	33	11	"	...	65	68
X. Frodebø Kommune.	60	"	"	23	42	468	19	59	20	"	...	63	1
XI. Thorshavns Kommune.	25	8	"	9	96	984	41	20	200	"	...	251	16
Summa	2406	12		5,939	49	11220	467	74	469	75		1878	98

Overført . . . 100 Kr.

2. Østersø Præstegjælds Kom- mune:		
til Næs Sogn		
- Sjøv		
- Ejde		
- Funding		
- Andefjord		
- Fuglefjord		
		730 —

saaledes at den indre Fordeling mellem Sognene bliver at indstille til Amtets Approbation.

3. Nordstrøms Præstegjælds Kommune:		
til Vestmanhavn Sogn	170 Kr.	
- Kvalvig	120 —	
		290 —

4. De forenede Sogne i Sydstrøms:		
til Kirkebø Sogn	90 Kr.	
- Kalbak	30 —	
		120 —

5. Vaagø Præstegjælds Kommune:		
til Midvaag Sogn		50 —

6. Sandø Præstegjælds Kommune:		
til Sand Sogn	50 Kr.	
- Husevig	50 —	
		100 —
Overføres		1390 Kr.

Overført . . . 1390 Kr.

7. De forenede Sogne paa Suders:		
til Vaag Sogn	160 Kr.	
- Familien	100 —	
- Sumbø	60 —	
		320 —
8. Kvalbø Sogns Kommune	20 —	
9. Frodebø	170 —	
10. Thorshavns Kommune	100 —	

Tilsammen . . . 2000 Kr.

c. Fra Kirkøkasserer Barentsen var indkommet Andragende om, at der maatte foranstalles trykt Blanketter til Benyttelsen ved Affattelsen af de aarlige Statusoversigter. Efter Forslag fra vedkommende Udvalg vedtoges ikke at foretage noget Skridt i den omhandlede Retning.

3. Vedkommende Skydsvæsenet.

a. Efter Forslag fra vedkommende Udvalg vedtoges, at der til Bestridelse af Skydsudgifterne i 1887—88, foruden 630 Kr. 99 Øre, som i Henhold til Lov af 14de Januar 1881 lignes paa Kommunerne i vedkommende Sysler, tillige paalignes 15 Kr. pr. Individ = 1683 Kr. eller tilsammen 2313 Kr. 99 Øre, der fordeles saaledes:

Nr.	Kommunernes Navne.	Særlige Skydsudgifter.		Fælles Skydsudgifter.		Til- sammen.	
		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegjælds Kommune.	144	65	209	55	354	20
2	Østersø	228	37	406	80	635	17
3	Nordstrøms	50	79	222	"	272	79
4	De forenede Sogne i Sydstrøms.	16	81	73	50	90	31
5	Thorshavns Kommune	33	77	147	60	181	37
6	Nolø Sogns	6	28	27	45	33	73
7	Vaagø Præstegjælds Kommune	47	83	169	50	217	33
8	Sandø	48	58	130	50	179	8
9	Kvalbø Sogns Kommune	10	65	58	50	69	15
10	Frodebø	12	78	70	20	82	98
11	De forenede Sogne paa Suders	30	48	167	40	197	88
	Tilsammen	630	99	1683	"	2313	99

4. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Andragender om Bidrag til Broer, Veje og Landingssteder.

a. Fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegjælds Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Opsførelse af en ny Bro over Aaen ved Deble. Det vedt. til Materialier at bevilge indtil 50 Kr.

b. Fra Forstanderskabet for Østerrø Præstegjælds Kommune var indkommet Andragende om, at et Beløb, der var medgaaet til Materialier ved Istandsettelse af Broen i Fundingsboth, maatte godtgjøres Fundings og Andefjords Sogne. Det vedtoges hertil at bevilge 23 Kr.

c. Samme Forstanderskab havde ligeledes andraget om et Beløb af 16 Kr., som vare medgaaede til Materialier ved Opførelse af 2 mindre Broer i Lervig. Beløbet blev ikke bevilget.

d. Samme Forstanderskab havde ligeledes andraget om 13 Kr. 88 Øre, der vare medgaaede dels til Istandsettelse af Broen over Gøtegjov, der sidste Vinter tog Skade ved Tøbrud, dels til Tjæring af denne Bro og Broen ved Nordregate. Det vedtoges i Anledning af Reparationen ved Broen over Gøtegjov at bevilge 8 Kr.

e. Fra Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Istandsettelse af Broen i Haldersvig*). Efter et af Lagtingsmand O. Jacobsen affattet Overslag vilde der til Materialier herved medgaa 70 Kr. 33 Øre. Det erkjendtes, at Broens Istandsettelse var nødvendig; men at den dog vilde kunne udsættes et Aar, for at der mulig i Mellemtiden kunde faas en passende Bjælke. Drivtømmer af passende Længde, da Broen paa Grund af Forholdene ikke kan afstives og de foreslaaede Bjælker vare saa smækre, at de vilde bøj sig, selv ved en mindre Vægt. Det vedtoges, at opfordre Forstanderskabet til om muligt at købe en til Broens Reparation passende Bjælke af Drivtømmer og at meddele det, at der da kan ventes bevilget det til Materialier medgaaede Beløb.

f. Fra samme Forstanderskab var indkommet Andragende om 25 Kr. til en Bro over Millintungua i Kollefjord. Dels fordi Beløbet ikke var større end, at Sognet maatte kunne bære det, og Broen var mindre nødvendig, eftersom der paa det nævnte Sted findes gode Løge; dels fordi det formentlig snart vilde blive nødvendigt at bevilge Kollefjord Sogn Tilskud til en anden Bro (mellem Øreenge og Høj) foreslog Udvalget ikke at bevilge dette Beløb. Hvilket Forslag vedtoges.

g. Fra samme Forstanderskab var end videre indkommet Andragende om et Beløb af 23 Kr. 9 Øre, som var medgaaet ved en efter Amtets Paalæg foretagen nødvendig Reparation af Broen over Lejnum Elven. — Andragendet bevilgedes.

Dernæst havde Forstanderskabet ønsket sig tilkjendegivet, om Tinget fandt det heldigere, at denne Bro ved en eventuel Omlægning blev opført af Sten, og om Tinget i saa Fald vilde bevilge det nødvendige Cement, Jern o. s. v. Det vedtoges herpaa at svare, at inden Tinget kunde tilkjendegive sin Mening herom, maatte Forstanderskabet fremskomme med nærmere Oplysninger og detaillerede Overslag over Udgifterne ved den projekterede Stenbro.

h. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrøms var indkommet et Andragende om 12 Kr. 28 Øre til en Bro i Kalbak, hvortil der i forrige Samling blev bevilget Halvdelen af det Beløb, der medgaaer til Materialier, dog ikke ud over 27 Kr.*). Broen var nu opført saa billigt, at der kun var medgaaet 29 Kr. 44 Øre, hvorfor der af Fondens Midler kun var udbetalt 14 Kr. 72 Øre; medens Andragerne havde ment at faa 27 Kr. Da der ikke i Andragendet var oplyst, om Broen var opført efter Overslaget fra forrige Aar, som lød paa 54 Kr., vedtoges, at udsætte Sagen til nærmere Oplysning.

i. Fra J. M. Hentze og Daniel Poulsen af Sand var indkommet et af vedk. Forstanderskab anbefalet Andragende om Bidrag til en Bro over det nordlige Løb af Elven ved Trødum paa Sand. Som Støtte for Andragendet anføres, at Vejen fra Skopen til Trødum gaar over denne Elv, der 12 Gange aarlig passeres af Postføreren og at den aarlig maa passeres af Øvrigheden til og fra Tingstedet. Da den nævnte Elv, som er forsynet med gode Løge, ikke er større, end at man i Almindelighed kan komme tørskoet over den, vedtoges kun at bevilge Halvdelen af Materialierne, indtil 25 Kr.

j. Fra Forstanderskabet for Frodebs Sogns Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til 2 Broer i Sognet, nemlig: Broen over Dalsaa i

*) Se Beretningen for 1886, S. 80.

*) Se Beretningen for 1886, S. 80.

Ørdevig, der foruden Arbejdsløn antoges at ville koste 103 Kr. 50 Øre, og den saakaldte »Lille Træbro« i Trangisvaag, beregnet til 40 Kr. Det vedtoges til Materialier til disse Broer at bevilge indtil 120 Kr.

- k. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sudersø var indkommet Andragende om Bidrag til Broer i Vaag Sogn, hvortil var medgaaet:

Til Broen over Gjøveraa i Vaag	Kr. Ø.
Til Broen over Djúpadalssá i Vaag	80 67
Til Broen over Aaen i Markeskjellet mell. Vaag og Næs-Porkere (Halvdelen)	17 30
	25 15

I alt . . . 123 12

Ligeledes om Bidrag til Broer i Porkere Sogn, nemlig:

Til Broen mellem Vaag og Næs-Porkere (Halvdelen)	Kr. Ø.
Til Broen over Aaen »mikla« i Porkere, anslaaet til	25 15
	100 "

heri medregnet Tømmermandsløn.

I alt . . . 125 15

Det vedtoges til Materialier til disse Broer at bevilge Vaag Sogn indtil 100 Kr. og Porkere Sogn ligeledes indtil 100 Kr.

- l. Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune havde andraget om Fornyelse af den i forrige Samling til Broen mellem Kvalbø og Kvalbø-Næs givne Bevilling*), idet Broen paa Grund af, at de bestilte Jærnskiner ikke vare ankomne, ikke havde kunnet opføres. Andragendet bevilgedes.
- m. Fra Thorshavns Kommunalbestyrelse var indkommet Andragende om det sædvanlige Tilskud af 120 Kr. til Fortsættelse af Vejene til Tørvehedernes, hvilke Veje ere anlagte saaledes, at de tillige ere Landeveje. Det vedtoges til Forbedring og eventuelt Forlængelse af det Stykke af Vejen til Velbestad, som ligger udenfor »skjæve Træbro« at bevilge Thorshavns Kommune 100 Kr.
- n. I 1884 blev til en almindelig Stenbro under en Vej i Sandevaag bevilget indtil 45 Kr., for saa vidt Kommunen vilde tilskyde et tilsvarende Beløb**).

Dette Arbejde, der nu var udført, havde imidlertid kostet 112 Kr. 88 Øre. Fra Sognekommisionen var nu indkommet Andragende om Gjenbevilgning af det i 1884 bevilgede Beløb og en hel eller delvis Bevilling af det overskydende Beløb. Det vedtoges hertil at bevilge 56 Kr.

- o. Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune havde andraget om Hjælp til Forbedring af Landingsstedet i Tjørnevig. Det vedtoges hertil at bevilge »til Cement, Krudt, Fjus, Stenbor o.s.v.« indtil 83 Kr.
- p. Fra Opsidder Christian Hansen og Hans Christensen, Sydredal, var indkommet et af Pastor Hansen og vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Hjælp ved Udførelsen af en paa-tænkt Forbedring af Landingsstedet dersteds. Efter et Andragendet vedlagt Overslag vilde der til Boring, Sprængning, Krudt etc. medgaa 114 Kr. 60 Øre og til Anskaffelse af et Vindespil 60 Kr., tilsammen 174 Kr. 60 Øre. Det vedtoges at udsætte Sagen til næste Aar til nærmere Undersøgelse.

B. Andragender om Erstatning for Skade, lidt i Grindedrab.

- a. Fra Peter Fr. Johannesen af Næsset ved Vestmanhavn var indkommet fornyet Andragende om en Erstatning paa 12 Kr. for den Skade, han havde lidt ved Grindedrabet i Vestmanhavn den 20de Oktober 1885, samt Lægehonorar og Medicin 1 Kr. 61 Øre*). — Andragendet bevilgedes.
- b. Fra Peter Jacob Joensen, Svinaaer, var indkommet Andragende om Erstatning for den Skade, han paa drog sig ved Grindedrabet i Sundet den 18de September 1885. I Følge Lægeattest kunde han i 8 Uger intet udrette paa Grund af en Brystaffektion, som Andrageren daterer fra nævnte Grindedrab, og 3 af hans Bygdemænd have erklæret, at han ved den nævnte Lejlighed fik et Stød for Brystet ved at hugge i en Hval, og de formene, at en Erstatning paa 50 Kr. ikke er for meget. Andrageren havde imidlertid undladt at søge Læge i de første 5 Uger efter at han havde faaet Skaden, og da han heller ikke havde anmeldt Skaden for Sysselmanden, vilde han i og for sig ikke kunne gjøre Krav paa

*) Se Beretningen for 1886, S. 79—80.

**) Se Beretningen for 1884, S. 56.

*) Se Beretningen for 1886, S. 81.

Erstatning. Det vedtoges at tilstaa Andrageren en ekstraordinær Understøttelse af 25 Kr.

c. Fra Hans Joensen, Strømnaas, var indkommet Andragende om Erstatning for den Skade, han paadrog sig ved Grindedrabet i Sundet den 27de Juli 1886. I Følge Attest fra en paalidelig Mand kunde han i 8 Dage ikke arbejde, og var udygtig til strængt Arbejde i 14 Dage. Det vedtoges at tilstaa Andrageren en Understøttelse af 8 Kr.

5. Vedkommende Kirkekasserne.

a. Fra Kirkeinspektionen var indkommet Andragende om en Efterbevilling af Vaagø Præstegjælds Kirkekasse paa 386 Kr. 13 Øre til Dækning af en Merudgift ved Søvaag Kirkes Gjenopførelse. Andragendet bevilgedes.

b. Snedker Andreas Jensen af Viderejde, der havde udført Tømmerarbejdet ved Sumbø Kirke, havde gennem vedkommende Sognepræst andraget om af Suderø Præstegjælds Kirkekasse at faa udbetalt et Beløb af 291 Kr., der var medgaaet til en indvendig Maling af Sumbø Kirke. Malingen var udført efter Opfordring af Sumbøs Beboere og i Forventning om, at disse vilde bære Udgifterne, hvilket senere havde vist sig ikke at være Tilfældet. Da Kirken utvivlsomt har vundet ved denne Maling, foreslog Udvalget at bevilge, hvad der efter Regningen kunde ses at være medgaaet til Farve og Kit samt $\frac{1}{6}$ af Arbejdslønnen. I Henhold hertil vedtoges at bevilge 150 Kr. til Snedker Andreas Jensen som Vederlag for en af ham frivillig udført indvendig Maling af Sumbø Kirke.

c. Fra Kirkeinspektionen var indkommet en Skrivelse, hvori der under Henvi-
sing til Nødvendigheden af, saa snart
ske kan, at faa en ny Kirke opført i
Viderø Sogn, andrages om Tingets
Medvirkning til, at de forberedende
Skridt til en saadan Kirkes Opførelse
med Brydning af Sten o. l. kunne
blive paabegyndte alt i tilkommende
Vinter. Efter Forslag af Kirkekasse-
udvalget vedtoges:

1. Der paalignes Viderø Sogn i
Norderøernes Kommune 5 Dages
Pligtarbejde pr. arbejdspligtig Mand
for Kommunens Regnskabsaar 1887
—88 og et lignende Antal Dage for

Regnskabsaaret 1888—89 i Anled-
ning af de forberedende Arbejder til
Opførelsen af en ny Kirke i Sognet.

2. Der bevilges af Norderøernes Kirke-
kasse de nødvendige Midler til at
lønne en fast Formand til at lede
ovennevnte Pligtarbejde og for-
staa Brydningen af Sten til en ny
Kirke i Viderø Sogn — efter Kirke-
bestyrelsens Anvisning.

6. Vedkommende de enkelte Land- kommuner.

a. I Overensstemmelse med Tingets Ved-
tagelse i forrige Samling var der fra
Forstanderskabet indhentet Erklæring
over et fra Beboerne af Porkere Sogn
fremkommet Andragende om at faa
dette Sogn udsondret af de forenede
Sognes Kommune paa Suderø*). Da
Forstanderskabet havde fraraadet en
saadan Udsondring, vedtoges ikke for
Tiden at foretage noget hertil sigtende
Skridt.

b. Forstanderskabet for Tjodebø Sogns
Kommune havde andraget om Appro-
bation paa, at Kommunen har ladet
opføre et Vaaningshus for et Beløb
paa ca. 280 Kr. til Ole Michelsen og
Hustru af Trangisvaag, der vare uden
Husly. Approbationen vedtoges.

c. Efter Andragende fra Forstanderskabet
for Norderøernes Præstegjælds Kom-
mune approberedes, at der i Anled-
ning af en Skolebygningens Opførelse
paa Viderejde for dette Sogn optages
et Laan paa 300 Kr.

d. Efter Andragende fra Forstanderskabet
for Østerø Præstegjælds Kommune
approberedes, at der i Anledning af en
Skolebygningens Opførelse paa Strænder
for Sjøv Sogn optages et Laan paa
300 Kr.**).

e. Efter Andragende fra Tagtings-
mændene Poulsen, Djurhuus og Joen-
sen som Repræsentanter for Østerø,
Norderøernes og Nordstrøm Komm-
muner approberedes, at de Kommuner,
som maatte ønske at deltage i en paa-
tænkt Forsikringsforening for Skole-
bygninger paa Færøerne, paatage dem
de deraf flydende Forpligtelser efter
følgende

*) Jfr. Beretningen for 1886, S. 81.

**) Under 7de Januar 1888 har Amtet efter derom
indkommet Continuationsandragende approberet, at
dette Laan forhøjes til 450 Kr.

Statuter.

1.

De i Foreningen til enhver Tid værende Kommuner garantere i Forhold til de af dem forsikrede Bygningers Værdi for den Skade, nogen af de forsikrede Bygninger maatte lide ved Ildebrand, dog ikke ud over Bygningens Forsikringsværdi.

2.

Foreningen bestyres af Færø Amts Skoledirektion, som antager en Sekretær, der tillige fungerer som Foreningens Kasserer. Til Løn for denne kan af Foreningens Midler anvendes indtil 50 Kr. aarlig.

3.

Finder Skoledirektionen det nødvendigt at forhandle med vedkommende Forstanderskaber, kan den med 3 Maaneders Varsel opfordre disse til ved delegerede at lade sig repræsentere ved Møder, som holdes i Thorsbavn. Paa disse Møder, der ere beslutningsdygtige, naar de mødende repræsentere Halvdelen af de forsikrede Bygningers Værdi, afgøres alle Foreningens vedkommende Sager ved simpel Stemmeslæthed, dog at der til Forandring i de til enhver Tid gjældende Statuter udfordres, at mindst $\frac{2}{3}$ af de mødende stemme for Forandringen. Til saadanne Forandringer udfordres Lagtingets Approbation.

Naar noget af de interesserede Forstanderskaber fremsætter Ønske derom, skal Skoledirektionen sammenkalde saadanne Møder.

4.

De Bygninger, der ønskes forsikrede, blive af vedkommende Forstanderskab at foranstaltet vurderede af 2de bygningsskyndige Mænd; hvor en Bygning delvis er opført af Kampesten, kan Kampestensmuren udelades ved Vurderingen. Den saaledes udfundne Sum udgjør Bygningens Forsikringsværdi. Beskrivelsen af Vurderingsforretningen tillige med Oplysning om Bygningens Størrelse og Indretning indsendes til Skoledirektionen samtidig med Anmeldelse om, at Bygningen ønskes forsikret. Direktionen kan forlange Omvurdering.

Disse Vurderingsforretninger gjen-
tages inden 1ste Oktober 1890 og derefter hvert 5te Aar.

5.

Af Bygningens Forsikringsværdi erlægges en aarlig Præmie af 2 pCt., der første Gang indsendes samtidig med Anmeldelsen og for hele det løbende Regnskabsaar, selv om Anmeldelsen ikke sker ved Regnskabsaarets Begyndelse, senere inden hvert Aars 31te December. Disse Beløb blive efter Fradrag af Bestyrelsesomkostninger at indsatte i Sparerkassen.

Regnskabsaaret regnes fra 1ste Oktober til 30te September.

6.

Skulde nogen af de forsikrede Bygninger lide Skade ved Ildebrand, har Skoledirektionen at lade Skaden vurdere og derefter at fordele $\frac{1}{2}$ af Værdien, for saa vidt Foreningens opsparede Midler ikke strække til at betale dette Beløb, paa alle de forsikrede Bygninger efter disses Forsikringsværdi, medens den ene Sjettedel forlods bæres af den Kommune, som den brændte Bygning tilhører.

7.

Ved hvert Regnskabsaars Udgang har Kassereren at aflægge Regnskab over Foreningens Indtægter og Udgifter i det forløbne Aar. Regnskabet revideres af Lagtingets Revisor og decideres af Tinget. En Fortegnelse over de forsikrede Bygninger og disses Værdi tilsendes samtlige de interesserede Forstanderskaber.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget vare indkomne efternævnte Regnskaber, forsynede med Revisionsattest og Besvarelser samt Lagtingsrevisors Vedtægnelser:

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1886.
2. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September s. A.
3. Regnskab for Færø Amts Skolefond for Aaret 1886.
4. Regnskab for Skydsvæsenet paa Færøerne for Aaret til 30te Septbr. 1886.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1886.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmannavn for s. A.

7. Regnskab for Fonden for forulykkodes efterladte for s. A.
8. Regnskab for Fonden for Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almueskolebørn paa Færøerne for s. A.
9. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkjendtlighedslegat for s. A.
10. Regnskab for Norderøernes Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
11. Regnskab for Østerø Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
12. Regnskab for Sydstrøms Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
13. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
14. Regnskab for Nordstrøms Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
15. Regnskab for Vaagø Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
16. Regnskab for Sandø Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
17. Regnskab for Suderø Præstegjælds Kirkekasse for s. A.
18. Regnskab for Vaag Kirkes særlige Kasse for s. A.
- 19—25. Regnskaber for de til Norderøernes Præstegjælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30te Septbr. 1886.
- 26—32. Regnskaber for de til Østerø Præstegjælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 33—38. Regnskaber for de til Nordstrøms Præstegjælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 39—41. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrøms Præstegjæld for s. A.
42. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
- 43—47. Regnskaber for de til Vaagø Præstegjælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 48—51. Regnskaber for de til Sandø Præstegjælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 52—55. Regnskaber for de forenede Sogne paa Suderø for s. A.

56. Regnskab for Frodebo Sogns Kommune for s. A.
57. Regnskab for Kvalbo Sogns Kommune for s. A.

Samtlige Regnskaber decideredes.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

- a. Til Medlemmer til Valgforstanderskabene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:
 - for Norderøernes Præstegjæld:
Smad og Husmand Joen Højnesen og Kongsbonde Simon Andreasen, begge af Viderejde;
 - for Østerø Præstegjæld:
Syssemand D. J. Danielsen og Lagtingsmand S. J. Rasmussen, begge af Solmundeffjord;
 - for Nordstrøms Præstegjæld:
Handelsmand A. S. Reinert af Vestmanhavn og Kongsbonde Daniel Jacob Jacobsen af Kvivig;
 - for Sydstrøms Præstegjæld:
Kjøbmand H. Christiansen og Boghandler H. N. Jacobsen, begge af Thorshavn;
 - for Vaagø Præstegjæld:
Handelsmændene Daniel Niclasen af Sørvaag og Thomas Harald Jacobsen (Haraldsen) af Sandevaag;
 - for Sandø Præstegjæld:
Skolelærer A. C. Joensen og Handelsmand Mourits Mohr, begge af Sand;
 - for Suderø Præstegjæld:
Skolelærer O. N. Skaalum af Kvalbo og Kjøbmand J. Dahl af Vaag.
- b. Til Medlem af Færø Amts Skoleinspektion gjenvalgtes Andenlærer O. P. Effersø.
- c. Til Medlem af Skolekommissionen for Realskolen gjenvalgtes exam. juris S. Müller.

XIX. Andre Vedtagelser.

1. Angaaende det Hansenske Legats Renter.

- a. Fra Færøernes Landboforening var indkommet Andragende om, at den Færøerne tilfaldende Andel af det Hansenske Legats Renter stilles til Foreningens Raadighed. Det vedtoges:
 1. De Beløb, som Lagtinget vedtager at bevilge hver enkelt af Andragerne som Hjælp til Anskaffelse af Avlsdyr til Husdyrscens Forbedring, gives med Forbehold af, at Dyrene anskaffes igjennem Landboforeningen, foreløbig for indeværende Aar.
 2. De Beløb, som bevilges for allerede anskaffede Dyr, ville være at udbetale direkte til Andragerne.
 3. Tinget henstiller til Landboforeningen til næste Aar at fremkomme med nærmere detailleret Forslag til Samarbejde mellem Foreningen og Tinget til Landbrugets og Husdyravlens Fremme her paa Øerne.
- b. Fra Andreas R. Nolsø af Trangisvaag, O. N. Skaalum af Kvalbø og Peter Nielsen, Saltangeraa, var indkommet 3 Andragender om Understøttelse af Legatets Renter til Anskaffelse af Køer fra Danmark, 1 til hver af dem. — Det vedtoges at tilstaa hver af Andragerne et Beløb paa 36 Kr.
- c. Lagtingsmand O. Jacobsen havde andraget om, at der maatte blive tilstaaet Kongabonde Jacob Jacobsen af Lejnum en Præmie som Aerkjendelse for, at han foruden en, med Bidrag af Legatet anskaffet, dansk Kø tillige har anskaffet sig en dansk Tyr af samme Race. Da Jacobsen herved havde gjort forholdsvis betydelige Opofrelser for Kvægracens Forbedring, ligesom han ogsaa paa andre Jordbrugsomraader har lagt sig efter Forbedringer, vedtoges at give ham en Præmie paa 50 Kr.
- d. Fra Jens Vang af Midvaag var indkommet Andragende om Understøttelse til Anskaffelse af en Kviekalf fra Island. Det vedtoges at svare, at da Tinget, efter de Oplysninger der foreligge, antager, at det næppe vil gavne

Kvægracen at indføre Køer her til fra Island, vil der, saa længe Erfaring ikke har vist, at saadanne Køer egne sig til Indførsel paa Færøerne, ikke kunne bevilges Tilskud af Legatets Midler til deres Anskaffelse.

- e. Samuel Johannesen, Haldersvig, havde andraget om, at et ham i 1877 bevilget Beløb paa 24 Kr. til Anskaffelse af en Kø af fremmed Race maatte blive udbetalt paa Grund af, at han nu havde anskaffet sig en Kø af fremmed Race. Der manglede imidlertid Attest for, at Køen var indført her til Øerne, hvorimod det efter private Oplysninger antoges, at den var anskaffet fra Kvalvig. Det vedtoges ikke at bevilge Andragendet.
- f. Fra Thorshavns Kommunalbestyrelse var indkommet Andragende om et Tilskud paa 400 Kr. til den ved Thorshavn paatænkte Plantage. Det vedtoges at tilstaa Thorshavns Kommune et Beløb af 200 Kr. af det Hansenske Legats Midler til Fortsættelse af Træplantning af det ved Thorshavn indhegnede Anlæg.

2. Angaaende Grindegarnet i Vestmanhavn.

Fra Tilsynsmændene for Grindegarnet i Vestmanhavn var indkommet en Skrivelse, hvori de bl. a. foreslaa, at nogle Stykker gammel Nót maatte bortsælges ved offentlig Auktion. Vedkommende Udvalg, som antog, at Tovværket ikke paa den Maade vilde opnaa nogen rimelig Pris, havde henvendt sig til Kapt. Fønse, der mente, at saadant Tovværk i Kjøbenhavn vilde kunne opnaa en antagelig Pris, hvorhos han havde tilbudt, hvis man vilde betros ham dette Hverv, at søge det omtalte bortsolgt paa bedste Maade. Det vedtoges:

- a. Den gamle Nót og Affald af den nye Nót sendes her til (Thorshavn) med første Skibslejlighed, hvorefter det indsendes med Skibslejlighed til Kjøbenhavn, hvor det overdrages Kapt. Fønse at bortsælge samme paa hensigtsmæssigste Maade.

Indbyggerne i Tjørnevig havde andraget om at faa en Line til Ophaling af Baade, og da der iblandt det omhandlede Tovværk mulig kunde være et Stykke, der egnede sig hertil, vedtoges:

b. For saa vidt der blandt Affaldet maatte findes et Stykke, passende til Ophaling af Baade, udtages samme forlods for at skjænkes Indbyggerne i Tjørnevig.

3. Angaaende den Nordstrøms Kommune ved Opførelse af en Lægebølg i Vestmanhavn paadragne Gjæld*).

Fra Forstanderskabet for Nordstrøms Præstegjælds Kommune var indkommet Andragende om, at Tinget atter i Aar vilde gøre Indstilling til Regeringen om at komme Kommunen til Hjælp ved Afbetalingen af dennes Gjæld i Anledning af Opførelse af en Lægebølg i Vestmanhavn. Skjønt det erkjendtes, at Kommunens økonomiske Stilling ikke var forbedret, men tvært imod paa Grund af de uheldige Konjunkturer forværret i det forløbne Aar, mente vedkommende Udvalg, at da Regeringen havde vægret sig ved at forelægge denne Sag for Rigsdagen, uagtet den paa det varmeste var anbefalet af Tinget, vilde en fornyet Indstilling næppe føre til noget, hvorimod der var Mulighed for, at vore Rigsdagsmænd, eftersom der alt forelaa en Anbefaling fra Tinget, ved personlig at henvende sig til Ministeriet og Finansudvalget mulig kunde opnaa et heldigere Resultat. Det vedtoges at svare, at Lagtinget ikke fandt Anledning til at ihlga med en ny Indstilling til Regeringen om Tilskud eller eventuelt Laan til Nordstrøms Præstegjælds Kommune.

4. Angaaende kunstig Udklækning af Fiskayngel.

Fra Hr. Jacob Lützen m. fl. af Thorshavn var indkommet Andragende om, at der foretoges Skridt til kunstig Fiskudklækning her ved Øerne, og at der til kommende Aars Udstilling i Kjøbenhavn sendtes en Mand, der kunde lære at kjende og mulig sætte sig ind i Brugen af de Udklækningsapparater, som ventedes ud-

stillede her. Det vedtoges at anmode d'Hr. Rigsdagsmænd for Færøerne om i Vinterens Løb at tilvejebringe saa mange Oplysninger som muligt i ovenanførte Retning.

5. Angaaende Tjæring af Broer.

Efter Forslag fra vedkommende Udvalg vedtoges: »Samtlige Forstanderskaber opfordres til at lade alle ældre, godt vedligeholdte Broer tjære en Gang aarlig, hvorhos det tilkjendegives dem, at de ikke kunne vente noget Tilskud af det økonomiske Fond til Broers Opførelse, Gjenopbyggelse eller Reparation, hvis de forsumme at lade Broerne tjære.»

6. Angaaende Understøttelse i Anledning af Skade paa Husebygninger.

Fra Chr. D. Christiansen af Kirke var atter indkommet et af vedkommende Forstanderskabs Erklæring ledsaget Andragende om Understøttelse i Anledning af den Skade, hans Hus havde lidt i et Stormvejr*). Det vedtoges strax til Protokollen at give et saalydende formuleret Svar: »Med Beklagelse over, at der ikke af de under Lagtingets Bestyrelse henlagte Kasser findes nogen, hvoraf en saadan Understøttelse, som den ansøgte, kan orholdes, gaar man over til den næste Sag paa Dagsordenen.»

7. Angaaende Anskaffelse af Signeter til Stævnevidner.

Sysselmanden paa Suderø havde indberettet, at kun faa af de der paa Øen beskikkede Stævnevidner vare forsynede med Signeter og henstillet, at saadanne anskaffes for offentlig Regning. Det vedtoges, at der ikke for offentlig Regning anskaffes Signeter til Stævnevidner.

8. Angaaende Decision af de under Tinget sorterende Regnskaber.

Efter Forslag af Lagtingsmand Poulsen vedtoges:

*) Jfr. Beretningen for 1886, S. 7—9.

*) Se Beretningen for 1886, S. 86.

1. De Forslag til Decision paa samtlige under Lagtinget hørende Regnskaber, som i indeværende Samling maatte fremkomme fra et af de i Henhold til Forretningsordenens § 8 Nr. 1—6 nedsatte Udvalg, forelægges Tinget, og er ethvert af Tingets Medlemmer berettiget til at stille Ændringsforslag hertil.
2. Naar Udvalget er enigt i et saaledes fremkommet Forslag til Decision, og der, efter dets Fremlæggelse i Tinget, ikke i Løbet af 8 Dage er stillet noget Ændringsforslag hertil, betragtes Forslaget som vedtaget. I modsat Fald — saa vel som naar noget Punkt af Udvalget foreslaas afgjort ved særlig Resolution — finder en Behandling og Afgjørelse desangaaende Sted i Tinget.

9. Angaaende Antagelse af en Referent og Udgivelse af en trykt Lagtingsberetning.

Efter Forslag af Formanden vedtoges den zode Avgust:

- a) at der antages en Referent for den tilbagestaaende Del af Lagtingssamlingen, saaledes, at det overdrages Formanden at vælge en dertil skikket Mand og at bestemme det Tidspunkt, da hans Virksomhed skal tage sin Begyndelse, idet det derhos tilstaas vedkommende Referent en Godtgjørelse af 3 Kr. daglig. (Ja stemte: Poulsen, Isaksen, Provsten, Effersø, Z. Nielsen, Weihe, J. Petersen, Rasmussen, Djuhuus, Olsen, Schrøter og Formanden. Nej stemte: Müller, O. Jacobsen, M. Danielsen, Hentze, J. Danielsen, O.

Joensen og O. M. Nielsen. Fraværende var Dalsgaard.)

- b) at der udgives en trykt Lagtingsberetning og at man overdrager til Lagtingsmand Poulsen med en Godtgjørelse af 50 Kr. at affatte et Uddrag af Lagtingets Forhandlinger m. v. til Brug herved.

10. Angaaende Uddeling af Lagtingsberetninger.

Efter Forslag af Lagtingsmændene Poulsen og Isaksen vedtoges:

- a. Af de foreliggende Lagtingsberetninger uddeles til de kommunale Forstandere saa mange Exemplarer, at der i de Kommuner, der bestaa af flere Sogne, bliver ét til hvert Medlem og ét til at opbevare i Forstanderskabets Arkiv, og til de Kommuner, der kun bestaa af et Sogn, 2 Explr.
- b. Restbeholdningen af de foreliggende Beretninger nedsættes til 15 Øre pr. Exemplar, medens Beretningen for indeværende Aar bliver at udbyde til 50 Øre pr. Expl.
- c. De Lagtingsmænd, der formene at kunne afsætte Beretninger i deres Kreds, kunne fra Hovedkommissionen, uden Ansvar for denne, faa Exemplarer udleverede til Forhandling.

11. Valg af Revisorer til Færø Amts Sparekasse.

For Regnskabsaaret 1887—88 gjenvalgtes Sørenskriver Thrane og cand. pharm. Finsen.

Lagtinget sluttedes den 8de September, efter at have været samlet i 42 Dage, i hvilken Tid der var afholdt 34 Møder.

Tillæg.

A. Love og Anordninger, udkomne mellem Lægtingsaamlingerne 1886 og 1887.

1. Lov af 29de Marts 1887 om Fredning af Iiderfugle paa Færøerne.
2. Do. af s. D. om en Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommande Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lægtinet.

1. Skrivelse fra Justitsministeriet af 13de December 1886 om, at den af Lægtinet vedtagne Beslutning om det hidtil ydede aarlige Tilskud fra økonomisk Fond paa 120 Kr. til Thorshavns udenbys Vejvæsen maa staa ved Magt.
2. Do. fra samme Ministerium af 27de s. M. om, at et rentefrit Laan af Statskassen paa 3000 Kr. eller dog 2000 Kr. som Hjælp for 3 Fiskere i Ørdevig til Anskaffelse af en skotsk Dæksbaad ikke kan forventes bevilget.
3. Do. fra samme Ministerium af 30te Marts 1887, hvori meddeles, at der ikke er funden Anledning til for Tiden at bevilge noget aarligt Tilskud af Statskassen til Etablering af en Dampskibsforbindelse mellem Færøerne indbyrdes.
4. Uddrag af Regnskabet for Anvendelsen af det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1886—87.

Indtægt. Kr. Ø.

A. Beholdning den 1ste April 1886, indestaende i Færø Amts Sparekasse . . . 86 90

B. Renter af det Hansenske Legat (Renten, der attør er tilfaldet Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1886 til 31te Marts 1891, er for indeværende Regnskabsaar modtaget i April Maaned 1887 med 480 Kr., og vil saaledes først kunne op-

Overføres . . 86 90

Kr. Ø.

Overført . . 86 90

føres i næste Regnskab, jfr. det Kgl. danske Landhusholdningsselskabs Skrivelse af 17te April 1887.)

C. Renter af de i Sparekassen indestaende Beløb . . . 82

Summa Indtægt . . 88 72

Udgift. Kr. Ø.

A. Bevilget i Regnskabsaaret 1886—87.

1. Til Joen Henrik Hejnesen af Midvaag, Udgifterne ved Opsendelsen af en Kvie af dansk Race . . 40 "
2. Til Samuel Jacob Niclasen af Midvaag, Udgifterne ved Opsendelsen af en Kvie af dansk Race . . 40 "

B. Beholdning den 31te Marts 1887, indestaende i Færø Amts Sparekasse . . . 8 72

Summa Udgift . . 88 72

5. Kapitelstæxt for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1887 til Olaidag 1888.

Kr. Ø.

Uld, uvasket	pr. Pd. "	37
Lammeskind, nordenfjords . .	pr. Stk. "	66
Do. søndenfjords	— "	37
Hoser, 1 Alens	pr. Par "	72
Do. 1/2 do.	— "	79
Do. Puls-	— "	5
Trøjer, 1 1/2 Pd.s	pr. Stk. "	35
Do. 2 —	— "	85
Do. 2 1/2 —	— "	31
Talg	pr. Pd. "	31
Smør	— "	82
Raafisk, stor	— "	3
Do. mindre	— "	2
Klipfisk, stor	— "	11
Do. mindre	— "	8
Do. Langer	— "	10
Tørfisk, stor	— "	15
Do. mindre	— "	8
Do. Langer	— "	9
Fjer	— "	44
Tran	pr. Pot "	16

Færø Amt og Provsti, den 20de Juli 1887.

L. H. Buchwaldt. J. C. Evensen.

Indhold.

	Side
Lagtingets Medlemmer.	
I. Sagen om Ansættelse af Konsulenter for det færøske Landbrug	1.
II. Spørgsmaal om Nedsættelse af en Kommission i forskellige Landhovæsenet vedrørende Sager	9.
III. Forslag til Lov om Understøttelse af Statskassen til Brugere af Statens Fæstegods paa Færøerne for af dem paa Fæstet foretagne Grund- forbedringer m. v.	22.
IV. Sagen angaaende Paalæg til Nordstrøms Kommune om Refusion til Stats- kassen af det Beløb, der er medgaaet til Drivning af Lægeboligen i Vestmanhavn	24.
V. Sagen om Flisketlændens Afløsning	29.
VI. Andragender om Statstilskud til Skolebygninger	38.
VII. Forslag til Lov om Fastsættelse af Reglementer for Overholdelse af Orden i de færøske Havn	43.
VIII. Andragende om Anbringelse af et Fyr paa Nolsø	53.
IX. Besværing over paalignet Kommuneskat	58.
X. Andragende om Tingets Medvirkning til, at herværende sindssyge kunne blive optagne paa Kommunehospitalet i Kjøbenhavn	61.
XI. Sagen angaaende Opførelse af Sygehuse paa Landet	64.
XII. Sagen om en Omordning af Administrationsforholdene paa Færøerne	64.
XIII. Sagen angaaende Forandring af Sportelreglementet af 30te Marts 1836	65.
XIV. Forslag til Forandring i Handelsloven af 21de Marts 1855	66.
XV. Andragende om en fuldstændig eller delvis Ophævelse af Langlinefiskeriet	66.
XVI. Forslag til Lov om Sej- og Sildefiskeri med Nøt	69.
XVII. Andragende om Statstilskud til Forbedring af Landingsstedet ved Bygden Arge	72.
XVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anlæggender	74.
XIX. Andre Vedtagelser:	
1. Angaaende det Hansenske Legats Renter	83.
2. Angaaende Grindegarnet i Vestmanhavn	83.
3. Angaaende den Nordstrøms Kommune ved Opførelse af en Lægebolig i Vestmanhavn paadragne Gjæld	84.
4. Angaaende kunstig Udklækning af Fiskeyngel	84.
5. Angaaende Tjæring af Broer	84.
6. Angaaende Understøttelse i Anledning af Skade paa Husebygninger	84.
7. Angaaende Anskaffelse af Signeter til Stævnevidner	84.
8. Angaaende Decision af de under Tinget sorterende Røgnskaber	84.
9. Angaaende Antagelse af en Referent og Udgivelse af en trykt Lagtingsberetning	85.
10. Angaaende Uddeling af Lagtingsberetninger	85.
11. Valg af Revisorer til Færø Amts Sparekasse	85.

Tillæg.

A. Love og Anordninger, udkomne mellem Lagtingssamlingerne 1886 og 1887	86.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	86.

